

โครงการตะวันออกกลางศึกษา (Middle East Monitoring Project - MEMP)

39/4 ซอยรัชดาภิเษก 32 ถนนรัชดาภิเษก แขวงจันทริก เขตจตุจักร กทม. 10900

E-mail Address: anujmemp@gmail.com โทร 0-29390847-8

คำชี้แจง

เอกสารฉบับนี้ เป็นรายงานการประมวลสรุป วิเคราะห์และสังเคราะห์ เหตุการณ์และแนวโน้ม ด้านต่างๆ ในภูมิภาคตะวันออกกลาง ในรอบเดือน มิถุนายน 2550 หรือรายงาน "Update" ฉบับที่ 11 จัดทำโดย **โครงการตะวันออกกลางศึกษา (Middle East Monitoring Project - MEMP)** โดยได้รับการสนับสนุนจาก สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

คณะผู้ดำเนินงาน หวังว่าท่านจะได้รับประโยชน์จากรายงานฉบับนี้ตามสมควร และขอความกรุณาเผยแพร่เอกสารฉบับนี้ ต่อไปยังหน่วยงานราชการต่าง ๆ รวมถึงองค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้องของท่านด้วย จักขอบคุณยิ่ง

นายอนุช อภาภิรม

หัวหน้าโครงการตะวันออกกลางศึกษา (MEMP)

20 กรกฎาคม 2550

สารบัญ

คำชี้แจง.....	1
สารบัญ	3
รายงานสถานการณ์และแนวโน้มตะวันออกกลาง	5
สตรีนิยมอิสลาม: ผู้นำและแนวโน้ม	5
1 บทนำ: บุคคลเด่นในขบวนการสตรีนิยมอิสลาม.....	5
2 ประเด็นใหญ่ในการเคลื่อนไหวและผลสำเร็จ	13
3 สถานการณ์ปัจจุบันและแนวโน้ม.....	17
4 บทลงท้าย: ความบอบช้ำหรือชินแปด	21
บรรณานุกรม	22
ประมวลข่าวสถานการณ์และความเคลื่อนไหวตะวันออกกลาง.....	23
สถานการณ์และความเคลื่อนไหวทางการเมืองในตะวันออกกลาง	23
1. สรุปสถานการณ์และความเคลื่อนไหวทั่วไป.....	23
2. สรุปสถานการณ์ความขัดแย้งและความรุนแรงในตะวันออกกลาง	25
สถานการณ์และความเคลื่อนไหวด้านพลังงาน/น้ำมัน	37
1. สถานการณ์และความเคลื่อนไหวทั่วไปด้านพลังงาน/น้ำมัน.....	37
2. สถานการณ์ด้านการผลิต/การค้าและบทบาทความเคลื่อนไหวกลุ่มโอเปค.....	38
3. สถานการณ์และความเคลื่อนไหวด้านภูมิรัฐศาสตร์น้ำมัน	40
สถานการณ์และความเคลื่อนไหวทางด้านเศรษฐกิจ	43
1. สถานการณ์และความเคลื่อนไหวทั่วไปทางด้านเศรษฐกิจ	43
2. เศรษฐกิจตะวันออกกลางเชื่อมโยงเศรษฐกิจโลก	44
3. สถานการณ์และความเคลื่อนไหวในกลุ่มและประเทศต่างๆ ในตะวันออกกลาง.....	46
สถานการณ์และความเคลื่อนไหวด้านสังคม	49
1. สถานการณ์และความเคลื่อนไหวทั่วไปทางด้านสังคม.....	49
2. ความเคลื่อนไหวในด้านการพัฒนาทางแรงงานและการจ้างงาน	50
3. ความเคลื่อนไหวทางนโยบายและยุทธศาสตร์	51
ภาคผนวก 1.....	53
รายชื่อคณะผู้ดำเนินงานโครงการตะวันออกกลางศึกษา (MEMP)	53
ภาคผนวก 2.....	54
แนะนำโครงการตะวันออกกลางศึกษา	54

รายงานสถานการณ์และแนวโน้มตะวันออกกลาง

มิถุนายน 2550

สตรีนิยมอิสลาม: ผู้นำและแนวโน้ม

1 บทนำ: บุคคลเด่นในขบวนการสตรีนิยมอิสลาม

บุคคลที่มีบทบาทนำในทางความคิด ทฤษฎีและการเคลื่อนไหวของขบวนการสตรีนิยมอิสลามมีจำนวนมาก ตั้งแต่ประเทศปากีสถาน อินเดียเซีย ไปจนถึงแอฟริกาใต้ จากอิหร่านถึงโมร็อกโก และในชุมชนสตรีมุสลิมตั้งแต่ฝรั่งเศสจนถึงสหรัฐ บุคคลเหล่านี้เป็นทั้งพื้นฐานทางความคิด แนวหน้าในการต่อสู้และผู้พิทักษ์สตรีที่ตกเป็นเหยื่อ เป็นพลังการขับเคลื่อนขบวนการสตรีนิยมอิสลามให้เติบโตโดดเด่น และก้าวหน้าต่อไป อย่างไรก็ตาม เมื่อศึกษาในรายละเอียด พบว่าบุคคลที่มีบทบาทนำนี้ มักได้แรงบันดาลใจการดำเนินชีวิตของตนเองในสังคมอิสลาม ในอีกด้านหนึ่งได้รับการกระตุ้นและการสรุปทบทวนจากสตรีมุสลิมจำนวนมากที่ได้พบ จนก่อรูปเป็นทฤษฎีและการเคลื่อนไหวขึ้น ในที่นี้จะยกตัวอย่าง 3 คนได้แก่

1) ฟาติมา เมอร์นิซซี

ฟาติมา เมอร์นิซซี (Fatema Mernissi เกิด 1940) นักสตรีนิยมชาวโมร็อกโก ถือกันว่าเธอเป็นผู้บุกเบิกกระแสสตรีนิยมอิสลามขึ้น เธอได้รับการศึกษาระดับอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัยซอร์บอนน์ในประเทศฝรั่งเศส และได้ปริญญาเอกจากมหาวิทยาลัยแบรนไดส์ในสหรัฐอเมริกา ปัจจุบันสอนวิชาสังคมวิทยาในมหาวิทยาลัยโมฮัมเหม็ดที่ 5 ในเมืองราบัต นครหลวงของประเทศโมร็อกโก

เมอร์นิซซีเกิดและเติบโตในฮาเร็ม ซึ่งประกอบด้วยทั้งแม่ ยาย และพี่น้องหญิงอื่น ฮาเร็มนี้มีการรักษาความปลอดภัยอย่างดีจนกระทั่งไม่มีหญิงใดสามารถออกไปนอกบ้านได้เลย ภายในบ้านก็สะอาด สะอาดมีหญิงรับใช้คอยดูแล ยายของเธอชื่อยัสมินา เป็นภรรยาคนหนึ่งในเก้าคน แต่มารดาของเธอไม่ต้องเผชิญชะตากรรมเดียวกันนั้น เนื่องจากบิดาของเมอร์นิซซีแต่งงานมีภรรยาเดียว และไม่ได้หันไปปฏิบัติการณ์ภรรยาหลายคน เนื่องจากในขณะนั้นความคิดชาตินิยมมีอิทธิพลสูง และนักเคลื่อนไหวชาตินิยมไม่สนับสนุนการมีหลายภรรยา กระนั้นมารดาของเธอก็รู้หนังสือ เนื่องจากใช้ชีวิตอยู่ในฮาเร็มตลอดเวลา ห้วงเวลาที่เธอเกิด โมร็อกโกและเมืองเฟซที่เธออยู่อาศัย กำลังอยู่ในระยะเปลี่ยนผ่านจากสังคมประเพณีสู่สังคมสมัยใหม่และร้อนระอุด้วยเพลิงปฏิวัติการกู้ชาติและแนวคิดชาตินิยม การต่อสู้เพื่อปลดปล่อยประเทศ ได้ก่อตัวรวมศูนย์ขึ้นเป็นพรรคอิสรภาพ (Istiqlal Party หรือ Independence Party) ในปี 1943 ซึ่งเป็นแกนนำในการต่อสู้เพื่อเอกราชจากฝรั่งเศส จนกระทั่งได้รับอิสรภาพอย่างสมบูรณ์ใน ค.ศ. 1956 เมื่อได้เอกราชแล้วโมร็อกโกก็ยังคงมีความขัดแย้งสูง ภายในประเทศเกิดความไม่สงบทางสังคม มีการเคลื่อนไหวเพื่อเปลี่ยนจากระบอบกษัตริย์ภายใต้รัฐธรรมนูญเป็นระบอบสาธารณรัฐแต่ไม่สำเร็จ ภายนอกประเทศมีการพิพาทเกี่ยวกับที่ดินกับสเปนและแอลจีเรียถึงขั้นสู้รบกัน จนกระทั่งทศวรรษ 1990 จึงสามารถแก้ไขพิพาทได้

พวกนักชาตินิยมที่ต่อสู้กับรัฐบาลฝรั่งเศส สัญญาว่าจะสร้างโมร็อกโกใหม่ที่ทุกคนมีความเสมอภาค หญิงและชายสามารถเข้าถึงการศึกษาได้เท่าเทียมกัน ทั้งจะเลิกทาสหลายภรรยา เมอร์นิซซี หวนระลึกว่า “ถ้าฉันเกิดก่อนหน้านั้นสองปี ฉันอาจจะไม่ได้รับการศึกษา ฉันเกิดในเวลาที่เหมาะสม” ดังนั้น แม้เธอจะเกิดในฮาเร็ม แต่ก็มีโอกาสศึกษาถึงชั้นมหาวิทยาลัย เธอรู้ภาษาฝรั่งเศสและอังกฤษอย่างดี¹

-ประสบการณ์ของฟาติมา เมอร์นิซซี

ประสบการณ์ที่ช่วยก่อรูปให้เธอกลายเป็นนักสตรีนิยม และถือกันว่าเป็นผู้บุกเบิกสตรีนิยมอิสลาม อาจสรุปได้แก่

1) **ประสบการณ์ในวัยเด็กในฮาเร็ม** และการศึกษาในโรงเรียนมัธยมในช่วงเป็นวัยรุ่น ประสบการณ์เหล่านี้ทำให้เธอถามปัญหาใหญ่เกี่ยวกับฮาเร็มที่กักสตรีออกจากชาย แต่เหตุใดชายสามารถท่องเที่ยวได้ในโลกกว้างแต่สตรีถูกกักขัง นอกจากนี้ ยังทำให้เธอมีความรู้สึกทั้งเจ็บปวดและสงบเย็นจากศาสนาอิสลาม ความสงบเย็นได้มาจากยายของเธอที่มีความฝันและรักษาความมีชีวิตของตนไว้ท่ามกลางการถูกกีดกัน โดยอาศัยศรัทธาในพระเจ้าเป็นเจ้า และความเจ็บปวดจากคำสอนของครูในโรงเรียนมัธยม ในหนังสือชื่อ “สตรีในอิสลาม” เธอกล่าวว่า “...วัตรของท่านศาสดา (Hadith) บางข้อที่มีต้นกำเนิดจากกิตาบ บุคารี (Kitab Bukhari) ที่ครูนำมาเล่าทำให้ฉันรู้สึกเจ็บปวด พวกเขาบอกว่าท่านศาสดากล่าวว่า “สุหนั ลา และสตรี จะลบล้างการสวดของใครก็ตามที่ทั้งสามนี้ผ่านหน้า ตัดขาดระหว่างชายผู้สวดกับทิศสวด (Kiblah ทิศที่มุ่งไปสู่หินกาบา)” ฉันรู้สึกตกใจที่ได้ยินวัตรเช่นนี้ และไม่เคยสวดซ้ำอีกเลย ด้วยหวังว่ามันจะช่วยลบวัตรข้อนี้จากใจของฉัน ฉันถามว่า “เกิดเรื่องเช่นนี้ได้อย่างไร เหตุใดท่านศาสดาจึงกล่าวถึงวัตรที่ทำร้ายฉันเช่นนี้... เหตุใดท่านมุฮัมหมัดอันเป็นที่รักจึงทำร้ายเด็กหญิงเล็กๆ ที่กำลังเติบโต และพยายามจะยึดถือพระองค์เป็นเสาหลักของความฝันที่โรแมนติกของเธอ” ประสบการณ์เหล่านี้ผลักดันให้เธอศึกษาวัตรของท่านศาสดาอย่างเอาจริงเอาจัง โดยใช้วิชาสังคมวิทยาที่เธอเชี่ยวชาญเข้าไปจับ

2) **การเป็นอาณานิคมของฝรั่งเศส** ซึ่งทำลายทั้งการตีความกีดกันสตรีและอำนาจชายเป็นใหญ่ในระดับที่แน่นอน เช่น มีการให้เหตุผลที่จะต้องกันหญิงออกจากชายว่า ถ้าหากหญิงไม่ถูกกันออกจากชาย สังคมก็จะหยุดนิ่งและการทำงานทั้งหมดจะชะงัก ถ้าหากปล่อยให้หญิงเดินเตร่ไปตามท้องถนน ชายก็จะหยุดทำงาน เพราะผู้ชายก็ต้องการเล่นสนุก ก็มีการแย้งว่า ชายฝรั่งเศสไม่ได้กักขังสตรีไว้หลังกำแพง พวกเขาปล่อยให้เธอไปไหนต่อไหนตามตลาด และทุกคนก็มีความสุข แต่ว่าการงานก็ได้ทำ และอันที่จริง มีการทำงานมากมายจนสามารถสร้างกองทัพที่เข้มแข็ง และส่งมายังผู้คนที่โมร็อกโกได้²

3) **ความผิดหวังในลัทธิชาตินิยมอาหรับ** หลังจากประเทศได้รับเอกราชแล้ว สัญญาที่นักชาตินิยมให้ไว้ก็ไม่ได้ปรากฏเป็นจริง เช่น การห้ามการมีภรรยาหลายคน การกีดกันสตรีออกไป เธอ

¹ ดูบทความ Fatima Mernissi: Rebel for the Sake of Women ใน islamlib.com, 2003

² ดูหนังสือชื่อ “ฝันที่จะบุกออกมา” (Dreams of Trespass, 1994)

วิเคราะห์เรื่องนี้ลงถึงแก่นว่า “ถ้าหากสิทธิสตรีกลายเป็นปัญหาของชายมุสลิมสมัยใหม่บางคน นั้นไม่ใช่ เพราะว่าพระคัมภีร์อ่านหรือท่านศาสดา หรือประเพณีของอิสลาม แต่เพียงเพราะว่าสิทธิเหล่านี้ขัดกับผลประโยชน์ของชายในชนชั้นนำ... ไม่เพียงแต่พระคัมภีร์ถูกต้องความแบบเล่นกล แต่การเล่นกลนี้ได้กลายเป็นลักษณะเชิงโครงสร้างฝังแน่นอยู่ในการใช้อำนาจในสังคมมุสลิม”³

-งานเขียนสำคัญของฟาติมา เมอร์นิชชี

งานเขียนสำคัญของเมอร์นิชชี ได้แก่ “หลังผ้าปิดหน้า”⁴ หนังสือเล่มนี้ปรับปรุงจากวิทยานิพนธ์ปริญญาเอก ได้รับการแปลเป็นภาษาต่างประเทศหลายภาษา ในหนังสือนี้เธอได้เสนอแนวคิดสำคัญ ได้แก่

ก) คติอิสลามเห็นว่าสตรีอิสลามเป็นผู้มีพลังและเป็นฝ่ายรุกในเรื่องทางเพศ ต่างกับคติทางคริสต์ ที่เห็นว่าสตรีต่ำต้อยกว่าชาย เป็นฝ่ายรับทางเพศ แต่ก็ลงเอยคล้ายกัน ได้แก่ การต้องควบคุมกิจกรรมทางเพศของสตรี มีที่ต่างกันคือ ทางอิสลามจำต้องควบคุมเข้มงวดกว่า เพราะไม่เช่นนั้นจะเป็นอันตรายต่ออารยธรรมอิสลาม

ข) เกิดความขัดแย้งระหว่างความเท่าเทียมกันทางทฤษฎี กับความไม่เท่าเทียมกันอย่างยิ่งในทางปฏิบัติของสิทธิสตรี

ค) อำนาจตะวันตกที่แผ่เข้ามา ได้ถูกใช้เป็นข้ออ้างของนักจารีตนิยมและชาตินิยม ในการรักษาสถานะเดิมของสตรีไว้ เพื่อเป็นการรักษาสังคมมุสลิม และต่อสู้กับตะวันตกที่นอกศาสนาและไร้ศีลธรรม

ง) เธอชี้ว่ามีการปฏิบัติในศาสนาอิสลาม 3 ประการที่ทำให้ความสัมพันธ์ชายหญิงในครอบครัวไม่ใกล้ชิดกัน ได้แก่ (1) การมีหลายภรรยา (2) สิทธิชายที่จะหย่าภรรยาเมื่อใดก็ได้ ขณะที่สตรีไม่ได้รับสิทธินี้ (3) ลัทธิแม่ผู้ เมื่อหญิงแต่งงาน ก็เหมือนการเป็นของครอบครัวสามี และบ่อยมากที่แม่สามีจะอยู่ด้วย และกีดกัน ขัดขวางไม่ให้สนิทสนมกัน แม่สามีกลายเป็นบุคคลสำคัญที่สุดของสตรี มาในระยะหลังนี้เองที่สามีกลายเป็นบุคคลสำคัญที่สุด⁵

หนังสือที่มีผู้กล่าวถึงมากอีกเล่มหนึ่งได้แก่ “ผ้าปิดหน้าและชนชั้นนำชาย” ที่ได้กล่าวถึงแล้ว ในหนังสือเล่มนี้เธอได้ชี้ว่า ท่านศาสดามุฮัมมัดต้องการสร้างสังคมที่เสมอภาค ปราศจากทาสและการกีดกันทางเพศ การปฏิบัติที่กดขี่นั้นเกิดจากผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและการเมืองของชนชั้นนำชาย ไม่ใช่ใองการจากศาสนา ถือกันว่าหนังสือเล่มนี้เป็นแถลงการณ์ของสตรีนิยมมุสลิมในการต่อสู้เพื่อทวงสิทธิและการเข้าถึงแก่นของศาสนา เป็นหนังสือเด่นของขบวนการสตรีนิยมอิสลาม

³ The Veil and the Male Elite: A Feminist Interpretation of Women's Rights in Islam, trans. By Mary Jo Lakeland (New York: Addison-Wesley, 1987, pp. ix,8,24

⁴ Beyond the Veil: Male-Female Dynamics in Modern Muslim Society, 1975

⁵ ดูการวิจารณ์หนังสือเล่มนี้ใน atheism.about.com

หนังสือที่น่าสนใจอีกเล่มหนึ่ง และอาจกล่าวได้ว่ามีความละเอียดลึกซึ้งมากได้แก่ “ฝันที่จะบุกออกมา”⁶ ใช้วิธีเขียนแบบเล่านิทานของเชเฮราซาด (Scheherazade) สตรีเปอร์เซียนักเล่าเรื่องที่เป็นนิทานพันหนึ่งทิวา ซึ่งทำให้เข้าใจง่าย ตรงประเด็น ก่อความสะเทือนใจ และจูงใจได้ง่าย เมอร์นิซซี นิยมใช้เทคนิคนี้ในหนังสือเล่มอื่นของเธอด้วย ในหนังสือเล่มนี้เมอร์นิซซีพยายามตีใจทักให้แตกว่า ฮาเร็มคืออะไร และจะดำเนินชีวิตได้อย่างไร ซึ่งคำตอบนี้ออกมาง่าย ๆ แต่ที่น่าสนใจก็คือมันไม่ได้ใช้ได้กับสตรีมุสลิมเท่านั้นหากยังใช้ได้กับผู้คนทั่วโลก รวมทั้งชาวตะวันตก ต่อไปนี้เป็นข้อความบางตอนที่ผู้อ้างถึงใน visionlab.Harvard.edu/members/anne/writing/trespass.html

“ฮาเร็มเป็นเรื่องเกี่ยวกับพื้นที่ส่วนบุคคล และกฎเกณฑ์ที่จัดระเบียบพื้นที่นี้...มันไม่ต้องการกำแพง ครั้งหนึ่งเมื่อเจ้ารู้ว่าอะไรเป็นสิ่งต้องห้าม เจ้าจะนำฮาเร็มไว้ข้างใน...ทุกพื้นที่ที่เจ้าเข้าไป มันจะมีกฎเกณฑ์ที่มองไม่เห็น ที่ใดก็ตามที่มีมนุษย์ ที่นั่นก็จะมีกฎที่มองไม่เห็น...โชคไม่ดีที่กฎที่มองไม่เห็นนี้ไม่เอื้อต่อสตรีในเกือบทุกเวลา”

“สิ่งต่างๆ จำนวนมากที่ผู้คนนิยมทำมากที่สุดในชีวิต เช่น การเดินเล่น การค้นพบโลก การร้องเพลง เต้นรำ การแสดงความเห็น ก็มักจะเป็นไปตามกรอบที่กำหนดไว้อย่างเข้มงวด”

ในท่ามกลางกฎที่มองไม่เห็นนี้ ก่อให้เกิดความฝันที่จะฝ่าออกไป “สตรีคนหนึ่งอาจดูไร้อำนาจ กระนั้นเธอก็ยังสามารถให้ความหมายแก่ชีวิตเธอโดยการฝันถึงการบอยบิน... ความฝันเพียงอย่างเดียวโดยปราศจากอำนาจต่อรอง ย่อมไม่มีการเปลี่ยนแปลงโลก หรือทำให้กำแพงหายไป แต่มันจะช่วยให้เจ้ารักษาศักดิ์ศรีของตนไว้ได้”

ดังนั้น จึงเกิดเสรีภาพในการกระทำและเสรีภาพในการอยู่ ในภาวะที่ผู้คนและโดยเฉพาะสตรีในฮาเร็มขาดเสรีภาพในการกระทำ แต่เธอก็ยังรักษาเสรีภาพในการอยู่ เมื่อได้รู้ถึงความปรารถนาของตน และฝันถึงมัน ความฝันนี้เป็นเหมือนขุมทรัพย์น้อยๆ ที่จะให้ทิศทางและแสงสว่างแก่เธอ

แม้จะมีผู้ถือว่าเธอเป็นสตรีนิยมอิสลาม แต่เธอคิดไปไกลกว่านั้น สิ่งที่เธอฝันก็คือการบุกออกไปข้างนอก นอกอำนาจรัฐใด ไม่ว่าจะเป็นแบบถือศาสนาหรือไม่ถือ เมอร์นิซซีเห็นว่ามี 2 สิ่งต่อสู้กัน ได้แก่ โลกแห่งฮาเร็มของพ่อ (Papa's Harem) และประชาสังคมของแม่ (Mama's Civil Society) และสิ่งที่เรียกว่าความเป็นตะวันตกกำลังหายไป ได้แก่ ฮาเร็มของพ่อกำลังเคลื่อนไปสู่ประชาสังคมของแม่ เธอเห็นว่าสตรีอาหรับอยู่ในฐานะที่ดีมากในการก่อกวนขับเคลื่อนเพื่อสิทธิสตรี เธอกล่าวว่า “เราไม่มีอะไรจะสูญเสียนอกจากความหวาดกลัว หน้ากากของเรา และผลกระทบที่ทำให้เราเป็นเงาเนื่องจากถูกคัดออกและกักขัง” แต่เธอก็เตือนไว้ว่า การปฏิรูปในโลกมุสลิมยังเข้ากับการปิดกั้นเสรีภาพในการเคลื่อนไหวของสตรี ผู้สนับสนุนเมอร์นิซซีวิเคราะห์ว่า เมื่อต่อสู้ให้ได้เสรีภาพแล้ว ควรต้องสวมผ้าปิดหน้าต่อไป

⁶ Dreams of Trespass: Tales of a Harem Girlhood, 1994 ในบางคราวพิมพ์ใช้ชื่อว่า “ฮาเร็มภายใน” หรือ The Harem Within

เพราะว่าผิวกายของสตรีเป็นเรื่องการเมือง การนำเรื่องผิวกายออกจากเรื่องการเมือง ปัญหาความงามก็จะเข้ามาครอบงำสตรี และกลายเป็นที่คุ้มขังใหม่⁷

2) ซาห์ลา เซอร์กาต

ซาห์ลา เซอร์กาต (Shahla Sherkat เกิด 1956) นักหนังสือพิมพ์ และนักต่อสู้เพื่อสิทธิสตรีชาวอิหร่าน เธอเป็นหนึ่งในนักสตรีนิยมนักร้อยในอิหร่านที่ถูกยึดติดต่อสู้เพื่ออิสรภาพของสตรี ขณะที่เมอร์นิซซีเติบโตในฮาเร็ม และการเคลื่อนไหวชาตินิยม เซอร์กาตเติบโตในภาวะการปฏิวัติอิหร่านที่มีทั้งแบบสังคมนิยมและแบบเทวนิยม ขณะที่เมอร์นิซซีผิดหวังในขบวนการชาตินิยม เซอร์กาตผิดหวังในการปฏิวัติของอิหร่านที่ไม่ได้ปลดปล่อยสตรีอย่างแท้จริง ขณะที่เมอร์นิซซีใช้เทคนิคการเล่าเรื่องและการเปรียบเทียบ เซอร์กาตใช้เทคนิคการสื่อสาร และการเปิดประเด็นอภิปราย ขณะที่เมอร์นิซซีวางตนเป็นนักวิชาการ เซอร์กาตถือตนเองเป็นนักหนังสือพิมพ์ แต่ทั้งสองเหมือนกันที่เป็นนักต่อสู้เพื่อสิทธิสตรีชั้นแนวหน้า และดูเหมือนว่าเซอร์กาตจะเผชิญกับการต่อสู้ที่ดุเดือดแหลมคมกว่า

เซอร์กาตเกิดในครอบครัวชนชั้นกลางและค่อนข้างถือประเพณี ได้รับปริญญาตรีทางด้านจิตวิทยาจากมหาวิทยาลัย เตหะราน และได้ประกาศนียบัตรทางหนังสือพิมพ์จากสถาบันเคฮาน เธอได้เข้าสู่วงการหนังสือพิมพ์ตั้งแต่ 1979 อันเป็นปีการปฏิวัติอิหร่าน จนถึงปัจจุบัน เป็นเวลากว่า 26 ปี ก่อนที่จะเปิดนิตยสารสตรีรายเดือนซานาน (Zanan) ในปี 1991 เธอทำงานในสำนักพิมพ์และนิตยสารของรัฐบาล แต่ก็พบว่ามีปัญหาขัดแย้งเกี่ยวกับการเสนอปัญหาและภาพลักษณ์สตรีอิหร่านกับฝ่ายบริหารมากขึ้นทุกที จนกระทั่งถูกขับออก หลังจากที่ถูกนิตยสารสตรีอิสระของตนเองขึ้นมาแล้ว เธอต้องเผชิญกับการก่อกวนมาโดยตลอด เช่นในปี 1993 มีกลุ่มเคร่งศาสนาขว้างปาจนกระจกสำนักงานแตก ทำลายโต๊ะทำงานและเฟอร์นิเจอร์ เซอร์กาตได้จับตัวกลุ่มก่อกวนนี้ไว้และได้เถียงกับพวกนี้เป็นเวลาถึง 6 ชั่วโมง ก่อนที่พวกนี้จะกลับไป เธอพยายามร้องเรียนตำรวจ แต่ไม่เป็นผล ทุกวันนี้เธอต้องทำให้สำนักงานไม่มีจุดเด่น มองจากถนน ไม่ทราบว่สำนักงานใหญ่ของเธอตั้งอยู่ที่นี้

เซอร์กาตต้องขึ้นศาลหลายครั้ง ที่เด่นชัด ปี 2001 เธอถูกปรับและจับคุก 4 เดือนหลังจากเข้าร่วมที่กรุงเบอร์ลินในหัวข้อ “อนาคตการปฏิรูปของอิหร่าน” และกรณีที่เราตีพิมพ์บทความของชีริน อบาดี (Shirin Ebadi) ผู้ได้รับรางวัลโนเบลสาขาสันติภาพปี 2003 และบทความของสตรีนักเคลื่อนไหวอื่นเกี่ยวกับกฎหมายอิสลามและสตรี มีการฟ้องศาล แต่ในที่สุดยกเลิกคดีไป

งานหลักของเธอไม่ใช่หนังสือเป็นเล่มหรือบทความเป็นชิ้น หากเป็นการพิมพ์เผยแพร่ นิตยสารสตรีที่ทรงอิทธิพลที่สุดเล่มหนึ่งของอิหร่าน เซอร์กาตจำแนกนิตยสารสตรีในอิหร่านออกเป็น 3 กลุ่ม

กลุ่มแรก จัดทำขึ้นสำหรับสตรีมีการศึกษาขั้นพื้นฐาน รู้หนังสือในระดับที่แน่นอน นิตยสารประเภทนี้จะเสนอเนื้อหาหนักไปในการทำครัว การเย็บปักถักร้อย และประเด็นปัญหาทางใจที่เกิดแก่สตรี

⁷ ดูบทความของ Jolene Armstrong ชื่อ The Harem, the Veil and the Beauty Myth ในวารสาร Crossing Boundaries, Spring 2002

กลุ่มที่สอง ได้แก่ นิตยสารที่เน้นเนื้อหาไปในด้านปัญหาของครอบครัว เช่น ความรุนแรง การข่มขืน และความยากจน แต่มักเสนอปัญหาอย่างผิวเผิน และสะท้อนอารมณ์ความรู้สึก นิยมตีพิมพ์ภาพเด็กสวยๆ อายุราวสองสามขวบ พร้อมกับมีการแต่งหน้า หรือลงภาพอื่นที่เป็นที่สนใจ นิตยสารนี้จะดึงดูดใจผู้คนทั่วไป

กลุ่มที่สาม เป็นนิตยสารแนวจริงจัง ซึ่งชานานจัดอยู่ในพวกที่จริงจังที่สุด ผู้อ่านอย่างน้อยต้องจบปริญญาตรี ซึ่งผู้อ่านชานานจำนวนมากจบการศึกษาสูง และเป็นชายถึงร้อยละ 25 และชานานมียอดพิมพ์เฉลี่ยครั้งละ 4 หมื่นเล่ม⁸

สำหรับนิตยสารชานานอาจสรุปว่ามีบทบาทสำคัญ ได้แก่ (1) เป็นสะพานเชื่อมระหว่างสตรีอิหร่านทั้งก่อนและหลังการปฏิวัติอิหร่าน (2) เปิดเวทีสำหรับนักปฏิรูปในการแลกเปลี่ยนทัศนะ และประสบการณ์กับผู้ที่เคร่งอิสลามแต่มีใจเปิดกว้างและกับผู้ที่มีแนวคิดแบบโลกวิสัย ควรย้าว่าชานานสตรีนิยมอิสลามเดินทางสันติ และเป็นแบบปฏิรูป (3) นำการเคลื่อนไหวของสตรีสากลมีเผยแพร่ เช่น ทฤษฎีสตรีนิยมตะวันตกล่าสุด การเคลื่อนไหวและความไม่เป็นธรรมที่เกิดกับสตรีในสังคมอิสลาม (4) เป็นแกนหนึ่งของการเคลื่อนไหว ซึ่งล่าสุดในต้นปี 2007 เป็นแกนในการล่าชื่อคน 1 ล้านชื่อ เพื่อเสนอให้มีการเปลี่ยนแปลงกฎหมายที่กีดกันสตรี แต่ก็ถูกทางการขัดขวาง ผู้นำสตรีจำนวนหนึ่งถูกจับ

การปฏิวัติเงียบ ในท่ามกลางความยากลำบากของการทำงาน ที่นักหนังสือพิมพ์อาจถูกจับกุมคุมขังหรือเผชิญสถานการณ์ที่ร้ายกว่านี้ได้ง่าย เซอร์กาตต้องใช้ทั้งความกล้าและการรู้จักใช้ประโยชน์จากเหตุการณ์ เพื่อเสนอประเด็นสตรีที่ต้องการ เช่น เมื่อเกิดคดีสังหารต่อเนื่องหญิงโสเภณี เซอร์กาตใช้โอกาสนี้นำเสนอเรื่องโสเภณี ว่าหญิงเหล่านี้ตกอยู่ภาวะแวดล้อมอย่างไรจึงกลายมาเป็นโสเภณี และเธอไม่ควรถูกสังหารอย่างไร ซึ่งถ้าหากเป็นในยามปกติ การเสนอเรื่องแบบนี้อาจถูกกล่าวหาว่าเป็นการสร้างเรื่องขึ้นมาให้เกิดความขัดแย้งในสังคมและทำลายศีลธรรมของประชาชน นอกจากนี้ เซอร์กาตยังใช้วิธีพาดหัวเรื่องที่กำลังวุ่น เธอพาดหัวว่า “สตรีบาป...ชายผู้บริสุทธิ์” ชายนักฆ่าต่อเนื่องถูกตัดสินลงโทษประหาร

เซอร์กาตให้สัมภาษณ์ว่า ชาวต่างประเทศมักให้ความสำคัญแก่ผ้าคลุมผม ขณะที่ประเด็นอื่นที่ “มัน” กว่านั้น สิ่งที่เกิดขวางสตรีอิหร่านยิ่งกว่าข้อกำหนดให้สวมผ้าคลุมผมได้แก่วัฒนธรรมแบบจารีตนิยมที่ฝังแน่น ซึ่งที่ขัดแย้งกันในตัวก็คือสตรีอิหร่านจำนวนหนึ่งสนับสนุนมัน ปัญหาที่แท้จริงได้แก่กฎหมายที่กีดกันสตรีในประเด็นเกี่ยวกับการหย่าร้าง การรับมรดก และการเป็นผู้คุ้มครองเด็ก ซึ่งทั้งหมดจะให้ชายอยู่เหนือกว่าและได้เปรียบมาก กฎหมายอิสลามยังถือว่าสตรีมีค่าเท่ากับเพียงครึ่งหนึ่งของชาย นั่นคือต้องการพยานสตรี 2 คน จึงเท่ากับพยานชาย 1 คน อย่างไรก็ตาม แม้สตรีอิหร่านจะถูกกีดกัน แต่สตรีอิหร่านก็มีสิทธิในการลงคะแนนเสียง ขับรถ รับปริญญา ทำธุรกิจ และดำรงตำแหน่งทางการเมือง นักขับรถแข่งแนวหน้าของอิหร่านเป็นสตรี (แต่ว่าปัจจุบันถูกห้ามแข่ง) นอกจากนี้ ยังมีสตรีที่ เป็นผู้สร้างภาพยนตร์และเป็นศิลปิน ชาวอิหร่านส่วนใหญ่เป็นคนรุ่นใหม่ นั่นคือราวร้อยละ 70 ของประชากรอายุต่ำ

⁸ คำสัมภาษณ์ของชาห์ตา เซอร์กาตแก่ Manal Lutfi ในหนังสือพิมพ์ Asharq Alawsat, 110507

กว่า 30 ปี ความล้าสมัยในสิทธิสตรีในปัจจุบันยังต่ำ แต่ก็แพร่ไปอย่างรวดเร็วในหมู่สตรีสาวที่ได้รับการศึกษา ซึ่งมีจำนวนถึงราว 2 ใน 3 ของนักศึกษาทั้งหมด เกิดเป็นการปฏิวัติเงียบขึ้น⁹

เซอร์กาทมองอนาคตในด้านดี แม้ว่าจะมองรัฐบาลอิหร่านปัจจุบันไม่ดี แต่เธอก็เชื่อมั่นในพลังของสตรีที่กำลังเคลื่อนไหวได้ผิวน้ำหรือใต้ดินอย่างเป็นขั้นตอนและมีการจัดตั้ง นี่เป็นเหตุที่ทำให้มองการเคลื่อนไหวนี้ไม่เห็นชัด แต่ก็เห็นขบวนการที่ทรงพลังมาก ขบวนการสตรีอิหร่านก้าวหน้าไป แต่เงียบเชียบ ไม่มีเสียง ไม่มีอำนาจใดๆจะหยุดการเคลื่อนไหวนี้ได้ เป็นไปได้ว่าในบางจุดอาจจะล่าหลัง แต่ว่ามันจะไม่ถูกหยุดยั้งและไม่มีวันถอย

3) อะซิซาร์ อัล-ฮิบรี

อะซิซาร์ อัล-ฮิบรี (Azizah al-Hibri) เป็นปัญญาชนอเมริกัน-เลบานอนที่มีบทบาทในขบวนการสตรีนิยมอิสลามอย่างน่าสนใจ เธอเกิดในเลบานอน จบปริญญาตรีที่มหาวิทยาลัยอเมริกันแห่งเบรุต (American University of Beirut) ในปี 1966 เดินทางมาศึกษาต่อที่สหรัฐ ได้รับปริญญาเอกทางด้านปรัชญาในปี 1975 และได้ปริญญาเอกด้านกฎหมาย (J.D.) จากมหาวิทยาลัยเพนซิลเวเนียในปี 1985 ปัจจุบันเป็นศาสตราจารย์สอนกฎหมายอยู่ที่มหาวิทยาลัยริชมอนด์ เชี่ยวชาญด้านกฎหมายบรรษัทและหลักทรัพย์ กฎหมายอิสลาม ทฤษฎีกฎหมายสตรีนิยม เธอศึกษาทั้งรัฐธรรมนูญของสหรัฐและพระคัมภีร์กุรอาน ก่อนหน้านี้เธอสอนในมหาวิทยาลัยสหรัฐหลายแห่ง เป็นผู้ก่อตั้งและเป็นประธานคนปัจจุบันของศูนย์การามาร์ (Karamah: Muslim Women Lawyers for Human Rights) มีผู้ยกย่องเธอว่าเป็นสตรีแห่งยุคฟื้นฟูศิลปวิทยาการ (Renaissance Woman) ในเดือนมกราคม 2007 เธอได้รับรางวัลสันติภาพแรก¹⁰ จากสภาเสรีภาพแรกของอเมริกัน (Council for American First Freedom) ร่วมกับนางเมดลีน เค. อัลไบร์ต อดีตรัฐมนตรีต่างประเทศสหรัฐ

ประสบการณ์ส่วนตัว

อัล-ฮิบรี เล่าถึงประสบการณ์ส่วนตัวที่ทำให้เธอค่อยๆ กลายเป็นนักสตรีนิยม

(1) เธอเดินทางมาศึกษาที่สหรัฐ ก็คิดว่าจบแล้วจะกลับไป ไม่คิดจะเป็นคนอเมริกัน หากคิดว่าตนเองเป็นชาวเลบานอน แต่เมื่อมาใช้ชีวิตอยู่ภายใต้ความคุ้มครองของรัฐธรรมนูญ ร่วมเงาของประชาธิปไตย และโอกาสทางเศรษฐกิจ ก็ค่อยๆ เปลี่ยนไป เธอไม่รู้ตัวจนกระทั่งกลับไปเลบานอน ก็พบว่าเธอกลายเป็นคนอเมริกัน เธอกลับมาที่สหรัฐและคิดว่าตนเองเป็นชาวอเมริกัน เธอคิดในชวณนั้นว่าอิสลามเป็นกฎหมายที่กดขี่สตรี แต่ต่อมาเธอได้คิดว่าอิสลามเป็นศาสนาที่เปิดให้ผู้หญิงศึกษาตีความของตนเองโดยไม่ต้องมีผู้อื่นเป็นคนกลาง นอกจากนี้ อิสลามยังเป็นศาสนาที่ไม่มีลำดับชั้น แต่ละชุมชนสังคมและบุคคลสามารถตีความหมายได้ด้วยตนเอง

⁹ Deborah Campbell, Iran's Quiet Revolution. Ms. Magazine, March 2007

¹⁰ First Freedom Award – เสรีภาพแรก หมายถึงเสรีภาพในความเชื่อหรือเสรีภาพทางศาสนา ซึ่งปรากฏในการแก้ไขรัฐธรรมนูญครั้งแรกของสหรัฐ

(2) เธอเริ่มเคลื่อนไหวในขบวนการสตรีในสหรัฐ ในปริณทลทางปรัชญา ผู้เคลื่อนไหวทั้งหมดเป็นแบบทางโลก ใช้ภาษาทางโลกเมื่อพูดถึงสิทธิสตรี ในการจัดประชุมครั้งหนึ่ง มีสตรีบางคนตั้งประเด็นว่า เธอก็เป็นสตรี แต่เธอถือศาสนา เชื่อในพระเจ้า เหตุใดจึงไม่มีที่สำหรับพวกเธอในเวทีของนักสตรีนิยม กรณีนี้ทำให้เธอต้องหยุดเพื่อไตร่ตรอง และเห็นว่าต้องสร้างแนวคิดพหุนิยม (Pluralism) ขึ้น เธอไปพูดในที่อื่นหลายครั้งว่าแนวคิดพหุนิยมดีต่อการเคลื่อนไหวของสตรี เปิดพื้นที่ให้แก่ทุกคน

(3) จากการเดินทางไปเยือนประเทศมุสลิมหลายประเทศ และได้พบปะกับสตรีมุสลิมจำนวนมาก สตรีเหล่านั้นบอกเธอว่า พวกเธอเป็นคนเคร่งศาสนา ศรัทธาในพระผู้เป็นเจ้า ดังนั้น หากพระผู้เป็นเจ้ากล่าวหาว่าหญิงต่ำต้อยกว่าชาย มันก็เป็นเช่นนั้น อัล-ฮิบรีจึงเห็นว่าจำต้องแจ้งแก่สตรีมุสลิมเหล่านั้นใหม่ว่าพระผู้เป็นเจ้าไม่ได้ตรัสเช่นนั้น

ในพระคัมภีร์กล่าวว่าพระเจ้าสร้างมนุษย์ทั้งชายและหญิงจากจิตวิญญาณเดียว และยิ่งทำให้เธอเชื่อถืออิสลามจริงยิ่งขึ้นอีก เพราะเธอเชื่อในความยุติธรรม คัมภีร์กูรอ่านบอกว่า จงเป็นธรรม แม้ว่าจะต้องขัดกับเครือญาติ เพราะว่าโลกนี้ตั้งอยู่บนความยุติธรรม มีสิ่งที่เรียกว่าความสมดุลแห่งความยุติธรรม (Al-Mizan) เมื่อสมดุลนี้เสียไป ความชั่วฉกฉวยจะครองโลก¹¹

ข้อสังเกตบางประเด็นของอัล-ฮิบรี

1) **รัฐแบบโลกวิสัย** การแยกรัฐออกจากศาสนา อัล-ฮิบรี อ้างเรื่องในประวัติศาสตร์ว่า เมื่อท่านศาสดาประกาศตั้งรัฐมุสลิมเป็นครั้งแรกนั้น เป็นแบบนครรัฐ (City State) ท่านศาสดาได้กำหนดที่เหมือนกับประกาศสิทธิ (Bill of Rights) ซึ่งบอกว่ามุสลิมและยิวเป็นประชาชนเหมือนกัน แต่มีวิถีชีวิตของตน และต่างต้องนับถือกัน และมีความรับผิดชอบร่วมกัน เช่น ในการศึกษาสงคราม นี่เป็นรัฐแบบโลกวิสัย รัฐอิสลามเริ่มแรกเป็นรัฐโลกวิสัยในความหมายที่ว่า เป็นรัฐที่เปิดเสรีภาพทางความเชื่อและศาสนา และเป็นโลกวิสัยแบบเดียวกับสหรัฐในปัจจุบัน ผู้ก่อตั้งสหรัฐล้วนเป็นคนเคร่งศาสนา แต่ก็แยกรัฐกับศาสนาออกจากกันเพื่อให้เกิดเสรีภาพทางความเชื่อ

2) **สิทธิการออกเสียงของสตรี** ในคัมภีร์กูรอ่านระบุว่า สตรีมาออกเสียงรับรองว่าท่านเป็นผู้นำของนครมาดิก่อนชายเสียอีก ท่านไม่ได้ไล่สตรีไป หากยอมรับการลงคะแนนของสตรี สิทธิในการออกเสียงของสตรีมีตั้งแต่เริ่มต้นศาสนาอิสลาม

3) **กฎหมายอาชญากรรมอิสลาม** ที่กล่าวถึงหลักตาต่อตา ฟันต่อฟัน แต่หากดูในตอนท้ายของบทจะพบข้อความว่า “แต่การให้อภัยดีกว่า”

ทัศนะบางประการของ อัล-ฮิบรี

1) ชุมชนมุสลิมไม่ควรทำตัวให้มองไม่เห็น ปิดกั้นตนเองและผู้อื่นไม่ให้เข้ามาสัมผัส หากควรเปิดตัวเอง เพราะว่าความหวาดระแวงเกิดจากความไม่รู้

¹¹ ดูคำปราศรัยเรื่อง “สถานการณ์สิทธิมนุษยชนสำหรับสตรีมุสลิมในโลก” ของอัลฮิบรี ใน Belgium.usembassy.gov และคำสัมภาษณ์ของเธอให้แก่ Bill Moyers ใน pbs.org/now

2) สตรีย่อมรู้ซึ่งถึงความเจ็บปวดและการกดขี่ที่สตรีด้วยกันได้รับ แต่สตรีไม่ต้องการความระส่ำระสาย สตรีต้องการเสถียรภาพและความรุ่งเรือง

3) ความหลากหลายเป็นทรัพย์สินที่สำคัญที่สุดของชุมชน และความหลากหลายเป็นจิตวิญญาณของอิสลาม

4) วิธีการของสตรีนิยมอิสลามไม่ใช้การเผชิญหน้า หากใช้การวางรากฐานทางศาสนา การก้าวหน้าบนการเจรจา เราคิดว่าสตรีสามารถได้รับผลที่ดีกว่าด้วยหนทางนี้

อัล-ฮีบรี เช่นเดียวกับนักสตรีนิยมอิสลามอื่น เห็นความสำคัญของยุคแห่งข่าวสารมาก ในการปาฐกถาเรื่อง “มุสลิมกับการท้าทายของศตวรรษที่ 21: เทคโนโลยีข่าวสารกับระเบียบโลกใหม่” (ค.ศ. 1999) เธอชี้ให้เห็นว่าการปฏิวัติทางเทคโนโลยีได้สร้างระเบียบโลกใหม่ โลกที่บริหารจัดการด้วยปรัชญาแห่งความเชื่อถือ การร่วมมือ ความเสมอภาค และการมีประชาคมวิชาชีพที่เหนียวแน่น สิ่งนี้ตรงข้ามกับแนวคิดการจัดสังคมเป็นลำดับชั้นอย่างแข็งตัว “ถ้าหากโลกมุสลิมไม่ตั้งใจที่จะเปลี่ยนแปลงตามความจำเป็นนี้ อนาคตก็เสี่ยงต่อความหายนะ”

เพื่อให้โลกมุสลิมจะก้าวกระโดดสู่สังคมข่าวสาร จำต้องแสวงหาเทคโนโลยีข่าวสารและโครงสร้างพื้นฐานของมัน ต้องสร้างการเปิดใจรับรองคนแปลกหน้า ซึ่งหมายถึงต้องมีการเปลี่ยนแปลงในฐานรากทางการเมืองและจริยธรรม ชาวมุสลิมต้องเรียนรู้ที่จะอยู่กับสังคมในอุดมคติแบบมุสลิมที่สนับสนุนการเชื่อมั่นไว้วางใจและความร่วมมือกัน จะต้องสร้างสังคมที่ตั้งอยู่บนกฎหมายอิสลามและนับถือเสรีภาพของประชาชนโดยเฉพาะสตรี

2 ประเด็นใหญ่ในการเคลื่อนไหวและผลสำเร็จ

การเคลื่อนไหวของกลุ่มสตรีนิยมอิสลาม โดยพื้นฐานเป็นการทำ “สงครามปากกา” ในทางปรัชญาใกล้เคียงกับลัทธิรีโอความ (Deconstructionism) ที่คัดค้านความพยายามใดที่จะกำหนดความหมายของถ้อยความ (Text) เป็นอย่างหนึ่งอย่างใดแน่นอนสมบูรณ์ เนื่องจากความหมายทั้งหลายย่อมมีคติเจือปนอยู่ ซึ่งอาจจะเป็นได้ทั้งอคติทางเพศ เชื้อชาติ เศรษฐกิจ การเมือง การสร้างความหมายมักเชื่อมต่อการครอบงำต่างๆ ดังนั้น จึงต้องรีโอความหรือตีความหมายของถ้อยความตามความเป็นจริงกลับไปสู่จุดตั้งต้นของถ้อยความที่มีความซับซ้อน ซึ่งดูเข้ากันดีกับพระคัมภีร์กุรอ่านที่มีความหมายที่ซับซ้อนมาก ยากที่จะหยั่งถึง

ข้อโต้แย้งสำคัญของสตรีนิยมอิสลามก็คือ พระคัมภีร์กุรอ่านให้สิทธิและความเป็นธรรมแก่สตรีไม่ได้กำหนดให้สตรีเป็นรองชาย แต่การปฏิบัติที่เป็นจริงนั้น เห็นสตรีเป็นตัวตนทางเพศไม่ใช่ตัวตนทางสังคม เป็นทรัพย์สินและต้องอยู่ในการปกครองชาย การตีความหรือการออกกฎระเบียบทางศาสนาเช่นนี้เป็นอิทธิพลของลัทธิชายเป็นใหญ่ที่ดำรงในสังคมอาหรับตั้งแต่ก่อนมีศาสนาอิสลาม ดังนั้นจึงต้องกลับไปสู่พระคัมภีร์กุรอ่าน และตีความหมายกันใหม่

การทำสงครามปากกาหรือการรื้อความดั่งกล่าว กระทำในประเด็นสำคัญหลายประเด็น ในที่นี้จะยกตัวอย่างประเด็นเหล่านั้น รวมทั้งการตีความใหม่ตามแนวคิดของนักสตรีนิยมอิสลาม

อนึ่ง เป็นที่สังเกตว่าการตีความใหม่นี้ขัดแย้งกับความเชื่อและการปฏิบัติทั่วไปมากพอสมควร ดังนั้นจึงเป็นสงครามที่ยืดเยื้อและต้องอาศัยความกล้าหาญไม่น้อย

1. ความเสมอภาคระหว่างบุรุษ-สตรี

ตามที่ระบุไว้ในกูรอ่านมีอยู่ 3 ประเด็นสำคัญด้วยกันได้แก่ ก) มีกำเนิดจากตัวตน หรือจิตวิญญาณ (Nafs) เดียวกัน ต่างกับศาสนาคริสต์ที่ระบุว่าพระเจ้าสร้างสตรีจากกระดูกซี่โครงชาย ข) บุรุษและสตรีกระทำความผิดร่วมกันจนต้องออกจากสวรรค์ และความผิดนี้พระเจ้าทรงอภัยให้ ต่างกับศาสนาคริสต์ที่เห็นว่าสตรีเป็นต้นตอของความบาป และเป็นบาปติดตัว ค) ทั้งชายและหญิงต้องรับผิดชอบต่อพระเจ้าเป็นเจ้าในทางศีลธรรมเท่าเทียมกัน ได้รับรางวัลและการลงโทษแบบเดียวกัน

2. สิทธิทางกฎหมายและการเงิน

นักสตรีนิยมอิสลามเน้นว่าสตรีมุสลิมมีสิทธิทางกฎหมายในฐานะปัจเจกบุคคล และไม่ถูกจำกัดโดยการแต่งงาน เช่น ยังคงซื้อเดิมไว้ได้ไม่ต้องเปลี่ยนหลังแต่งงาน สามารถเป็นเจ้าของทรัพย์สินของตนเองได้ ไม่ว่าจะเป็นโสดหรือแต่งงาน ไม่มีใครรวมทั้งสามีจะมาใช้กองทุนหรือทรัพย์สินของเธอได้ หรือเรียกร้องให้เธอต้องเลี้ยงดู เงินที่ภรรยา (ผู้มั่งคั่ง) มอบให้แก่สามีถือว่าเป็นเงินยืม เว้นแต่ว่าจะระบุเป็นอย่างอื่น เหล่านี้ล้วนชี้ให้เห็นว่าพระคัมภีร์กูรอ่านให้การยอมรับนับถือแก่สตรี

3. สิทธิในสินแต่งงานหรือสินตอบแทน (Sadaq หรือ Mahr)

คัมภีร์กูรอ่านเปิดโอกาสให้สตรีสะสมความมั่งคั่งหลายทาง ทางหนึ่งในช่วงการแต่งงาน สตรีมีสิทธิที่ได้รับสินแต่งงานจากสามี ซึ่งอาจจะเป็นบทสวดในพระคัมภีร์บางบท (ถ้าหากเธอไม่ทราบเลย) หรือเงินเหรียญ ไปจนถึงทรัพย์สินกองโต ตามแต่ที่จะตกลงกัน สินแต่งงานนี้มีการตีความแบบเก่าว่าเป็น “ค่าตัวเจ้าสาว” แต่นักสตรีนิยมอิสลามยืนยันว่าไม่ถูกต้อง สินแต่งงานนี้เป็นการแสดงถึงความรับผิดชอบของชายต่อการแต่งงาน ในกรณีที่สามีตายสินแต่งงานนี้จะกันออกจากหนี้สินถ้าหากมี และตกเป็นของสตรี ในกรณีหย่าร้าง เธอจะได้เงินก้อนนี้ไป โดยไม่ต้องต่อรองอะไร โดยทั่วไปสตรีจะถือว่าสินแต่งงานเป็นการประกันความมั่นคงในกรณีเป็นม่ายหรือหย่าร้าง สตรีบางคนเรียกร้องเงินก้อนนี้ทีเดียว และนำไปลงทุนในส่วนของเธอได้

4. สิทธิในการรับมรดก

พระคัมภีร์กูรอ่านกำหนดให้สตรีมุสลิมได้สิทธิในการรับมรดก ซึ่งเป็นข้อกำหนดที่ก้าวหน้ามาก เมื่อกว่าพันปีมาแล้ว สตรีตะวันตกเพิ่งได้รับสิทธินี้ในศตวรรษที่ 20 นี้เอง ในการรับมรดกนี้กำหนดให้ชายได้มากกว่าหญิง 2 เท่า แต่นักสตรีนิยมชี้ว่า ก) เงินมรดกที่สตรีได้รับน้อยกว่าชายนี้ เป็นทรัพย์สินที่ได้สุทธิตามมรดกที่ชายได้รับ นั่นต้องมีการแบ่งปัน เนื่องจากชายมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบดูแลสตรีจำนวนหนึ่ง รวมทั้งชายชราและเด็ก ซึ่งอาจเป็นน้องสาวของเขาเอง ดังนั้น เรื่องการรับมรดกในศาสนาอิสลามจึงมี

ความซับซ้อน ไม่สามารถสรุปลงง่าย ๆ ว่าชายได้มากกว่าหญิงเท่าตัว ข) การกำหนดให้ชายได้รับมรดกมากกว่าหญิงนี้ เป็นเพียงข้อเสนอ ไม่ใช่คำสั่ง ภายใต้เงื่อนไขที่ชายมีบทบาทต้องรับผิดชอบเลี้ยงดูครอบครัวเต็มที่ แต่ในสมัยปัจจุบันที่สตรีได้มีส่วนในการหาเงินเลี้ยงครอบครัวด้วย การกำหนดสัดส่วนควรจะได้ปรับเปลี่ยนตามเหมาะสม

5. ปัญหาการทำงานบ้าน

ความเชื่อและการปฏิบัติทั่วไปเห็นว่าสตรีควรทำงานบ้านเต็มเวลา ที่อยู่ของสตรีคือบ้าน และหน้าที่สำคัญได้แก่การดูแลบ้านและเลี้ยงดูเด็ก ไม่ใช่ออกไปทำงานนอกบ้านตามอาคารสำนักงานหรือโรงงาน แต่นักสตรีนิยมอิสลามชี้ว่า ในทัศนะของพระคัมภีร์การอ่านเห็นความสัมพันธ์ในการแต่งงานหรือสัญญาการแต่งงานนั้น เป็นสัญญาของความเป็นเพื่อนคู่ชีวิต ไม่ใช่สัญญาของการให้บริการ ดังนั้นสตรีจึงไม่จำเป็นต้องทำความสะอาด ทำอาหาร หรือให้บริการอื่นในครอบครัว ถ้าหากสตรีใดปฏิบัติเช่นนี้ถือว่าเป็นการกระทำแบบอาสาศาสตร์ ไม่ใช่ถูกบังคับด้วยระเบียบ ถ้าหากเธอไม่ทำสามีมีหน้าที่ต้องนำอาหารที่เตรียมแล้วมาให้และต้องดูแลบ้าน

6. ประเด็นการมีหลายภรรยา

เป็นที่ทราบกันว่าในคัมภีร์การอ่าน อนุญาตให้ชายมีภรรยาได้ 4 คน ซึ่งเป็นจุดที่นำมาถกเถียงกันมากว่าเป็นสิ่งที่ล้าสมัยหรือเป็นการกดขี่สตรีอย่างยิ่ง แต่นักสตรีนิยมอิสลามชี้ให้เห็นว่า ข้อกำหนดเช่นนั้นมีความซับซ้อน ไม่ใช่จะคิดเองง่ายๆตามตัวอักษร โดยให้เหตุผลดังนี้ ก) ก่อนหน้ากำเนิดศาสนาอิสลามชายสามารถมีภรรยาได้เป็นสิบคน ข้อกำหนดนี้จึงเป็นความก้าวหน้าขึ้นขั้นหนึ่ง และข้อกำหนดให้ชายมีภรรยา 4 คน ก็มีเงื่อนไขไม่ใช่กระทำได้ตามอำเภอใจ เช่นเงื่อนไขว่าถ้าไม่แต่งงานจะทำให้หญิงกำพร้านั้นถูกกดขี่ ข) เงื่อนไขสำคัญต่อมาก็คือชายจะมีภรรยา 4 คนได้ก็ต่อเมื่อเขาสามารถปฏิบัติต่อพวกเธออย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม และในบทเดียวกันนี้ระบุว่าเป็นไปไม่ได้ที่ชายจะปฏิบัติต่อภรรยาทั้งหลายอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม ดังนั้นข้อกำหนดให้ชายมีสตรีหลายคนจึงเป็นสิ่งที่ยกเว้น ไม่ใช่การปฏิบัติทั่วไป

7. ประเด็นการทุบตีภรรยาและความรุนแรงในครอบครัว

เป็นสิ่งที่ถกเถียงกันอย่างกว้างขวาง ทั้งนี้มีการตีความแบบเดิมทั่วไป โดยอ้างคัมภีร์การอ่านซูเราะห์หรือบทที่ 4 อันเกี่ยวกับสตรีและครอบครัว ว่าสามีตีหรือใช้ความรุนแรงต่อภรรยาได้ ความว่า “บรรดาหญิง (คือภรรยา) ที่พวกเจ้าหวั่นเกรงในความผิดดองของนางนั้น (ความผิดดองนี้หมายถึงการประพฤติผิดนอกนิกาย) ไม่เชื่อสัตย์ อันจะก่อความเสียหายให้แก่ครอบครัว) ก็จงกล่าวตักเตือนนาง (เป็นข้อแรก ต่อมาจึง) ทอดทิ้งนางไว้แต่ลำพังในที่นอน (และท้ายสุด) จงเขียน (ตี) เธอ (เบาๆ)”¹²

นักสตรีนิยมอิสลามได้ตอบโต้ โดยอ้างทั้งความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ และการตีความหมายของคำดังนี้

12 ความหมายภาษาไทยโดยสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับ ใน thaiislamic.com

(1) ในสังคมก่อนอิสลามที่มีสงครามระหว่างชนเผ่าตลอด ชายจำนวนมากเขียนตีภรรยา การปฏิบัตินี้ติดมาจนถึงสมัยกำเนิดอิสลาม สตรีได้ร้องทุกข์ต่อศาสดามุฮัมมัด ท่านได้ห้ามการปฏิบัตินี้ โดยให้ภรรยาสามารถล้างแค้นได้ ซึ่งทำให้ชายต้องลำบากมากและมาร้องเรียน ท่านมุฮัมมัดจึงได้ขอคำวิจารณ์จากพระผู้เป็นเจ้าและได้รับมาตามที่ปรากฏในซูเราะห์ข้างต้น ซึ่งนักสตรีนิยมตีความว่า พระผู้เป็นเจ้าไม่ประสงค์ให้ชายทำร้ายภรรยา เช่นเดียวกับท่านมุฮัมมัด แต่ได้แก้ไขข้อปฏิบัติที่ท่านมุฮัมมัดกำหนดไว้ให้เลิกการทำร้ายทันที ดังนั้น ความในบทดังกล่าวควรตีความหมายว่า ให้ชายเลิกการทำร้ายภรรยาอย่างค่อยเป็นค่อยไป เพื่อให้บรรลุถึงอุดมคติการแต่งงานแบบอิสลาม การห้ามจึงสร้างเงื่อนไขขึ้นได้แก่ ให้เขียนตีได้ในกรณีวิธีการอื่นใช้ไม่ได้ผลแล้ว และเนื่องจากการตีอื้อดิ่ง แต่การตีอื้อดิ่งนี้นักสตรีนิยมตีความว่าหมายถึงการไม่ซื่อสัตย์หรือนอกใจเท่านั้น ไม่ใช่การไม่เชื่อฟังสามีในเรื่องต่างๆ

(2) หากอ่านคัมภีร์กุรอ่านอย่างเกี่ยวเนื่องกัน รวมทั้งวัตรของท่านมุฮัมมัด ก็จะได้เห็นว่าเจตนารมณ์ของคำสอนอิสลามนั้นห้ามคู่แต่งงานทำร้ายกัน เช่น ในซูเราะห์บทที่ 2 ที่ว่าเรียกร้องให้คู่แต่งงาน “อยู่ด้วยกันอย่างมีเมตตา จากกันอย่างใจกว้าง”

(3) การดำเนินชีวิตของท่านมุฮัมมัด นั้นก็ปฏิเสธการทำร้ายคู่ครองหลายครั้ง เช่น กล่าวว่า “คนใดคนหนึ่งเผลอทำร้ายภรรยาเหมือนสัตว์เลื้อย แล้วไปโอบกอดหลังจากนั้นได้อย่างไร” และ “คนที่ดีที่สุดในพวกเจ้า คือคนที่ดีที่สุดในหมู่ภรรยาเจ้า และข้าคือคนที่ดีที่สุดในหมู่พวกเจ้าในเรื่องนี้”

(4) เกี่ยวกับการเขียนตีนั้น นักสตรีนิยมชี้ว่ามีการออกกฎเกี่ยวกับเรื่องนี้หลายประการ เช่น ห้ามตบตีที่หน้า และการเขียนตีจนเกิดรอยบนร่างกายถือว่าผิดเป็นต้น

8. การฆ่าเพื่อเกียรติ (Honor Killing)

เป็นประเด็นที่ละเอียดอ่อนและสะเทือนใจผู้คนมาก มีการต่อสู้ที่ดุเดือดแหลมคมในประเด็นนี้ การฆ่าเพื่อเกียรติ ตามความหมายขององค์การยูนิเซฟ หมายถึง การปฏิบัติแต่โบราณที่ชายฆ่าญาติสตรีเพื่อรักษาเกียรติของครอบครัว ในกรณีที่เกิดกิจกรรมทางเพศนอกการแต่งงาน ไม่ว่าจะเป็นถูกบังคับหรือมีพิรุณ หรือแม้ว่าสตรีนั้นเป็นเหยื่อของการข่มขืน กองทุนประชากรสหประชาชาติ (United Nations Population Fund) ประมาณว่าแต่ละปีมีสตรีมุสลิมทั่วโลกทั้งเด็กและผู้ใหญ่ถูกสมาชิกในครอบครัวฆ่าถึงราว 5,000 คน ที่เยเมนซึ่งมีประชากรราว 16 ล้านคน ในปี 1997 มีสตรีถูกสังหารเพื่อเกียรติมากกว่า 400 คน ผู้ลงมือสังหารมัก ได้แก่ บิดา สามี หรือพี่ชายหรือน้องชาย ในระยะหลังนิยมใช้ผู้สังหารที่มีอายุน้อยเพื่อว่าหากถูกจับก็จะได้รับโทษเบา

อนึ่ง ตามประเพณี ชายที่ร่วมก่ออาชญากรรมนี้ก็ต่อโทษถึงตายด้วย แต่เนื่องจากสตรีที่ร่วมกรณีถูกสังหารไปเสียก่อน ฝ่ายชายจึงมีโอกาสที่รอดจากการล้างแค้นไปได้โดยยอมชดใช้เงินแก่ครอบครัวของสตรีที่เป็นเหยื่อ ก่อให้เกิด “อุตสาหกรรมฆ่าเพื่อเกียรติ” ขึ้น โดยเฉพาะในปากีสถาน ซึ่งแต่ละปีมีสตรีถูกฆ่าเพื่อเกียรติถึงราว 1 พันคน การถือว่าสตรีเป็นทรัพย์สินและเกียรติของผู้ชาย ต้องอยู่ใน

ความคุ้มครองของชายอย่างสมบูรณ์ หากเกิดเรื่องละเมิดเช่นนี้ เท่ากับชายไม่สามารถคุ้มครองหรือรักษาเกียรติได้ จึงต้องสังหารสตรีที่ถูกข่มขืนว่าฆ่าตัวตายหรือเกิดอุบัติเหตุ¹³

อย่างไรก็ตาม การฆ่าเพื่อเกียรติในปัจจุบันโดยทั่วไปถือเป็นอาชญากรรม เช่น ในเดือนมกราคม 2007 เกิดการสังหารเพื่อเกียรติในนครหลวงของประเทศซีเรีย การปฏิบัติเป็นสิ่งตกค้าง สตรีที่เป็นเหยื่ออายุ 16 ปีถูกสังหารโดยน้องชาย ซึ่งครอบครัวได้ช่วยกันวางแผน ชาวที่สตรีถูกสังหารกลางนครหลวงนี้ก่อความสะเทือนใจ จนกระทั่งนักการศาสนาใหญ่ (Grand Mufti) ของประเทศซีเรีย ต้องออกมาประณามการปฏิบัตินี้เป็นอาชญากรรม กับทั้งให้หามาตรการป้องกันเด็กสาวที่อยู่ในความเสี่ยง และการปฏิรูปกฎหมายบนพื้นฐานที่ว่า การปฏิบัติดังกล่าวไม่ใช่การกระทำที่เป็นแบบอิสลาม ประธานาธิบดีแห่งซีเรียก็ประกาศว่าจะต้องหาทางแก้ไข¹⁴

นอกจากนี้ยังมีประเด็นอื่นที่น่าสนใจติดตาม ได้แก่ สิทธิสตรีกับการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา เช่น สตรีจะเป็นอิหม่ามหรือผู้นำสวดที่รวมกันทั้ง 2 เพศได้หรือไม่ สตรีกับการศึกษาและการทำงาน รวมทั้งประเด็นผ้าคลุมศีรษะและผ้าปิดหน้าที่สื่อตะวันตกเห็นเป็นเรื่องใหญ่ แต่กลุ่มสตรีนิยมอิสลามไม่ได้ให้ความสำคัญมากนัก จากตัวอย่างที่ยกมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าการเคลื่อนไหวของกลุ่มสตรีนิยมอิสลามดำเนินไปในประเด็นต่างๆ อย่างกว้างขวางและลงลึกในรายละเอียด ต้องการการศึกษาทางวิชาการทั้งในด้านประวัติศาสตร์ สังคมวิทยา เศรษฐศาสตร์ การเมือง ปรัชญา และที่สำคัญคือความรู้เกี่ยวกับศาสนาอิสลาม นักสตรีนิยมอิสลามผู้หนึ่งได้กล่าวสรุปว่า สตรีมุสลิมควรจะได้รับการศึกษาเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง

3 สถานการณ์ปัจจุบันและแนวโน้ม

1) แนวคิดสตรีนิยมเป็นที่ยอมรับมากขึ้นในหมู่สตรีอิสลาม

แนวคิดสตรีนิยม ได้แก่ ทศนะว่าสตรีแม้ว่าต่างกับชาย แต่ก็ไม่จำเป็นต้องเป็นเบี้ยล่างของชาย หากควรได้รับความเป็นธรรมเท่าเทียมชาย ได้เป็นที่ยอมรับมากขึ้นในหมู่สตรีอิสลาม แม้ว่าจำนวนหนึ่งยังมองด้วยความไม่ไว้วางใจ โดยเห็นว่าแนวคิดสตรีนิยมนี้เป็นทศนะแบบตะวันตก เหตุปัจจัยที่ก่อให้เกิดการยอมรับแนวคิดสตรีนิยมมากขึ้นนี้ ส่วนหนึ่งคล้ายกับในสังคมตะวันตก เช่น การเกิดขึ้นของอุตสาหกรรมสมัยใหม่โดยเฉพาะอุตสาหกรรมบริการและอุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร ความต้องการแรงงานเสรีที่หลากหลายในตลาดแรงงาน การที่สตรีได้รับการศึกษาสูงขึ้น และภาวะสงคราม นอกจากนี้อินเทอร์เน็ตยังช่วยให้เข้าถึงและกระจายข่าวสารได้ดีกว่าการพิมพ์อีกมาก และยังเกิดจากการเคลื่อนไหวของนักวิชาการและนักสตรีนิยมอย่างต่อเนื่อง

¹³ เฮเมน ออบเชิร์ฟเวอร์ 280106

¹⁴ ดูข่าวใน wlu.nl.org 150207

2) แนวคิดสตรีนิยมอิสลามผ่านเข้าสู่ภาวะมั่นคง

แนวคิดสตรีนิยมอิสลาม ได้ผ่านยุคเดินเตาะแตะมาขึ้นได้อย่างค่อนข้างมั่นคง ไม่ต้องตอบปัญหาเดิม เช่นว่า สตรีนิยมกับศาสนาอิสลามไปด้วยกันได้หรือไม่ สตรีนิยมอิสลามขัดขวางหรือสนับสนุนขบวนการสิทธิสตรีโดยรวม ได้มีการจัดประชุมสากลสตรีนิยมอิสลาม (International Conference of Islamic Feminism) ถึง 2 ครั้งที่นครบาเซิลนา ประเทศสเปน ครั้งแรกในเดือนตุลาคม 2005 และครั้งที่สองในเดือนพฤศจิกายน 2006 มีผู้เข้าร่วมประชุมหลายร้อยคน

ในการประชุมครั้งที่สองมีมติสำคัญ ได้แก่ ก) คัดค้านการมีกฎหมายครอบครัวยุคใหม่ที่ให้ชายเหนือหญิงที่ประกาศใช้ในประเทศที่ประชากรส่วนใหญ่เป็นมุสลิม ข) เรียกร้องให้มีการทำสงครามศาสนาทางเพศ (Gender Jihad) ต่อไป เพื่อฟื้นฟูศาสนาที่เสื่อมสภาพในศาสนาอิสลาม และเสริมภาพในการตีความและมโนธรรม ค) ยืนยันว่าสตรีนิยมอิสลามเป็นส่วนหนึ่งของขบวนการสตรีนิยมโลก (World Feminist Movement) ง) คัดค้านความรุนแรงทุกรูปแบบที่กระทำต่อสตรีโดยอ้างศาสนาอิสลาม เช่น การก่ออาชญากรรมเพื่อเกียรติ ความรุนแรงในครัวเรือน การขลิบอวัยวะเพศสตรี การขว้างด้วยก้อนหินหรือการลงโทษต่อร่างกายอื่นใด จ) เรียกร้องให้สตรีมีส่วนร่วมในกิจกรรมทุกด้านของสังคม คัดค้านการปฏิบัติทางวัฒนธรรมใดที่ไม่ใช่อิสลามที่แท้จริง ซึ่งขัดขวางการเข้าร่วมของสตรี ฉ) ประกาศตั้งศูนย์สังเกตการณ์ทางศาสนาอิสลามและเพศภาวะ (Observatory of Islam and Gender) ที่นครบาเซิลนา เพื่อเป็นศูนย์รวมการทำงานตามมติของการประชุมสากลสตรีนิยมอิสลามทั้งสองครั้ง เป็นฐานสำหรับปัญญาชนและองค์กรสตรีนิยมในโลกอิสลาม และเพื่อส่งเสริมสตรีนิยมอิสลามในสเปน นอกจากนี้ ยังเป็นผู้จัดให้มีการประชุมสากลสตรีนิยมอิสลามต่อเนื่องไป

3) เหตุปัจจัยที่ส่งเสริมแนวคิดสตรีอิสลาม

เหตุปัจจัยภายในที่ส่งเสริมให้แนวคิดสตรีนิยมอิสลามค่อนข้างตั้งมั่น น่าจะมีที่สำคัญอยู่ 3 ด้านด้วยกัน ได้แก่ ก) ลักษณะเฉพาะของแนวคิดสตรีนิยมอิสลามที่เป็นแบบปฏิรูปอย่างสันติ เน้นการเจรจาการทำงานร่วมกับกลุ่มสตรีนิยมในโลกมุสลิม และการประสานกับการเคลื่อนไหวของสตรีสากล ข) การสอดคล้องกับสถานการณ์ ที่เกิดความเข้มแข็งขึ้นของความเชื่อทางศาสนาในโลกมุสลิม จนการเคลื่อนไหวที่เป็นแบบโลกวิสัยอย่างตะวันตก กระทำได้ยาก ค) การทำงานอย่างเข้มแข็งของกลุ่ม ที่ไม่เพียงแก้ปัญหาสตรี หากยังแก้ปัญหาของโลก เช่นปัญหาสันติภาพและการจัดการกับโลกาภิวัตน์

4) ประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับอำนาจภายนอก

เป็นที่สังเกตว่าอำนาจภายนอกและประชาคมโลกโดยเฉพาะโลกตะวันตกมีบทบาทในการกดดันให้มีการทำศาสนาอิสลามให้ทันสมัย ซึ่งผลประการหนึ่งก็คือ เพิ่มสิทธิและอำนาจแก่สตรีมุสลิม ในที่นี้จะกล่าวถึง 2 ประเด็นที่น่าสนใจได้แก่

ก) **ลัทธิกลัวอิสลาม (Islamophobia)** ที่แพร่ไปทั่วโลก โดยเฉพาะในโลกตะวันตก ทำนองเดียวกับลัทธิต่อต้านสหรัฐ (Anti-Americanism) ที่เกิดขึ้นทั่วโลกโดยเฉพาะในโลกมุสลิม ลัทธิกลัว

อิสลามได้แก่ การมีอคติและการแบ่งแยกกีดกันศาสนาอิสลามและชาวมุสลิม ด้านหนึ่งเป็นความกลัวและเกลียดอิสลาม อีกด้านหนึ่งเป็นความกลัวและไม่ชอบชาวมุสลิมทั้งหลาย กระแสกลัวอิสลามนี้เริ่มตั้งแต่ปลายทศวรรษ 1980 และขึ้นสู่ระดับสูงในเหตุการณ์วินาศกรรมใหญ่เดือนกันยายน 2001

ลัทธิกลัวอิสลามนี้อาจสรุปได้ดังนี้คือ (1) เห็นว่าอิสลามเป็นศาสนาแห่งความรุนแรง (2) เห็นว่าชาวมุสลิมหัวรุนแรงเพื่อก่อการร้ายไปทั่วโลก (3) เห็นว่าอิสลามมีลักษณะคับแคบ ไม่เปิดกว้างในการอยู่ร่วมกับศาสนาอื่น ชาวมุสลิมก็มีลักษณะปิดตัว ไม่คบค้าหรือไม่แต่งงานคนนอกกลุ่ม (4) เห็นว่าอิสลามและโลกมุสลิมกดขี่สตรีอย่างยิ่ง เช่น การกีดกันสตรี การทำร้ายสตรี การมีภรรยาได้หลายคน ไปจนถึงการสังหารเพื่อเกียรติ ในโลกมุสลิมก็ได้รับรู้เรื่องกระแสนี้เช่นกัน และได้พยายามอย่างมากในการแก้ภาพลักษณ์นี้ เช่น ความพยายามขององค์การประชุมอิสลามหรือโอไอซี ที่จะแก้ไขความเข้าใจที่ผิดพลาด อคติ รวมทั้งการปฏิรูปต่างๆ ที่จำเป็น แรงกดดันเหล่านี้เปิดโอกาสให้นักสตรีนิยมอิสลามสามารถเคลื่อนไหวได้กว้างขวางและเข้มแข็งขึ้น

ข) ทศนิยมยอมรับสตรีนิยมอิสลามว่าเป็นกลุ่มมุสลิมก้าวหน้าหรือเป็นกลาง ได้เริ่มเกิดขึ้นในหมู่นักวิชาการชาวอเมริกา ดังที่ *ไอโซเบล คอลแมน* ผู้อำนวยการโครงการสตรีและนโยบายต่างประเทศของสภาว่าด้วยกิจการต่างประเทศ อันเป็นสำนักคิดที่ทรงอิทธิพลต่อนโยบายต่างประเทศของสตรี เธอเชี่ยวชาญด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ และประเด็นเกี่ยวกับเพศภาวะในตะวันออกกลางและเอเชียตะวันตกเฉียงใต้ ได้เขียนบทความและหนังสือหลายเล่ม หนังสือเล่มล่าสุดที่จะออกในปี 2008 ชื่อ *“สวรรค์อยู่ใต้ฝ่าเท้าสตรี: สตรีนิยมอิสลามในตะวันออกกลาง”* ในบทความชื่อ *“สตรี, อิสลาม, และอิรักใหม่”* เธอได้เสนอว่าแม้รัฐธรรมนูญของอิรักจะกำหนดให้อิสลามเป็นกฎหมายของประเทศ แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าสิ่งนี้จะก่อความลำบากให้แก่สตรี เพราะว่ากฎหมายอิสลามนั้น เปิดกว้างในการตีความ ซึ่งบางการตีความเน้นความเสมอภาคระหว่างชายหญิงมากที่สุดทีเดียว เธอเห็นว่าถ้าหากทางการบริหารสหรัฐต้องการจะสร้างระเบียบแห่งเสรีนิยมขึ้นในอิรัก ก็ควรที่จะได้เริ่มทำงานกับกลุ่มนักวิชาการมุสลิมที่ก้าวหน้า แน่นนอนในนี้ย่อมประกอบด้วยนักสตรีนิยมอิสลามในอันที่จะสนับสนุนสิทธิสตรีโดยอยู่ในกรอบของศาสนา (Foreign Affairs, กุมภาพันธ์ 2006)

5) สตรีโลกอาหรับมีบทบาทมากขึ้น

สถานการณ์ของสตรีในโลกอาหรับ มีทั้งด้านที่ดีขึ้นและด้านที่ถูกคุกคาม ตามรายงานความมั่นคงมนุษยในโลกว่าหรับของโครงการพัฒนาแห่งองค์การสหประชาชาติ (UNDP) ปี 2005 (เผยแพร่ปลายปี 2006) ที่เน้นการมีบทบาทที่มากขึ้นของสตรีอาหรับ ได้มีข้อสรุปที่สำคัญดังนี้

ก) สตรีเป็นเงื่อนไขเบื้องต้นของการพัฒนา การที่สตรีอาหรับไม่ได้รับการเสริมให้มีอำนาจและบทบาท มีผลกระทบด้านลบอย่างสำคัญต่อความพยายามของกลุ่มประเทศเหล่านี้ ในอันที่จะก้าวขึ้นสู่การเป็นผู้นำโลกทางการค้า การศึกษา และทางวัฒนธรรมดังที่เคยเป็นมา การเสริมอำนาจและบทบาทสตรีเป็นเงื่อนไขเบื้องต้นสำหรับการพัฒนากลุ่มประเทศอาหรับ

ข) **พบว่ายังมีสตรีจำนวนมากถูกกีดกัน** แม้ว่าความเสมอภาคของสตรีอาหรับจะได้มีการยอมรับในกฎหมายระหว่างประเทศ แต่ก็พบว่าสตรีจำนวนมากยังคงถูกกีดกันทั้งในด้านชีวิตสาธารณะ วัฒนธรรม กฎหมาย สังคม เศรษฐกิจ และปัจจัยทางการเมือง จนไม่สามารถเข้าถึงการศึกษา บริการสาธารณสุข โอกาสในการทำงาน สิทธิพลเมืองและการเป็นตัวแทนประชาชนได้เช่นเดียวกับชาย

ค) **สตรีตกเป็นเหยื่อเมื่อประเทศถูกยึดครอง** ปัจจัยสำคัญที่สุดที่ขัดขวางการพัฒนาทั้งชายและสตรีอาหรับ ได้แก่ การถูกยึดครองจากต่างชาติ และสงครามต่อต้านการก่อการร้าย สตรีต้องทนทุกข์เป็นสองเท่าภายใต้การยึดครองของต่างชาติ

ง) **การก่อการร้ายคืออุปสรรคร้ายแรง** การก่อการร้ายของกลุ่มมุสลิมหัวรุนแรง ก็เป็นเหตุปัจจัยสำคัญที่ขัดขวางการพัฒนา เป็นอุปสรรคต่อการแก้ไขปัญหาอย่างสันติและเป็นธรรม

จ) **สตรียังไม่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจสำคัญ** มีความก้าวหน้าหลายประการในกลุ่มประเทศอาหรับ ได้แก่ การมีสภาผู้แทน คณะรัฐมนตรี และสภาท้องถิ่นที่มีการกำหนดให้สตรีเข้ามีส่วนร่วมอย่างน้อยหนึ่งคน แต่การพัฒนาเพียงแค่นี้ยังไม่พอ การตัดสินใจสำคัญในทุกกรณีในโลกอาหรับในทุกระดับชั้นก็ยังคงอยู่ในมือของชาย

ฉ) **จับตาขบวนการเคลื่อนไหวอิสลาม** ขบวนการเคลื่อนไหวอิสลามที่ทางตะวันตกมองเห็นว่าเป็นขบวนการแห่งความรุนแรงของชายเหมือนกันหมดนั้น รายงานนี้เห็นว่าในหลายกรณี การเคลื่อนไหวนี้เป็นขบวนการแนวหน้าในการเสริมอำนาจและบทบาทแก่สตรี ซึ่งผลักดันให้มีความก้าวหน้าทางสิทธิมนุษยชนอย่างเด่นชัด

ช) **รายงานนี้ยืนยันว่าโลกอาหรับกำลังแปลงโฉมตัวเอง** เนื่องจากประเด็นปัญหาสตรีได้เป็นที่ถกเถียงกันอย่างกว้างขวางขึ้นมากในสาธารณชนและปัญญาชน การสื่อสารทางอินเทอร์เน็ตได้เปิดทางกว้างสำหรับสตรีในการมีพื้นที่ในการเคลื่อนไหวโฆษณา ซึ่งไม่สามารถหาได้ในพื้นที่สื่อสิ่งพิมพ์ แต่ยังมี ความเข้าใจกันผิดๆ ว่า ขบวนการสตรีนิยมในอาหรับเป็นสิ่งที่นำเข้ามาจากตะวันตก ทั้งที่ขบวนการมีลักษณะเฉพาะตนสูง ค่อนข้างเป็นอิสระจากแนวคิดตะวันตก

ซ) **เงื่อนไขการเติบโตของขบวนการสตรี** รายงานการพัฒนามนุษย์ของชาวอาหรับปี 2005 สรุปว่า การเติบโตขึ้นของสตรีอาหรับ ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขได้แก่ (1) สตรีอาหรับทุกคนจะต้องมีโอกาสในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขและการศึกษาความรู้เท่าเทียมกับชาย (2) โอกาสเต็มสำหรับสตรีอาหรับทุกคนในการเข้าร่วมกิจการทุกชนิดที่ตนเองเห็นว่าเหมาะสมนอกเหนือจากครอบครัวได้เท่าเทียมชาย

ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า สตรีนิยมอิสลามมีศักยภาพสูงในการขับเคลื่อนพลังแห่งประชาธิปไตย สันติภาพ และความเป็นธรรมในโลกอิสลาม และแม้ว่าจะก่อหวอดขึ้นในจุดเล็กๆ ได้แก่ในครอบครัว แต่ก็จะเป็นการปฏิวัติอิสลามครั้งใหญ่อย่างแท้จริง เมื่อการตัดสินใจสำคัญไม่ได้ตกอยู่ในมือชายเท่านั้น แต่สตรีอิสลามก็มีบทบาทหรือมีส่วนร่วมอย่างมีนัยสำคัญด้วย

4. บทลงท้าย: คาวบอยหรือซินแบด

ในปาฐกถางานรับรางวัลทางด้านวรรณกรรมปี 2003 ฟาติมา เมอร์นิซซี ได้แสดงเรื่อง “คาวบอยหรือซินแบด” (The Cowboy or Sindbad – Who Will be the Globalization Winner?) เธอได้ตั้งคำถามว่าเหตุใดผู้คนจำนวนมากจึงหวาดกลัวโลกาภิวัตน์ ซึ่งลบสลายเส้นแบ่งเขตของรัฐที่ตรวจตราด้วยกองทัพ ดิจิตอลสมัยใหม่และตำรวจผู้เชี่ยวชาญ เธอตอบว่าเป็นเพราะคนเหล่านั้นกลัวคนแปลกหน้า ที่อาจเป็นอันตราย ดังนั้นคนจึงต้องการพรมแดนที่มีการปกป้องรักษา

มีคำถามต่อไปว่า คนแปลกหน้าต้องเป็นสิ่งที่น่ากลัวหรือต้องมีกำลังรักษาพรมแดนเสมอไปหรือไม่ คำตอบว่าไม่จำเป็น ถ้าเราเชื่อเรื่องซินแบด ซินแบดเป็นนักเดินเรืออยู่ในอินเดียตอนเหนือ ได้แก่ ประเทศปากีสถานปัจจุบัน และน่าจะถือศาสนาพุทธ แต่เมื่อซินแบดปรากฏในนิทานพื้นหนึ่งทิวา เขาถูกแปลงเป็นนักเดินเรือชาวอาหรับ ถือมุสลิม และอยู่ที่กรุงแบกแดด ซินแบดได้ออกเดินเรือถึงเจ็ดครั้ง ไปทั่วเจ็ดคาบสมุทรต้องติดต่อกับคนแปลกหน้าจำนวนมาก หรือแม้แต่คนและสัตว์ประหลาดในท้องทะเล เธอชี้ว่าในบรรดานิทานพื้นหนึ่งทิวา ซินแบดเป็นเรื่องราวที่ผู้คนจดจำและประทับใจทั่วโลก รวมทั้งในยุโรปและสหรัฐ เพราะว่ามันเป็นเรื่องของการสื่อสารระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ ซึ่งเป็นพระประสงค์ของพระเจ้าผู้เป็นเจ้าของ

ในอีกด้านหนึ่งมีพระเอกภาพยนตร์อีกแบบ ได้แก่ คาวบอย คาวบอยเป็นผู้พิทักษ์ทรัพย์สินที่มีอยู่แล้ว เขาไม่ต้องเดินทาง ที่เหลือเป็นเรื่องของคนแปลกหน้า ถ้าหากเป็นขโมยปลูสดัวก็ต้องยิงกัน คาวบอยดิจิตอลและพร้อมที่จะฆ่าคนแปลกหน้า

ในบทความชื่อ “ดาวเทียมจะปลุกให้ซินแบดตื่นขึ้นอีกหรือไม่” (Is the Satellite Reawakening Sindbad?) เมอร์นิซซีชี้ว่าความขัดแย้งในอนาคตจะเป็นระหว่างผู้ถือพื้นดินเป็นศูนย์กลาง (Geocentrics) ซึ่งสนับสนุนอำนาจรัฐและการใช้กำลังอาวุธ กับผู้อยู่ในจักรวาล (Cosmocivis) ที่รักสันติภาพที่ถือข่าวสารและการติดต่อ เธอสรุปว่าในทฤษฎีการสื่อสารแบบอาหรับนั้น พื้นดินหรือภูมิศาสตร์ไม่สำคัญเนื่องจากชะตากรรมของมนุษย์ขึ้นอยู่กับการเคลื่อนไหวของจักรวาลที่เคลื่อนที่ตลอดเวลา เราต้องเลิกหวาดกลัวคนแปลกหน้า จงเดินทางและติดต่อระหว่างกันตลอดเวลา

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

อาหรับ, สมาคมนักเรียนเก่า อัลกุรอาน ความหมายภาษาไทย <<http://www.thaiislamic.com>> Retrieved 22 June 2007.

ภาษาอังกฤษ

All, Farhana. "Muslim femail fighters: An emerging trend" **Terrorism Monitor** Vol.3, Issue 21 (3 November 2005) <<http://www.jamestown.org/terrorism/news/article.php?articleid=2369824>> Retrieved 27 June 2007.

Eftekhari, Roza. **Zanan: Trials and successes of a feminist magazine in iran.**

<http://www.dr.soroush.com/PDF/E-CMO-20011003-Roza_Eftekhari.pdf> Retrieved 7 July 2007.

Elass, Rasha. "Syria: Honour killings denounced as un-Islamic by Syrian Grand Mufti." **Christian Science Monitor** (15 February 2007) <<http://www.wluml.org/english/newsfulltxt.shtml?cmd%5B157%5D=x-157-550654>> Retrieved 5 June 2007.

Hassan, Elham. "Internationl : Women victims of honor killing" **News and Views** Vol.9 Issue 03 (28 January 2006) <<http://www.wluml.org/english/newsfulltxt.shtml?cmd%5B157%5D=x-157-532237>> Retrieved 5 June 2007.

History of feminism-Wikipedia, the free encyclopedia.

<http://en.wikipedia.org/wiki/History_of_feminisim> Retrieved 5 June 2007.

Islamic Feminism-Wikipedia, the free encyclopedia <http://en.wikipedia.org/wiki/Islamic_feminism>

Retrieved 5 June 2007.

Mir-Hosseini, Ziba. **The construction of gender in Islamic legal thought and strategies for reform**

<http://www.dr.soroush.com/PDF/E-CMO-20010610-Ziba_Mir-Hosseini.pdf> Retrieved 7 July 2007.

Moghadam, Valentine M. "Islamic feminism and its discontents: Toward a resolution of the debate" **Journal of women in culture and society** Vol. 27 : No.4 (2002)

<<http://www.smi.uib.no/seminars/Pensum/Moghadam,%20Valentine.pdf>> Retrieved 6 June 2007.

Muslim feminists denounce discriminatory family laws

<<http://www.feminismeislamic.org/eng/conclusions.htm>> Retrieved 18 June 2007.

Prado, Abdennur. **The struggle against discrimination should involve men and women equally** Interview by Feminisme Islamic. <<http://www.whrnet.org/fundamentalisms/docs/interview-abdennur-0612.html>> Retrieved 18 June 2007.

United Nations Development Program. **Arab Human Development Report Launch**

<<http://content.undp.org/go/newsroom/december-2006/ahdr-launch-20061206.en>> Retrieved 27 June 2007.

ประมวลข่าวสถานการณ์และความเคลื่อนไหวตะวันออกกลาง

มิถุนายน 2550

สถานการณ์และความเคลื่อนไหวทางการเมืองในตะวันออกกลาง

1. สรุปสถานการณ์และความเคลื่อนไหวทั่วไป

สถานการณ์และความเคลื่อนไหวทางการเมืองในภูมิภาคตะวันออกกลาง ในช่วงเดือน มิ.ย. 2007 พบว่าสถานการณ์ในปาเลสไตน์กลับมาเป็นประเด็นเด่น ที่ส่งผลให้นานาชาติปรับเปลี่ยนท่าทีทางนโยบายอีกครั้ง สงครามอิสราเอลและกลุ่มอาหรับ ได้เปลี่ยนแปลงรูปร่างหน้าตาของภูมิภาคในแถบนี้ ทว่าตะวันออกกลางก็ยังคงแตกแยกกัน และเต็มไปด้วยความรุนแรง นอกจากนี้ มีประเด็นอื่นๆ ที่น่าสนใจ ดังต่อไปนี้

สถานการณ์ทางการเมืองในปาเลสไตน์ นับแต่การหนุนหลังของอิหร่านที่ช่วยกลุ่มฮามาสสู้รบกับกลุ่มฟาตห์เพื่อยึดครองกาซา ทำให้กลุ่มฟาตห์ไม่พอใจ ประธานาธิบดีอับบาสจึงสั่งปลดรัฐบาลนายกรัฐมนตรีอิสมาอีล ฮานียา และตั้งรัฐบาลฉุกเฉินพร้อมประกาศกฎอัยการศึกของรัฐบาลฉุกเฉินที่ตั้งใหม่ ซึ่งทางกลุ่มฮามาสมองว่าเป็นการรัฐประหารและไม่ยอมรับรัฐบาลใหม่ของปาเลสไตน์ แต่นานาชาติทั้งสหรัฐ อิสราเอล สหภาพยุโรปต่างขานรับรัฐบาลใหม่ของปาเลสไตน์ที่ไม่มีกลุ่มฮามาสร่วมรัฐบาลอยู่ด้วย พร้อมทั้งการยกเลิกการระงับมาตรการช่วยเหลือที่มีต่อรัฐบาลชุดเดิมของปาเลสไตน์ และหันกลับมาประกาศนโยบายช่วยเหลือรัฐบาลใหม่ของปาเลสไตน์ทันที

เหตุการณ์รุนแรงในเลบานอน เหตุการณ์สู้รบในเลบานอนในเดือนมิถุนายนนี้ การต่อสู้ระหว่างทหารเลบานอนและกองกำลังมุสลิมขยายวงกว้างไปยังค่ายผู้ลี้ภัยแห่งที่ 2 ของเลบานอน ภายหลังจุดตรวจของกองทัพเลบานอนใกล้ค่าย “อิน อัลฮิลเวห์” ถูกโจมตีด้วยจรวดจอร์ฟจี และกองทัพเลบานอนได้โจมตีกลุ่มฟาตห์ อัล อิสลามอย่างต่อเนื่องบริเวณค่ายนาห์ อัล บอเรด

สถานการณ์การเมืองของอิสราเอล ขณะที่อิสราเอลกำลังชื่นชมกับผลงานที่ส่งดาวเทียมดวงใหม่ โอเฟก 7 หรือฮอไรซอนสอดแนมอิหร่านได้ ประธานาธิบดีอิสราเอลได้ประกาศลาออกจากตำแหน่ง พร้อมสารภาพว่าได้ข่มขืนอดีตผู้ช่วยสาว และได้ทำข้อตกลงใกล้เคียงกับกรมอัยการยอมรับโทษทัณฑ์บนแทน

สถานการณ์ความขัดแย้งอิสราเอลและปาเลสไตน์ นับแต่ปาเลสไตน์จัดตั้งรัฐบาลฉุกเฉินท่าทีของอิสราเอลที่มีต่อปาเลสไตน์ได้เปลี่ยนแปลงไป โดยเมื่อรัฐบาลใหม่ของปาเลสไตน์ไม่มีกลุ่มฮามาสร่วมรัฐบาลด้วย อิสราเอลจะกลับมาสนับสนุนปาเลสไตน์ พร้อมฟื้นฟูการเจรจาสันติภาพที่ชะงักงันเกือบ 7 ปี และยังพร้อมที่จะคืนเงินภาษีราว 600,000,000 ดอลลาร์สหรัฐ ให้กับปาเลสไตน์

ส่วนเหตุการณ์ในอิรัก

ยอดทหารสหรัฐเสียชีวิตในอิรักแต่ละระดับสูงสุดในรอบไตรมาส เหตุการณ์ความรุนแรงในอิรักในรอบเดือนมิถุนายนนี้ยังแสดงถึงความบกพร่องในการรักษาความปลอดภัยและจุดตรวจรักษาการณ์ที่ยังหละหลวมทำให้เหตุระเบิดพลีชีพยังเกิดอยู่เนืองๆ แม้ว่ากองกำลังทหารของสหรัฐและอิรักเองประจำการอยู่ในกรุงแบกแดด เพื่อปฏิบัติหน้าที่ในการยับยั้งเหตุรุนแรงที่เกิดขึ้นรายวันในอิรัก อีกทั้งเดือนนี้มีการประกาศเคอร์ฟิวป้องกันเหตุรุนแรงที่อาจเกิดขึ้นอีก สหรัฐจึงเริ่มใช้ “แผนการปฏิบัติการโอกาสสุดท้าย”

สถานการณ์ทางการเมืองของอิหร่าน แม้อิหร่านถูกกล่าวหาว่าอยู่เบื้องหลังการหนุ่ฮามาตส์ ให้บุกยึดกาซา แต่อิหร่านยังคงยืนกรานไม่ยอมรับว่ามีส่วนเกี่ยวข้อง อีกทั้งอิหร่านยังชูธงเอ็นพีอาร์ยืนกรานพัฒนานิวเคลียร์ แม้คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติได้ออกข้อตกลงคว่ำบาตรอิหร่านมาแล้วถึง 2 ครั้งในเดือนธันวาคม และมีนาคมที่ผ่านมา พร้อมกับไอเออีเอเตรียมส่งทีมตรวจสอบนิวเคลียร์เตหะรานอีกครั้ง

สถานการณ์ในประเทศอัฟกานิสถาน กลุ่มอำนาจเก่าตาลีบันเริ่มกลับขึ้นมาและมีท่าว่าจะแผ่เครือข่ายออกไป พร้อมกับการมีข่าวว่าตอลิบานเตรียมส่งมือระเบิดพลีชีพโจมตีทั่วอเมริกา ยุโรป แคนาดาและเยอรมนี ซึ่งนับว่าเป็นเรื่องที่น่าจับตามองต่อไป

2. สรุปสถานการณ์ความขัดแย้งและความรุนแรงในตะวันออกกลาง

ในช่วงเดือนมิถุนายน 2007 เกิดจุดเปลี่ยนแปลงของประเทศในภูมิภาคตะวันออกกลาง โดยเฉพาะสถานการณ์การเมืองของปาเลสไตน์ที่มีการจัดตั้งรัฐบาลฉุกเฉิน ซึ่งส่งผลกระทบต่อนโยบายของประเทศตะวันตกที่มีต่อรัฐบาลใหม่ของปาเลสไตน์ ส่วนเลบานอนความรุนแรงยังคงดำเนินการแผ่ขยายเป็นวงกว้างขึ้น อิสราเอลต้องเตรียมรับมือกับสถานการณ์ที่อาจส่งผลกระทบ ส่วนบทบาทการเมืองอิหร่านต่อประเทศตะวันออกกลางยังเป็นประเด็นน่าสนใจ โดยในรอบเดือนนี้ทอิหร่านถูกมองว่าอยู่เบื้องหลังการบุกยึดกาซาของกลุ่มฮามาส และการเตรียมตัวถูกตรวจสอบนิวเคลียร์จากไอเออีเออีกรอบ สำหรับอัฟกานิสถานกำลังเผชิญกับการพ่นกลับมาของกลุ่มอำนาจเก่าตอลิบานและอัล-เคดา

สถานการณ์การเมืองในประเทศปาเลสไตน์

ในช่วงเดือน มิ.ย. 2007 ความขัดแย้งในปาเลสไตน์จากการสู้รบระหว่างกลุ่มฮามาสและฟาตห์มาถึงจุดเปลี่ยน เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ซึ่งมีเหตุการณ์น่าสนใจดังนี้

ฮามาส- ฟาตห์ เปิดศึกรอบใหม่ นับเป็นการสู้รบกันเองครั้งรุนแรงที่สุดในรอบหลายๆ เดือนระหว่าง 2 กลุ่มนี้ที่เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลรายงานว่า ตั้งแต่วันเสาร์ที่ 9 มิ.ย. มีชาวปาเลสไตน์เสียชีวิตอย่างน้อย 60 คน โดยที่ยังไม่เห็นหนทางที่จะยุติลงได้ ภายหลังข้อตกลงหยุดยิงซึ่งยึดเป็นตัวกลางไกลเกลี่ย ต้องมีอันถูกละเมิดล้มแล้วล้มอีก (เอเอฟพี13062007)

ข่าวรายงานเมื่อวันที่ 12 มิ.ย. 2550 ภายหลังการเปิดศึกสู้รบระหว่างฮามาสและฟาตห์ในปาเลสไตน์ มีรายงานเหตุรุนแรงที่ยังคงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและมีการปะทะกันเกิดขึ้นทั่วกาซาแม้แต่ในโรงพยาบาล (Aljazeera.com 120607) **การสู้รบในปาเลสไตน์เพิ่มความดุเดือด** เมื่อวันที่ 13 มิ.ย.กองกำลังติดอาวุธของกลุ่มฮามาส ยังคงดำเนินการรุกรบโจมตีในเขตฉนวนกาซาต่อไปและสังหารนักรบกลุ่มฟาตห์ 8 คน ซึ่งมักดีต่อประธานาธิบดีมะห์มูด อับบาส พร้อมกับยื่นคำขาดให้ฝ่ายฟาตห์ยอมวางอาวุธทั้งหมดภายในวันศุกร์ที่ 15 มิ.ย. ทำให้สถานการณ์ต่อสู้ชิงความเป็นใหญ่ระหว่าง 2 กลุ่มนี้ยิ่งรุนแรงและกลายสภาพเป็นสงครามกลางเมืองมากขึ้นทุกที (เอเอฟพี13062007) **ต่อมาฮามาสบุกยึดกาซา** กลุ่มฮามาสประกาศยึดพื้นที่ฉนวนกาซาได้สำเร็จ ภายหลังการสู้รบอย่างดุเดือดซึ่งยืดเยื้อมานานหลายวัน ซึ่งส่งผลให้ผู้เสียชีวิตอย่างน้อย 113 ราย กลุ่มฮามาสสามารถยึดฐานที่มั่นด้านความมั่นคงของกลุ่มฟาตห์ รวมถึงทำเนียบประธานาธิบดีที่ตั้งอยู่ติดชายทะเล การเข้ายึดดินแดนฉนวนกาซาของกลุ่มฮามาสในครั้งนี้เป็นการแบ่งชาวปาเลสไตน์ออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มฮามาสซึ่งถูกสหภาพยุโรป อิสราเอล และสหรัฐฯ มองว่าเป็นกลุ่มก่อการร้าย และกลุ่มฟาตห์ซึ่งมีอิทธิพลในเขตเวสต์แบงก์ (เอเอฟพี15062007) ต่อมาเมื่อวันที่ 14 มิ.ย 2550 **ประธานาธิบดีมาห์มูด อับบาสสั่งปลด รัฐบาลปาเลสไตน์ พร้อมประกาศกฎอัยการศึก อ้างถึงการก่อเหตุรัฐประหารของกลุ่มฮามาส** สั่งปลดรัฐบาลนายกรัฐมนตรีอิสมาอีล ฮานียา ซึ่งเพิ่งขึ้นมารับบริหารประเทศได้เพียง 3 เดือน พร้อมทั้งได้ประกาศภาวะฉุกเฉินในฉนวนกาซาและเขตยึดครองเวสต์แบงก์ โดย และเรียกบรรดานักรบของกลุ่มให้มารวมพลในเขตเวสต์แบงก์ รวมถึงประกาศให้กลุ่มฮามาสเป็นกลุ่มนอกกฎหมาย นอกจากนี้อับบาสยังได้แต่งตั้งคณะรัฐมนตรีฉุกเฉินขึ้นมาชุดหนึ่ง และระบุว่า จะจัดให้มีการเลือกตั้งครั้งใหม่โดยเร็วที่สุดเท่าที่สถานการณ์จะเอื้ออำนวย ทั้งนี้ภายใต้กฎหมายพื้นฐานของปาเลสไตน์ คณะรัฐบาลฉุกเฉินไม่จำเป็นต้องผ่านความเห็นชอบจากรัฐสภาซึ่งสมาชิกส่วนใหญ่เป็นกลุ่มฮามาส (เอเอฟพี15062007)

อย่างไรก็ตาม **ฮามาสประณามปธน.ทำรัฐประหารและไม่รับรอง รบ.เถื่อน** เมื่อวันที่ 17 มิ.ย. 2550 คอ ลิด เมชาอัล ผู้นำสูงสุดของกลุ่มฮามาสกล่าวว่ากลุ่มฮามาสไม่ได้ต้องการตั้งฉนวนกาซาให้เป็นรัฐของฮามาส พร้อมกับประณามการตั้งรัฐบาลชุดใหม่ของฮามาสว่าเป็นการกระทำที่ไม่ชอบธรรมและถือเป็นการรัฐประหาร อีกทั้งนายกรัฐมนตรี

อิสมาอิล ฮานียะห์ ซึ่งถูกอับบาสปลดนั้นก็สาบานว่าจะยังคงปกครองปาเลสไตน์ต่อไป (เอเอฟพี18062007) นายอาห์เหม็ด บาสาร์ ผู้ช่วยโฆษกรัฐบาลของพรรคฮามาสระบุกลุ่มติดอาวุธฮามาสจะยังคงถือว่ารัฐบาลผสม ซึ่งนำโดยนายกรัฐมนตรีอิสมาอิล ฮานียะห์ เป็นรัฐบาลที่ถูกต้องตามกฎหมายอยู่เพียงชุดเดียว จนกว่าจะมีการเลือกตั้งครั้งใหม่ และนายกรัฐมนตรีฮานียะห์ของกลุ่มฮามาสระบุว่าจะไม่ประกาศให้ฉนวนกาซาเป็นรัฐ เพราะดินแดนดังกล่าวเป็นของชาวปาเลสไตน์ทั้งประเทศ พร้อมแสดงความเห็นเกี่ยวกับคำสั่งปลดรัฐบาลของผู้นำปาเลสไตน์ว่าเป็นเรื่องที่ร้อนมากเกินไป (เอเอฟพี17062007)

ต่อมา รบ.จุกเงินปาเลสไตน์เข้าพิธีสาบานตน เมื่อวันอาทิตย์ที่ 17 มิ.ย. 50 ประธานาธิบดี มาห์มูด อับบาส ของปาเลสไตน์ได้ลงนามในกฎีกาจัดตั้งคณะรัฐบาลจุกเงิน และได้เสนอชื่อซอลัม ไฟยาดอดีตรัฐมนตรีการคลังและนักเศรษฐศาสตร์ของธนาคารโลก ขึ้นเป็นนายกรัฐมนตรีคนใหม่เป็นผู้นำคณะรัฐมนตรีจุกเงิน และนายอับเดลราซัค ยาห์ยะ พันธมิตรของกลุ่มฟาตาค์ ขึ้นเป็นรัฐมนตรีมหาดไทยซึ่งเป็นตำแหน่งที่ควบคุมกองกำลังความมั่นคงของปาเลสไตน์ทุกหน่วย ต่อมาประธานาธิบดีอับบาสได้นำรัฐมนตรีใหม่ทั้ง 12 คน เข้าพิธีสาบานตน พร้อมประกาศให้กลุ่มติดอาวุธฮามาสซึ่งเข้ายึดครองฉนวนกาซาก่อนหน้านี้เป็นกลุ่มนอกกฎหมาย และได้มีคำสั่งยุบสภาความมั่นคงแห่งชาติเพื่อบั่นทอนกำลังของกลุ่มฮามาสเพราะทั้ง 2 ฝ่ายระหว่างกลุ่มฮามาสและฟาตาค์ได้มีการจัดตั้งสภาดังกล่าวขึ้นเมื่อเดือนมีนาคมที่ผ่านมา เพื่อแบ่งความรับผิดชอบด้านความมั่นคง แต่ยังไม่สามารถตกลงกันได้ว่าฝ่ายใดจะเป็นผู้รับผิดชอบกองกำลังด้านความมั่นคง

ประธานาธิบดีอับบาสได้ออกกฎีกาเพื่อหลบหลีกข้อจำกัดตามรัฐธรรมนูญ ที่กำหนดว่าการตั้งรัฐบาลชุดใหม่ต้องผ่านการเห็นชอบของรัฐสภาปาเลสไตน์ กฎีกาที่อับบาสประกาศนั้น มีเป้าหมายเพื่อจัดตั้งและรับรองรัฐบาลชุดใหม่โดยไม่ต้องผ่านการเห็นชอบของรัฐสภาที่กลุ่มฮามาสครองเสียงข้างมาก และรัฐบาลจุกเงินภายใต้การนำของซอลัม ไฟยาด นายกรัฐมนตรีคนใหม่ของปาเลสไตน์ ได้เรียกประชุมคณะรัฐมนตรีนัดแรกที่เมืองรามัลเลาะห์ในเขตเวสต์แบงก์ (เอเอฟพี18062007)

สหรัฐ-อิสราเอล และอียู ขานรับรบ.จุกเงินปาเลสไตน์ นับแต่รัฐบาลจุกเงินปาเลสไตน์เข้าสาบานตัว เมื่อวันที่ 17 มิ.ย.หลายชาติต่างก็แสดงความยินดีต่อการจัดตั้งรัฐบาลชุดใหม่ที่ไม่มีส่วนของกลุ่มฮามาสเข้าร่วม สหรัฐมีความเคลื่อนไหวในการนำนโยบายของสหรัฐที่มีต่อปาเลสไตน์กลับมาใช้ใหม่อีกครั้ง เพราะนับแต่กลุ่มฮามาสได้ครองเสียงข้างมากในรัฐสภา และร่วมจัดตั้งรัฐบาลกับพรรคฟาตาค์ของประธานาธิบดีอับบาส ในการเลือกตั้งเมื่อปี 2006 แต่สหรัฐอิสราเอล และสหภาพยุโรป มองกลุ่มฮามาสว่าเป็นองค์กรก่อการร้ายทำให้การสิ้นสุดกระบวนการเจรจาสันติภาพของสหรัฐและนานาชาติและใช้มาตรการระงับความช่วยเหลือปาเลสไตน์ ดังนั้นเมื่อรัฐบาลจุกเงินชุดใหม่ของปาเลสไตน์ไม่มีกลุ่มฮามาสร่วมอยู่ด้วย รัฐบาลบุชเตรียมประกาศยกเลิกมาตรการตัดสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและการทูตกับรัฐบาลชุดใหม่ของปาเลสไตน์ ขณะที่นายกรัฐมนตรีเอฮุด โอลเมิร์ต ของอิสราเอล ที่มีกำหนดเข้าหารือกับประธานาธิบดีจอร์จ ดับเบิลยู บุช ของสหรัฐ ระหว่างเยือนทำเนียบขาวในวันอังคารที่ 19 มิ.ย. นี้ ระบุว่าอิสราเอลพร้อมให้การรับรองรัฐบาลใหม่ของปาเลสไตน์และพร้อมฟื้นฟูการเจรจาสันติภาพที่ชะงักงันเกือบ 7 ปี นอกจากนี้ อิสราเอลยังพร้อมที่จะคืนเงินภาษีราว 600,000,000 ดอลลาร์สหรัฐ ให้กับปาเลสไตน์ หลังระงับการจ่ายเงินดังกล่าวไว้ตั้งแต่กลุ่มฮามาสชนะการเลือกตั้ง รวมถึงจะผ่อนคลายระเบียบเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในเขตเวสต์แบงก์ นอกจากนี้จาวีเยร์ โซลานา หัวหน้านโยบายต่างประเทศของสหภาพยุโรป กล่าวว่า ประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปทั้ง 27 ประเทศจะให้ความช่วยเหลือทางการเงินโดยตรงกับองค์การบริหารปาเลสไตน์ (เอเอฟพี18062007) ต่อมาขณะที่สหภาพยุโรปได้ฟื้นฟูความสัมพันธ์กับรัฐบาลชุดใหม่ของปาเลสไตน์และก็เริ่มส่งมอบความช่วยเหลือให้แก่ประชาชน คอนโดลิซซา ไรซ์ รัฐมนตรีต่างประเทศสหรัฐได้แถลงว่าจะยุติการระงับความช่วยเหลือที่ระงับเงิน 86,000,000 ดอลลาร์ ต่อปาเลสไตน์ ซึ่งดำเนินมากกว่า 1 ปี ซึ่ง

วางแผนไว้แต่เดิมว่าจะใช้สร้างกองทัพให้แก่ประธานาธิบดีอับบาส ซึ่งเป็นพวกสายกลาง อีกทั้งยังจะมอบเงิน 40,000,000 ดอลลาร์ให้แก่หน่วยงานบรรเทาทุกข์ของสหประชาชาติที่ช่วยเหลือปาเลสไตน์ (เอเอฟพี 19062007)

อับบาสประกาศไม่เจรจากับกลุ่มฮามาส เมื่อวันที่ ประธานาธิบดี มาห์มูด อับบาส เปิดฉากโจมตีกลุ่มฮามาสเป็นครั้งแรกหลังกลุ่มฮามาสบุกยึดฉนวนกาซาเมื่อสัปดาห์ที่แล้ว พร้อมประกาศจะไม่มีเจรจาสงบศึกอย่างเด็ดขาด อับบาส กล่าวโจมตีกลุ่มฮามาส ว่าไล่สังหารกองกำลังความมั่นคงของปาเลสไตน์อย่างไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน ในประวัติศาสตร์พร้อมบุกยึดฉนวนกาซา จนทำให้อิสราเอลนำเรื่องดังกล่าวไปเป็นข้ออ้างที่จะลงโทษชาวปาเลสไตน์ทั้งประเทศ นอกจากนี้ กลุ่มฮามาสยังวางแผนที่จะลอบสังหารเขาอีกด้วย นอกจากนี้ ผู้นำปาเลสไตน์ยังได้เรียกร้องให้นานาชาติจัดการประชุมเพื่อฟื้นฟูกระบวนการเจรจาสันติภาพที่จะชักจูงมานาน เช่นเดียวกับการประชุมที่กรุงมาดริดในปี 1991 ซึ่งนำไปสู่ข้อตกลงกรุงออสโลในปี 1993 ด้าน ทีซีบี ลิฟนี รัฐมนตรีกระทรวงต่างประเทศของอิสราเอล ได้โทรศัพท์มาพูดคุยกับนายฯ ไฟยัด เพื่อขอเปิดการเจรจากับรัฐบาลชุดใหม่ของปาเลสไตน์ หลังอิสราเอลระงับความสัมพันธ์ที่มีต่อรัฐบาลนำโดยกลุ่มฮามาส ซึ่งอิสราเอลและสหรัฐ มองว่า เป็นกลุ่มก่อการร้าย มานานถึง 15 ปี

อย่างไรก็ตาม การสู้รบระหว่างกองทัพอิสราเอลและกลุ่มฮามาสในฉนวนกาซาและเขตเวสต์แบงก์ได้ **เปิดฉากขึ้นอีกครั้ง** ส่งผลให้ชาวต่างชาติซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้หญิงชาวยุโรปตะวันออกที่แต่งงานกับชาวปาเลสไตน์ และเด็ก เริ่มอพยพออกจากดินแดนดังกล่าว ทั้งนี้ การบุกยึดฉนวนกาซาของกลุ่มฮามาส ทำให้อิสราเอลสั่งปิดพรมแดนติดกับปาเลสไตน์ แต่ได้อนุญาตให้องค์กรระหว่างประเทศส่งอาหารและยาเข้าไปในฉนวนกาซาได้ ขณะที่สหประชาชาติออกมาเตือนว่า อาจเกิดภาวะขาดแคลนอาหารในฉนวนกาซาภายใน 2-4 สัปดาห์นี้ เช่นเดียวกับโครงการอาหารโลกที่ระบุว่าอาหารที่สำรองไว้อาจหมดลงในอีก 7 วันหากไม่มีการขนส่งอาหารไปยังฉนวนกาซาตามปกติ (เอเอฟพี 21062007) นอกจากนี้เมื่อวันที่ 1 มิ.ย. 2550 กลุ่มติดอาวุธฮาร์มี ออฟ อิสลามออกวิดีโอผ่านอินเทอร์เน็ตแสดงภาพนักข่าวบีบีซี อลัน จอห์นสัน ที่ถูกลักพาตัวไปในกาซาเมื่อวันที่ 12 เดือนมีนาคมที่ผ่านมา โดยนายกรัฐมนตรีโทนี แบลร์ ออกมาประกาศว่า อังกฤษจะทำทุกวิถีทางด้วยกำลังของตนเพื่อช่วยเหลือเขาให้ได้ ซึ่งนายกรัฐมนตรีอิสมาอีล ฮะนีเยห์ของปาเลสไตน์ก็ออกมาเรียกร้องให้กลุ่มฮาร์มี ออฟ อิสลามปล่อยตัวนักข่าวชาวอังกฤษ โดยให้เหตุผลว่า การจับตัวเขามาไม่ได้ช่วยปาเลสไตน์ และโลกอิสลาม (เอเอฟพี 01062007)

สถานการณ์การเมืองในเลบานอน

ในช่วงเดือนมิ.ย. 2007 การสู้รบระหว่างเลบานอนและกลุ่มฟาตอห์ อัล - อิสลาม ยังคงดำเนินอยู่และเริ่มแผ่ขยายวงกว้าง โดยมีเหตุการณ์น่าสนใจต่างๆดังนี้

การสู้รบเลบานอนขยายวงกว้าง เมื่อวันที่ 3 มิ.ย.ในการสู้รบรอบใหม่ระหว่างทหารเลบานอนและกลุ่มฟาตอห์ อัล อิสลามขยายวงกว้างไปยังค่ายผู้ลี้ภัยแห่งที่ 2 โดยกองทัพเลบานอนโจมตีกลุ่มฟาตอห์ อัล อิสลามอย่างต่อเนื่องบริเวณค่ายนาห์ อัล บอเรด ทางตอนเหนือของเลบานอน นับแต่ภายหลังจุดตรวจของกองทัพเลบานอนใกล้ค่าย “อิน อัลฮิลเวห์” ถูกโจมตีด้วยจรวดอาร์พีจี การโจมตีจุดตรวจในครั้งนี้ มีผู้ได้รับบาดเจ็บ 5 คน ทำให้เกิดการระดมยิงต่อสู้ระหว่างทหารเลบานอนกับสมาชิกกลุ่มจุนด์ อัล ฌอม กลุ่มชาวสุนห์ซึ่งมีท่าทีว่าสนับสนุนการต่อสู้ของกลุ่มฟาตอห์ อัล อิสลาม ด้านเลบานอนก็นำกำลังพลและส่งยานรบหุ้มเกราะที่ติดปืนกลหนักเข้ามาเสริม ขณะที่หน่วยพยาบาล รายงานว่าภายในค่ายแห่งนี้มี ทหาร 3 นาย และพลเรือนอีก 2 คน ได้รับบาดเจ็บโดยการสู้รบในค่ายอิน อัลฮิลเวห์ มีการหยุดยิงได้เพียงไม่กี่ชั่วโมง จากนั้นการต่อสู้ก็เริ่มขึ้นอีกครั้งตอนกลางคืนของวันอาทิตย์ที่ 3 (Aljazeera.com 04062007)

ทัพเลบานอนถล่มค่ายปาเลสไตน์ยึดเยื่อร่วม 1 เดือน เมื่อวันที่ 10 มิ.ย. 2550 ทหารเลบานอนโจมตีกลุ่มนักรบฟาตอห์ อัลอิสลาม ในค่ายผู้ลี้ภัยชาวปาเลสไตน์ทางตอนเหนือของเลบานอน ซึ่งการสู้รบยืดเยื้อนับตั้งแต่วันที่ 20

พฤษภาคมที่ผ่านมา ล่วงเข้าสู่สัปดาห์ที่ 4 ทำให้ยอดผู้เสียชีวิตเพิ่มขึ้นเป็น 121 คน ต่อมาเมื่อวันเสาร์ที่ 11 มิ.ย.ทางกองทัพอากาศเข้าไปในค่ายผู้ลี้ภัย “นาห์ร อัลบอเรด” ซึ่งเป็นที่พักของกลุ่มฟาตอห์ แต่ก็ถูกนักรบของกลุ่มดังกล่าวยิงเข้าใส่กองทัพอากาศทำให้ทหารเลบานอนเสียชีวิตไปทั้งสิ้น 9 คน ขณะที่อีกเกือบ 40 คนได้รับบาดเจ็บส่วนกลุ่มฟาตอห์สูญเสียสมาชิกไป 4 คน ขณะที่นักรบอีก 6 คน ได้รับบาดเจ็บ ทั้งนี้ นับแต่การสู้รบร่วมเดือน สมาชิกกลุ่มฟาตอห์อย่างน้อย 42 คน และพลเรือน 31 คน เสียชีวิตจากเหตุรุนแรงครั้งนี้ เจ้าหน้าที่บรรเทาทุกข์ คาดว่า ยังมีพลเรือนอีก 3,000-7,000 คน ยังคงติดอยู่ในค่ายแห่งนี้ (เอเอฟพี 11062007)

สถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างปาเลสไตน์และอิสราเอล

ในช่วงเดือน มิ.ย. 2007 ความขัดแย้งระหว่างปาเลสไตน์และอิสราเอล มีเหตุการณ์ที่น่าสนใจดังนี้

อิสราเอลวางแผนบุกกาซาปราบฮามาส เมื่อวันที่ 17 มิ.ย. เจ้าหน้าที่ทหารอาวุโสของกองทัพอิสราเอล เผยว่านายเอสดู บารัก ผู้จะเข้ารับตำแหน่งรัฐมนตรีกลาโหมอิสราเอลคนใหม่ในวันที่ 18 มิ.ย. นี้ กำลังวางแผนโจมตีกาซาภายในไม่กี่สัปดาห์นี้ เพื่อปราบปรามกลุ่มติดอาวุธฮามาสซึ่งกุมอำนาจบริเวณดังกล่าวอยู่ ตามแผนการนี้ส่งเรียกทหารส่งหน่วยหุ้มเกราะ 2 หน่วย และกองทหารราบอีก 1 กองกว่า 20,000 นายรวมถึงเครื่องบินโจมตีด้วยรีโมตคอนโทรลและเจ็ต เอฟ-16 เพื่อทำลายกลุ่มฮามาสให้สำเร็จในเวลาไม่กี่วัน โดยยิวอาจถูกโต้กลับด้วยการโจมตี ทั้งจรวดเล็ก และระเบิดพลีชีพได้ และอาจจะต้องเผชิญหน้ากับมือปืนกลุ่มฮามาส พร้อมอาวุธที่ยึดมาจากกลุ่มฟาตอห์ หลังได้รับชัยชนะในสงครามกลางเมือง 3 วันในกาซา เมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมา (ซินเดย์ไทมส์ 17062007)

สำหรับสถานการณ์ในกาซา กองทัพอิสราเอลได้เคลื่อนขบวนเข้าขบวนเข้าไปในพื้นที่ทางตอนเหนือของกาซาซึ่งเป็นที่พักพิงของประชาชนราว 1.5 ล้านคน ด้านประชาชนจำนวนมากต่อคิวนอกซูเปอร์มาร์เกตเพื่อซื้ออาหารและข้าวของเครื่องใช้จำนวนมากเข้าบ้าน โดยหวั่นวิตกว่าอิสราเอลอาจปิดชายแดนด้านกาซา ทั้งนี้ รัฐมนตรีสาธารณสุขของอิสราเอลกล่าวว่าอิสราเอลจำเป็นต้องตัดขาดฉนวนกาซา และระงับทุกสิ่งทุกอย่างไม่ให้เข้าไปในพื้นที่นั้น ยกเว้นน้ำประปาและไฟฟ้า (เอเอฟพี 18062007) ขณะที่สถานการณ์บริเวณชายแดนฉนวนกาซากับอิสราเอลได้เกิดเหตุความวุ่นวายขึ้น หลังชาวปาเลสไตน์ในฉนวนกาซากล่าวว่า 300 คนแห่มาขอลี้ภัยอยู่ที่ด่านเอเรช แต่เจ้าหน้าที่อิสราเอลไม่อนุญาตให้ชาวปาเลสไตน์ลี้ภัยเข้าประเทศ (เอเอฟพี 18062007)

อิสราเอลเปิดฉากยิงจรวดตอบโต้ปาเลสไตน์ เมื่อประมาณกลางเดือนมิถุนายน 2550 เครื่องบินอิสราเอลเปิดฉากโจมตีเครื่องยิงจรวดของปาเลสไตน์ ทางตอนเหนือของฉนวนกาซา ซึ่งนับเป็นปฏิบัติการโจมตีทางอากาศครั้งแรกของอิสราเอลหลังกลุ่มฮามาสบุกยึดดินแดนดังกล่าวเมื่อสัปดาห์ที่แล้ว โฆษกกองทัพอิสราเอล เปิดเผยว่า เครื่องบินอิสราเอลได้ยิงจรวดถล่มเครื่องยิงจรวด 2 เครื่องของปาเลสไตน์ หลังปาเลสไตน์ได้ใช้เครื่องยิงจรวดดังกล่าวโจมตีเมืองเซเดรอตของอิสราเอล ส่วนการสู้รบในปาเลสไตน์ยังเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยล่าสุด อิสราเอลได้ส่งรถถังเข้าไปในพื้นที่ทางตอนใต้ของฉนวนกาซา หลังเกิดการปะทะกับสมาชิกกลุ่มหัวรุนแรง จนทำให้มีผู้เสียชีวิต 4 ราย ในจำนวนนี้ 2 รายเป็นสมาชิกกลุ่มฮามาส ขณะที่ในเขตเวสต์แบงก์ สมาชิกกลุ่มหัวรุนแรง 2 รายถูกยิงเสียชีวิตระหว่างการปะทะกับทหารอิสราเอลในเมืองเจนิน ขณะที่สถานการณ์บริเวณด่านเอเรช ซึ่งติดกับพรมแดนอิสราเอล ยังคงมีชาวปาเลสไตน์ในฉนวนกาซากล่าวว่า 200 คน แห่มาขอลี้ภัยไปยังอิสราเอล ซึ่งก่อนหน้านี้ เอสดู บารัก รัฐมนตรีกระทรวงกลาโหมคนใหม่ของอิสราเอลได้สั่งการให้กองทัพอากาศช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมแก่ชาวปาเลสไตน์ที่ได้รับบาดเจ็บจากการสู้รบในช่วงที่ผ่านมาด้วยการรับตัวเข้ามารักษาในอิสราเอล (เอเจเนซี 20062007)

อิสราเอล-อาหรับ ร่วมกันหนุนอุบาส เมื่อวันที่ 25 มิ.ย. 2550 ผู้นำจากชาติอาหรับและอิสราเอลนัดหารือกัน เพื่อแสดงท่าทีสนับสนุนมะห์มูด อับบาส ประธานาธิบดีแห่งปาเลสไตน์ โดย ฮอสนี มุบารัค ประธานาธิบดีอียิปต์เป็นเจ้าภาพเชิญอุบาส พร้อมด้วยเอสดู โอลเมิร์ต นายกรัฐมนตรีอิสราเอล และกษัตริย์อับดุลเลาะห์แห่งจอร์แดน เพื่อนัด

หารื้อกันที่ชาร์ม อัล ชิค ในอียิปต์ โดยการประชุมในครั้งนี้ถือเป็นการแสดงท่าทีของผู้นำตะวันออกกลางในการสนับสนุนอับบาส แต่อย่างไรก็ตามหลายฝ่ายที่เข้าร่วมบอกว่า การพูดคุยครั้งนี้ก็ไม่ได้มีการคาดหวังว่าจะก่อให้เกิดพัฒนาการใดๆ มากนัก โดยหวังเพียงว่าจะมีส่วนทำให้กระบวนการสันติภาพในปาเลสไตน์เกิดขึ้น

การประชุมในครั้งนี้ถือเป็นการหารือครั้งแรกระหว่างประธานาธิบดีอับบาสและนายกรัฐมนตรีโอลเมอร์ต นับตั้งแต่เหตุการณ์ที่กลุ่มฮามาส โจมตีฐานที่มั่นของกองกำลังฟาตอห์ที่ฉนวนกาซา ซึ่งจากการสู้รบครั้งนั้น เป็นเหตุให้มีผู้เสียชีวิตกว่า 110 คน (เอเอฟพี 25062007)

สถานการณ์การเมืองในอิสราเอล

ในช่วงเดือนมิ.ย. 2007 สถานการณ์ทางการเมืองภายในของอิสราเอลมีเหตุการณ์สำคัญๆ ดังนี้

ปธน.อิสราเอลลาออกจากตำแหน่ง เมื่อวันศุกร์ที่ 29 มิถุนายน 2550 นายโมเช คัทซาฟ ประธานาธิบดีอิสราเอลประกาศลาออกจากตำแหน่งหลังจากลงนามเมื่อวันพฤหัสบดี ที่ 28 มิ.ย. สารภาพว่าได้ข่มขืนอดีตผู้ช่วยสาวหลายครั้ง รวมถึงได้ลวนลามพนักงานสาวอีกหลายคน โดยนายคัทซาฟ ได้ทำข้อตกลงไกล่เกลี่ยกับกรมอัยการ ยอมรับโทษทัณฑ์บนและเสียค่าปรับ 11,000 ดอลลาร์เพื่อไม่ต้องรับโทษจำคุกในข้อหาข่มขืน ซึ่งอาจได้รับโทษจำคุกสูงสุดเป็นเวลา 7 ปี ซึ่งทนายความคนหนึ่งที่ว่าความให้กับเหยื่อสาวแสดงความไม่พอใจกับการไกล่เกลี่ยดังกล่าว ขณะที่ทนายความด้านสิทธิสตรี ระบุว่า กรณีดังกล่าวจะทำให้ผู้หญิงไม่กล้าเข้าแจ้งความเพื่อดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด นายคัทซาฟ ได้ส่งหนังสือลาออกจากการเป็นผู้นำประเทศไปยังโฆษกรัฐสภา และใบลาออกจะมีผลอย่างเป็นทางการภายใน 48 ชั่วโมง จากนั้นประธานรัฐสภาจะประกาศชื่อประธานาธิบดีชั่วคราว (เอเอฟพี 29062007)

นายคัทซาฟ ไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งประธานาธิบดีนับตั้งแต่กระทรวงยุติธรรมประกาศจะดำเนินคดีเขาในข้อหาข่มขืนกระทำชำเราเมื่อเดือนมกราคม 2550 สมาชิกรัฐสภาลงคะแนนเสียงให้นายคัทซาฟขึ้นดำรงตำแหน่งผู้นำสูงสุดของประเทศเมื่อปี 2000 ครั้งที่พรรคลิดุคของเขาได้รับชัยชนะเหนือพรรคแรงงานของชิมอน เปเรส รองนายกรัฐมนตรีอิสราเอล ขณะที่เปเรสสามารถเอาชนะเฮซุด โอลเมอร์ต นายกรัฐมนตรีอิสราเอลจากพรรคคาดีมาในการเลือกตั้งเมื่อต้นเดือนที่ผ่านมา และจะก้าวขึ้นเป็นประธานาธิบดีคนที่ 9 ของอิสราเอลในเดือนหน้า (เอเอฟพี 29062007)

อิสราเอลส่งดาวเทียมสอดแนมอิหร่าน เมื่อวันที่ 11 มิ.ย. 2007 อิสราเอลส่งดาวเทียมดวงใหม่ โอฟีก 7 หรือฮอไรซอน 7 น้ำหนัก 330 กิโลกรัมขึ้นสู่อวกาศสำเร็จ แม้ว่าเมื่อ 3 ปีก่อนการปล่อยดาวเทียมโอฟีก 6 ไม่ประสบความสำเร็จเพราะตกลงในทะเลเมดิเตอร์เรเนียน สำหรับดาวเทียมโอฟีก 7 ได้รับการพัฒนาขึ้นโดยบริษัทอุตสาหกรรมการบินของอิสราเอลถูกปล่อยขึ้นสู่อวกาศพร้อมจรวดชาวิต จากฐานปล่อยจรวดปาล์มาอิม ทางตอนใต้ของกรุงเทลอาวีฟดาวเทียมดวงนี้มีอุปกรณ์ที่สามารถสอดแนมความเคลื่อนไหวของประเทศอิหร่านได้

ก่อนหน้านี้ อิสราเอลเคยปล่อยดาวเทียมโอฟีก 5 ไปปฏิบัติหน้าที่บนฟากฟ้าในปี 2002 ซึ่งเมื่อปฏิบัติการร่วมกับโอฟีก 7 ก็ยิ่งทำให้อิสราเอลมั่นใจในระบบบรรทัดวงระวางภัยในต่างประเทศ โดยเฉพาะอิหร่านมากขึ้น ในเดือนเมษายนปี 2006 อิสราเอลก็เคยปล่อยดาวเทียม ดี 3 เอรอส บี 1 ซึ่งสามารถสอดแนมความเคลื่อนไหวกิจกรรมนิวเคลียร์ของอิหร่าน ทั้งนี้อิสราเอลมองอิหร่านเป็นศัตรูคู่อาฆาต เนื่องจากประธานาธิบดีมาห์มูด อะห์มาดิเนjad ของอิหร่าน มักจะเรียกร้องซ้ำแล้วซ้ำอีกให้ลบอิสราเอลออกจากแผนที่โลก รวมถึงโครงการนิวเคลียร์ของอิหร่านก็ยิ่งทำให้ชาติตะวันตกรวมถึงอิสราเอลหวั่นภัยคุกคามจากอาวุธนิวเคลียร์ แม้ว่าอิหร่านยืนยันกรานปฏิเสธ (เอเอฟพี 11062007)

สถานการณ์ความขัดแย้งและความรุนแรงในอิรัก

ประเด็นสถานการณ์อิรักในช่วงเดือน มิ.ย. 2550 มีเหตุการณ์ที่เป็นประเด็นสำคัญๆ หลายเหตุการณ์โดยแยกเป็นบทบาทของนานาชาติที่มีต่ออิรัก และความรุนแรงภายในประเทศอิรัก โดยมีเหตุการณ์ที่น่าสนใจดังนี้

บทบาทของนานาชาติต่อการเมืองในอิรัก

นายกฯอังกฤษเยือนอิรัก เมื่อวันที่ 11 มิ.ย. 2550 กอร์ดอน บราวน์ นายกรัฐมนตรีคนใหม่ของอังกฤษ ซึ่งเดินทางมาเยือนอิรักแบบไม่มีการเปิดเผยล่วงหน้า โดยเขาได้พบปะกับ นูรี อัล มาลิกี นายกรัฐมนตรีอิรัก และประธานาธิบดี ยะลาล ตอลาบานี พร้อมปฏิเสธเสียงเรียกร้องของพรรคฝ่ายค้านที่ให้ได้ส่วนข้อผิดพลาดด้านการนโยบายในอิรัก บราวน์ กล่าวยืนยันว่า รัฐบาลอังกฤษ ไม่มีเวลาพอที่จะดำเนินการสอบสวนหาข้อผิดพลาดในการทำสงครามอิรัก สิ่งที่ต้องในตอนนี้คือรัฐบาลต้องให้สนับสนุนกองทัพซึ่งอยู่ในสนามรบอย่างเต็มที่ การเดินทางมาแบกแดดครั้งนี้ นับเป็นครั้งที่ 2 ของบราวน์ในการมาเยือนอิรัก แต่ถือเป็นครั้งแรกตั้งแต่เขาได้รับเลือกให้เป็นว่าที่นายกรัฐมนตรีของอังกฤษ โดยเขาจะสืบทอดตำแหน่งต่อจากโทนี แบลร์ ในช่วงปลายเดือนมิถุนายน ท่ามกลางความกดดันจากประชาชนและสื่อมวลชนภายในประเทศ ที่เรียกร้องให้ถอนตัวจากอิรัก อย่างไรก็ตาม บราวน์ ไม่ได้แสดงท่าทีใดๆว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายในอิรัก บราวน์ ให้คำยืนยันจะสนับสนุนอิรักต่อไป โดยในแถลงการณ์ระบุว่า รัฐมนตรีคลังของอังกฤษได้ยกย่องประธานาธิบดีอิรัก และย้ำจะให้การช่วยเหลืออิรักก้าวไปสู่ประชาธิปไตย คืบสู่ความปรองดองและพัฒนาเศรษฐกิจ แถลงการณ์ดังกล่าวบอกอีกว่าทั้งสองคนหรือกันเกี่ยวกับบทบาทของทหารอังกฤษในความช่วยเหลือด้านพัฒนาความสามารถและอบรมกองกำลังอิรัก ซึ่งจะเข้ามาถ่ายโอนความรับผิดชอบด้านความปลอดภัยและเสถียรภาพทางตอนใต้ของอิรัก (เอเอฟพี12062007)

บุชหนุนแบลร์เป็นทูตสันติภาพในวันออกกลาง ช่าวรายงานว่ โทนี แบลร์ อาจจะได้นั่งเก้าอี้ตำแหน่งผู้แทนพิเศษของ “ควอร์เทท” หรือฝ่าย 4 มหาอำนาจ” ประจำตะวันออกกลาง โดยแรงสนับสนุนของรัฐบาลสหรัฐ ส่งสัญญาณอย่างชัดเจนว่า ต้องการให้แบลร์ดำรงตำแหน่งทูตตะวันออกกลางเข้ารับเพื่อกระบวนการสันติภาพในปาเลสไตน์และอิสราเอล ซึ่งประกอบด้วย สหรัฐ อียู สหประชาชาติ และรัสเซีย แต่ด้านโฆษกสหประชาชาติมิเชล มอนตัส ยังคงสงวนท่าที (เอเจนซี 22062007) ต่อมาแบลร์ได้รับตำแหน่งทูตพิเศษ เมื่อวันที่ 27 มิ.ย.2550 สหประชาชาติ และสหรัฐ โดยมีเชลเล มอนตาส โฆษกของสหประชาชาติ ประกาศต่อสื่อมวลชนให้โทนี แบลร์ ได้รับการแต่งตั้งเป็นทูตพิเศษตะวันออกกลางของกลุ่มประเทศ 4 ฝ่าย อันได้แก่ สหภาพยุโรป ยูเอ็น รัสเซีย และสหรัฐ หลังจากแบลร์ก้าวลงจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีอังกฤษที่ดำรงมา 10 ปีและได้ลาออกจากการเป็นสมาชิกรัฐสภา โดยบทบาทใหม่ด้านการทูตสันติภาพของ แบลร์ มีทั้งฝ่ายที่ออกมาสนับสนุนเช่น เซอร์เก ลาฟรอฟ รัฐมนตรีต่างประเทศของรัสเซีย ยืนยันว่า มอสโกไม่ต่อต้าน แบลร์ ในการเข้ามาดำรงตำแหน่งทูตพิเศษ อย่างไรก็ตาม มีนักวิเคราะห์บางรายมองว่าเนื่องจากแบลร์ พ่ายแพ้ในเกมการเมือง หลังจากตัดสินใจส่งทหารเข้าร่วมกับสหรัฐฯ รุกรานอิรักในปี 2003 แบลร์ จะเจอปัญหาสำคัญสำหรับการดำรงตำแหน่งทูตพิเศษตะวันออกกลาง เนื่องจากเป็นคนมีอคติ แม้ว่าจะมีชื่อเสียงด้านการเป็นนักเจรจาก็ตาม อีกทั้งโรเบิร์ต ฮอลล์ ประธานศูนย์วิจัยกิจการนานาชาติของอังกฤษ ก็ยังคงคลั่งไคล้กับบทบาทนี้ของแบลร์เพราะมีภาพลักษณ์ที่ใกล้ชิดกับรัฐบาลของบุช จึงมีคำถามเรื่องความยุติธรรม (เอเอฟพี 28062007)

ปธนอิรักเยือนอิหร่านถกประเด็นความขัดแย้งอิหร่าน-สหรัฐ เมื่อวันที่ 26 มิ.ย. 2550 จากการเปิดเผยของสถานีโทรทัศน์ไออาร์เอ็นเอระบุว่า ประธานาธิบดี ยะลาล ตอลาบานีของอิรัก เดินทางถึงอิหร่านเพื่อหารือกับเจ้าหน้าที่ระดับสูงของอิหร่านในหลายประเด็น โดยเฉพาะความขัดแย้งระหว่างอิหร่าน กับสหรัฐ คาดหมายว่าจะเข้าพบมาห์มูด อาห์มาดิเนjad ประธานาธิบดีเตหะราน รวมทั้งไปเยี่ยมนักการเมืองฝ่ายซ้ายของอิรัก อับเดล อาซิส อัล ฮาคิม ซึ่งมารักษาโรคมะเร็งในอิหร่าน ตอลาบานี ซึ่งเคยเดินทางเยือนอิหร่านเมื่อเดือนพฤศจิกายน อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ของอิหร่านและสหรัฐยังไม่สามารถคืบหน้าไปได้แม้มีการหารือกันในระดับสูงเป็นครั้งแรกในรอบ 27 ปี เมื่อวันที่ 28 พฤษภาคมที่ผ่านมา โดยอิหร่านเรียกร้องให้วอชิงตัน ถอนทหารออกจากอิรัก ขณะที่สหรัฐ กล่าวหาอิหร่านว่าให้การสนับสนุนกลุ่มก่อการร้าย (เอเอฟพี 26062007) ขณะที่บุชอ้างเหตุอยู่อิรักต่อเพราะเหตุระเบิดพลีชีพ เมื่อวันที่ 25

มิ.ย. 2550 ประธานาธิบดี จอร์จ ดับเบิลยู บุชแห่งสหรัฐอเมริกา การระเบิดพลีชีพโจมตีเหล่าผู้นำกลุ่มชนของอิรักในกรุงแบกแดดวันที่ 25 มิ.ย. เป็นเหตุผลมากกว่าอะไรทั้งหมดให้สหรัฐสนับสนุน และจะยังคงตั้งมั่นแน่นอนอย่างเต็มที่ในประเทศอิรักที่ยังคงมีความรุนแรง พร้อมทั้งขู่ว่าจะกดดันรัฐบาลอิรักให้ดำเนินการไกล่เกลี่ยระหว่างชาวอิรักนิกายชีอะห์ สุนนี และชาวเคิร์ด โดยได้พูดคุยกับนายกรัฐมนตรี นูรี อัลมาลิกี ในการประชุมผ่านวิดีโอเป็นครั้งที่ 2 ในรอบสัปดาห์ (เอเอฟพี 26062007)

นอกจากนี้สหรัฐหนุนอาวุธกลุ่มสุนนีต้านอัลกออิดะห์ เมื่อวันที่ 11 มิ.ย. หนังสือพิมพ์นิวยอร์กไทมส์ รายงานว่า ผู้บัญชาการทหารสหรัฐ กำลังเปลี่ยนยุทธศาสตร์ต่อสู้กับกลุ่มก่อความไม่สงบในอิรัก โดยจะสนับสนุนกลุ่มติดอาวุธนิกายสุนนี ซึ่งให้สัญญาว่าจะต่อสู้กับกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มอัลกออิดะห์แทน ยุทธศาสตร์ใหม่นี้ทดลองเสร็จแล้วในจังหวัดอันบาร์ และผู้บัญชาการทหารสหรัฐ กลุ่มหนึ่งก็ได้จัดเจรจากับกลุ่มติดอาวุธสุนนีอย่างน้อยใน 4 พื้นที่รอบแบกแดด ซึ่งเป็นที่มั่นของกลุ่มก่อความไม่สงบเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนกับการสนับสนุนของสหรัฐ กลุ่มสุนนีเหล่านี้ก็ตกลงที่จะสู้กับกลุ่มอัลกออิดะห์ และหยุดการโจมตีของกำลังของสหรัฐ ซึ่งครั้งนี้ผู้นำทหารสหรัฐได้ใช้กลยุทธ์ลงพื้นที่ชุมชนและเน้นว่าเป็นแผนในระยะที่ต้องมีผลชัดเจนโดยมีแผนการที่เรียกว่า “ปฏิบัติการโอกาสสุดท้าย” หรือ “Operation Phantom Thunder” หรือ “Operation Last Chance” เพื่อให้กลุ่มอัลกออิดะห์ออกไปจากพื้นที่เขตชานเมืองรอบนอกทั้งทางเหนือและทางใต้ของแบกแดด รวมทั้งการใช้การข่าวจากพันธมิตรกลุ่มซุนนีที่เคยเป็นอัลกออิดะห์มาก่อน อย่างไรก็ตามนักวิเคราะห์ยุทธศาสตร์ มองว่า การกระทำเช่นนี้จะยิ่งทำให้สหรัฐ สนับสนุนกำลังอาวุธแก่ทั้งสองฝ่ายจนก่อให้เกิดสงครามกลางเมืองได้ เพราะอาวุธที่ให้แก่กลุ่มสุนนี ก็จะถูกนำไปใช้ในการโจมตีกลุ่มชีอะห์ได้ด้วย ซึ่งรวมถึงความเป็นไปได้ที่อาวุธเหล่านั้นอาจหันกลับมาทำร้ายอเมริกันเองอีกต่างหาก (เอเอฟพี 11062007, Time 28062007)

เหตุการณ์ความรุนแรงในอิรัก

ความรุนแรงในอิรักยังสะท้อนให้เห็นความรุนแรงที่เกิดจากความแตกแยกของลัทธิศาสนาความไม่มีประสิทธิภาพของหน่วยรักษาความปลอดภัย โดยเดือนมิ.ย. 2007 นี้มีเหตุการณ์สำคัญดังนี้

เกิดเหตุระเบิดหลายครั้งในอิรัก เมื่อช่วงเช้าวันที่ 28 มิ.ย. 50 เกิดเหตุระเบิดรถยนต์ที่จอดอยู่ใกล้กับสถานีรถประจำทางในย่านไบบา ทางตะวันตกเฉียงใต้ของกรุงแบกแดดในชั่วโมงเร่งด่วน แรเงระเบิดทำให้มีผู้เสียชีวิตอย่างน้อย 22 ราย และบาดเจ็บอีกกว่า 50 คน โดยรมินิบัส 40 คันถูกอาณานิคมของระเบิดทำลายจนเหลือเพียงซาก และยังได้เกิดเหตุกลุ่มหัวรุนแรงยิงปืนครก 3 ลูกเข้าใส่ตลาดซอร์จา ซึ่งเป็นย่าน ชอปป์ิงสำคัญใจกลางกรุงแบกแดด ส่งผลให้ผู้คนที่เดินสัญจรในละแวกดังกล่าวเสียชีวิต 3 ราย และมีผู้ได้รับบาดเจ็บอีก 14 คน นอกจากนี้ตำรวจอิรักเผยพบศพหัวขาดเกลื่อนแม่น้ำไทกริส 20 ศพโดยศพทั้งหมดถูกมัดมือ นอนเรียงรายริมแม่น้ำไทกริส ทางตะวันออกเฉียงใต้ของกรุงแบกแดด ที่หมู่บ้านอุม อัล-อาบิด ของชาวมุสลิมนิกายสุนนี ใกล้กับเมืองซัลมาน พาก (Time 28062007)

ระเบิดพลีชีพโรงแรมในอิรัก เมื่อวันที่ 25 มิ.ย. 50 พันโทสก็อตต์ เบลเชเวลล์ โฆษกกองทัพบกสหรัฐในกรุงแบกแดด กล่าวว่า เมื่อระเบิดพลีชีพลงมือจุดชนวนระเบิดเข็มขัดหลังเดินเข้าไปในลิบบัโรงแรมมานซูร์ ใจกลางกรุงแบกแดด ซึ่งกำลังถูกใช้เป็นสถานที่ประชุมของผู้นำทางศาสนาชาวอาหรับนิกายสุนนีจากจังหวัดอันบาร์ ทางตะวันตกของอิรัก **สังหารผู้คนอย่างน้อย 12 ราย** โดยในจำนวนนั้นเป็นผู้นำทางศาสนา 6 คน และ ฟัสซาล อัล-อิญด อติดีผู้ว่าการจังหวัดอันบาร์ และอดีตรัฐมนตรีช่วยกระทรวงเกษตรของอิรัก รวมถึงผู้สื่อข่าวของสถานีโทรทัศน์อีก 1 คนและบาดเจ็บอีก 21 ราย นอกจากนี้ตลอดทั้งวันเกิดเหตุระเบิดรถยนต์ในเมืองต่างๆ ทั่วอิรัก ส่งผลให้มีผู้เสียชีวิตอย่างน้อยรวม 45 ราย (Time 25062007) กล่าวคือในวันเดียวกันเกิดเหตุระเบิดในเมืองไบจี ทางตอนเหนือของอิรัก ทำให้มีผู้เสียชีวิต 18 ราย และบาดเจ็บอีก 40 คน เช่นเดียวกับเมืองโมซูล ได้เกิดเหตุระเบิดรถยนต์ซึ่งจอดอยู่บริเวณชุมชนแห่ง

หนึ่ง จนทำให้มีผู้เสียชีวิต 3 ราย และบาดเจ็บ 40 คน ตำรวจอิรัก กล่าวด้วยว่า เมื่อระเบิดพลีชีพที่บรรดามุสลิมน้ำมันพุ่งเข้าชนกำแพงด้านนอกสำนักงานใหญ่ของตำรวจสำนักงานผู้ว่าการในเมืองฮิลลา ทางตอนใต้ของอิรักซึ่งเป็นเมืองที่มีชาวมุสลิมนิกายชีอะห์อาศัยอยู่เป็นส่วนใหญ่ มีผู้เสียชีวิต 8 ราย ซึ่งเจ้าหน้าที่สหรัฐและอิรักประณามเหตุระเบิดรถยนต์ส่วนใหญ่ว่าเป็นฝีมือของกลุ่มอัลกออิดะห์นิกายสุหนี่ (เอเจนซี 26062007) ต่อมาเมื่อวันอังคาร ที่ 26 มิ.ย. 50 **กลุ่มรัฐอิสลามอิรักเครือข่ายของอัลกออิดะห์อ้างว่าเป็นผู้อยู่เบื้องหลังเหตุระเบิดพลีชีพ**ในโรงแรมใจกลางกรุงแบกแดด โดยเหยื่อครึ่งหนึ่งเป็นผู้นำทางศาสนา พร้อมกับบอกว่าเป็นการแก้แค้นให้หญิงสาวนิกายสุหนี่รายหนึ่งซึ่งถูกข่มขืน (เอเจนซี 27062007)

ระเบิดมัสยิดชีอะห์เสียชีวิตรวม 75 เมื่อวันที่ 19 มิ.ย. 2550 เกิดเหตุโจมตีมัสยิดศิลานีมัสยิดของชาวชีอะห์ย่านค้าขายของสินค้ากลางกรุงแบกแดด ด้วยระเบิดรถบรรทุกทำให้มีผู้เสียชีวิตอย่างน้อย 75 ราย บาดเจ็บกว่า 200 คน เจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลกล่าวว่าตัวเลขของผู้เสียชีวิตอาจเพิ่มขึ้น เนื่องจากยังมีอีกหลายศพที่ติดอยู่ในซากปรักหักพัง (เอเจนซี19062007) โดยก่อนหน้านี้เกิดเหตุเผาไหม้มัสยิดสุหนี่ในอิรัก 3 แห่ง แก่แค้นบิหมมัสยิดทองของชีอะห์ เมื่อวันที่ 14 มิ.ย. 2550 ตำรวจอิรักแถลงว่าเกิดเหตุโจมตีและเผาไหม้มัสยิดของชาวมุสลิมสุหนี่ 3 แห่ง ทางตอนใต้ของกรุงแบกแดด ซึ่งคาดว่าจะเป็นการล้างแค้นหลังจากที่เมื่อวันพุธที่ 13 ผู้ต้องสงสัยว่าเป็นกองกำลังอัลกออิดะห์ได้ระเบิดหอสูงแห่งเวลาละหมาด 2 หอ ของมัสยิดทองแห่งเมืองซามาเราะห์ อันเป็นศาสนสถานอันศักดิ์สิทธิ์ของพวกชีอะห์ ทหารสหรัฐและอิรักหลายหมื่นคนกระจายกำลังตามท้องถนนในกรุงแบกแดดและเมืองอื่นๆโดยทางการได้ประกาศเคอร์ฟิวภายหลังจากที่คนร้ายระเบิดหอสูงของมัสยิดทอง ซึ่งโดมทองของมัสยิดแห่งนี้เคยถูกลอบวางระเบิดไปแล้วเมื่อต้นปีที่แล้ว ด้านนายกรัฐมนตรีสุรี อัลมาลิกี ได้สั่งการให้ส่งกองกำลังพิเศษไปที่เมืองซามาเราะห์เพราะเกรงว่าจะเกิดเหตุรุนแรงขึ้นเพื่อแก้แค้นกลุ่มผู้ต้องสงสัยอัลกออิดะห์ (เอเจนซี15062007)

อิรักประกาศยึดเคอร์ฟิวจากเหตุระเบิดมัสยิดชีอะห์ เมื่อวันที่ 12 มิ.ย. 2550 รัฐบาลอิรักได้ประกาศเคอร์ฟิวครั้งใหม่ยึดการเคอร์ฟิวในกรุงแบกแดดออกไปอย่างไม่มีกำหนดหลังจากได้ประกาศเคอร์ฟิวตั้งแต่คืนวันที่ 12 มิ.ย. หลังเกิดเหตุคนร้ายลอบวางระเบิดมัสยิดอัล-ฮัสการี ซึ่งมีลักษณะเป็นโดมทอง และเป็นที่เคารพบูชาของชาวมุสลิมนิกายชีอะห์ในเมืองซามาร์รา ทางตอนเหนือของอิรัก อย่างไรก็ตาม คาดว่า การประกาศเคอร์ฟิวในครั้งนี้จะสิ้นสุดในเวลาประมาณ 21.00-06.00 น.ของวันที่ 14 มิ.ย. โดยกลุ่มมุสลิมนิกายสุหนี่ตกเป็นผู้ต้องสงสัยก่อเหตุระเบิดหอสูงที่ใช้ร้องแจ้งเวลาสวดมนต์ ซึ่งเมื่อ 15 เดือนที่แล้วกลุ่มก่อการร้ายอัลกออิดะห์ได้ลอบวางระเบิดมัสยิดแห่งนี้มาแล้วครั้งหนึ่ง จนนำไปสู่เหตุนองเลือดระหว่างชาวมุสลิม 2 นิกายในกรุงแบกแดด ซึ่งทำให้มีผู้เสียชีวิตมากถึงหลายหมื่นคน (เอเอฟพี 13062007)

มือปืนบุกบ้านผบ.ตร.อิรักฆ่าเมียและบอร์ดีการ์ด เมื่อวันที่ 8 มิ.ย. 50 เจ้าหน้าที่ตำรวจเปิดเผยว่ากลุ่มมือปืนไม่ระบุจำนวนบุกเข้าบ้านพักของผู้บัญชาการตำรวจอิรักในบาฏบา ทางเหนือของกรุงแบกแดด และลงมือสังหารภรรยาของผบ.ตร.และคนอื่นๆซึ่งยอผู้เสียชีวิตแหล่งข่าวให้ข้อมูลไม่ตรงกันบางแหล่งข่าวแจ้งว่า 14 ศพแต่บางแหล่งแจ้งว่า 8 ศพ เหตุการณ์น่าสลดนี้เกิดขึ้น หนึ่งในเมืองที่ได้ชื่อว่าอันตรายที่สุดในอิรัก แต่ยังไม่ทราบว่ามีใครอยู่เบื้องหลังรวมทั้งสาเหตุของการสังหารโหดครั้งนี้ ขณะเดียวกันพื้นที่ดังกล่าวถือเป็นแหล่งซ่องสุมของนักบออัลกออิดะห์ด้วย ในวันเดียวกันเกิดเหตุรุนแรงที่เมืองดะฮุก เมื่อเกิดระเบิดขึ้นที่สุเหร่าของชาวชีอะห์ 2 แห่ง ระหว่างที่ชาวบ้านกำลังทำพิธีทางศาสนา ในระยะเวลาไล่เลี่ยกัน จนส่งผลให้มีผู้เสียชีวิตรวม 19 รายด้วยกัน ในจำนวนนั้นมีทั้งเด็กและผู้หญิงรวมอยู่ด้วย ขณะที่ผู้ได้รับบาดเจ็บหลายสิบรายถูกนำตัวส่งโรงพยาบาล (เอเจนซี0906007)

แพร่ภาพกลุ่มอัลกออิดะห์จ่อยิงหัวตัวประกันเรียงตัว 14 ราย เมื่อวันที่ 14 มิ.ย. 2550 เครือข่ายกลุ่มอัลกออิดะห์ ีได้ฆ่าตัวประกันซึ่งเป็นทหารและตำรวจอิรัก 14 นาย พร้อมกับโพสต์วิดีโอลงบนเว็บไซต์ที่แสดงภาพนักบอจ่อ

ยิงเชลยที่คุกเขาอยู่แบบเรียงตัว“หลังจากเส้นตายของกลุ่มรัฐอิสลามอิรัก (Islamic State in Iraq) โดยพวกนี้เรียกร้องเหมือนเดิมคือต้องการให้ทางการอิรักปล่อยตัวนักโทษทุกรายไม่ว่าจะเป็นชายหรือหญิงที่เป็นชาวสุหนี่ ซึ่งถูกจับกุมตัวโดยกระทรวงมหาดไทย ขณะที่ทางการกล่าวอ้างว่าผู้ต้องขังเหล่านั้นมีส่วนเกี่ยวข้องกับเหตุทำร้าย ช่มชืดผู้หญิงที่ทาล อฟาร์ และยังได้เรียกร้องให้รัฐบาลปล่อยตัวเจ้าหน้าที่ซึ่งมีส่วนพัวพันกับคดีช่มชืดสตรีนิกายสุหนี่ที่เมืองทาล อฟาร์ อย่างไรก็ตามยังไม่มีข้อพิสูจน์ว่าวิดีโอเป็นของจริงหรือว่าเป็นการสร้างเรื่องขึ้นมา (เอเจนซี15062007)

นายทหารสหรัฐทั้งสองนายเสียชีวิตแล้ว เมื่อวันที่ 4 มิ.ย. กลุ่มรัฐอิสลามอิรัก หนึ่งในเครือข่ายของอัลกออิดะห์ได้เผยแพร่วิดีโอเทปดังกล่าวออกมา ปรากฏภาพนักบรรยายหนึ่งบอกหานายทหารอเมริกันอีก 2 คน ถูกฆ่าตายหมดแล้ว อย่างไรก็ตามไม่มีหลักฐานอื่นที่ยืนยันคำกล่าวอ้างแต่อย่างใด โดยนับแต่เจ้าหน้าที่พบศพของหนึ่งใน 3 นายทหารสหรัฐ ที่ถูกลักพาตัว ลอยมาตามแม่น้ำยูเฟรติส เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม คือสิบตรี โจเซฟ อันแซค จูเนียร์ อายุ 20 ปี ขณะที่อีกสองคนที่เหลือคือสิบเอก อเล็กซ์ จิมีเนซ วัย 25 ปี และพลทหาร ไบรอน ฟูตี ยังไม่พบตัวหรือศพ (เอเจนซี 04062007)

ขณะที่ทหารสหรัฐบุกพบระเบิดร่อยในโรงงานแบกแดด เมื่อวันที่ 11 มิ.ย. 2550 กองทัพสหรัฐระบุว่า ทหารอเมริกันสามารถบุกจับโรงงานผลิตระเบิดในกรุงแบกแดด ซึ่งสามารถทำระเบิดโรดไซด์ไว้ใช้ได้ถึง 300 ลูก โรงงานดังกล่าวเป็นกลุ่มอาครเล็ก ๆ ถูกค้นพบกลางป่าปาล์มหนาที่บ ทางตะวันออกของกรุงแบกแดดยิ่งไปกว่านั้น ในการบุกค้นครั้งนี้ ยังพบระเบิดอีกคันหนึ่งผูกติดด้วยระเบิดจำนวนหนึ่ง และยังพบปืนครกหลาย 10 กระบอก ระเบิดขนาด 500 ปอนด์ 1 ลูก ระเบิดมือและกระสุนอีกหลายร้อย รวมถึงกรดไนตริกที่ใช้ทำระเบิดอีกหลายร้อยกระป๋อง นอกจากนี้ ทหารสหรัฐ ยังจับกุมโรงงานอีกแห่ง ซึ่งพบกรดไนตริกมากกว่าที่แรก รวมถึงรถอีก 3 คันที่จะใช้เป็นคาร์บอมบ์ที่ยังไม่ได้ติดตั้งระเบิดด้วย (เอเอฟพี12062007)

เมื่อวันที่ 11 มิ.ย.เกิดเหตุระเบิดสะพานใกล้กับแบกแดด **เหตุการณ์คาร์บอมบ์พลีชีพฆ่าทหารสหรัฐ 3 นาย** ได้รับบาดเจ็บ 6 นาย ระหว่างปฏิบัติหน้าที่อยู่ที่จุดตรวจ ส่งผลให้กองกำลังสหรัฐสังเวชีวิตทหารในสงครามอิรักทะลุหลัก 3,500 นาย บาดเจ็บกว่า 25,000 นาย ยอดทหารสหรัฐในอิรักเสียชีวิตสูงสุดในไตรมาสปีนี้ จากการนับยอดของเอฟพีพบว่าเดือนมิถุนายน มียอดทหารเสียชีวิต 99 นายทำให้ในช่วงสามเดือนที่ผ่านมาทะลุ 329 นาย นับว่าสูงสุดในไตรมาสของปีนี้ตั้งแต่สหรัฐบุกเข้าไปในอิรักเมื่อเดือนมีนาคมปี 2003 (Time30062007)

ความรุนแรงในอิรักดันยอดผู้ลี้ภัยทั่วโลกพุ่งสู่ 10 ล้าน เมื่อวันที่ 19 มิ.ย. 50 จากข่าวเอเอฟพีรายงานว่า สำนักงานใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ หรือ “ยูเอ็นเอชซีอาร์” ระบุว่าสถานการณ์ในอิรักเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้ผู้ลี้ภัยทั่วโลกมีจำนวนสูงขึ้นเป็นเกือบ 10 ล้านนาย ณ สิ้นปี 2006 และรายงานจะครอบคลุมเพียงสิ้นปี 2006 เท่านั้นจากสถิติพบว่า ชาวอิรักเป็นผู้พลพมากที่สุดเป็นอันดับสองรองจากอัฟกานิสถาน ซึ่งมีผู้พลพราว 2.1 ล้านคน โดยในปลายปีที่แล้วมีผู้พลพทั่วโลกราว 9.9 ล้านคน ซึ่งเพิ่มขึ้นเป็นครั้งแรกนับตั้งแต่ปี 2002 รายงานแนวโน้มผู้ลี้ภัยปี 2006 ชี้ว่า จำนวนผู้ลี้ภัยทั่วโลกเพิ่มสูงขึ้น 1.2 ล้านคน หรือประมาณ 14 เปอร์เซนต์ ภายในปี 2006 ซึ่งขณะเดียวกัน ก็เท่ากับจำนวนชาวอิรัก 1.2 ล้านคนที่พยายามอพยพไปยังซีเรีย จอร์แดน นอกจากนี้ ยังมีอีกมากกว่า 300,000 คน อพยพไปยังประเทศอื่นๆ ตัวเลขผู้ลี้ภัยชาวอิรักทั้งหมดประมาณ 1.5 ล้านคนนี้ ซึ่งตลอดทั้งปีเพิ่มขึ้นมากกว่าเดิมถึง 5 เท่า ทั้งนี้ รายงานชิ้นนี้ไม่ได้ครอบคลุมผู้พลพชาวปาเลสไตน์อีกกว่า 4.3 ล้านคน เนื่องจากอยู่ภายใต้การดูแลของหน่วยงานที่แยกออกไป คือ สำนักงานบรรเทาสาธารณภัยขององค์การสหประชาชาติ หรืออันรว่า นอกจากนี้ ยูเอ็นเอชซีอาร์ยังคงให้ความกังวลกับ “กลุ่มอื่น ๆ ที่น่าเป็นห่วง” เช่น พวกผู้ไร้สัญชาติพวกที่ต้องการหวนคืนสู่มาตุภูมิ และกลุ่มผู้พลัดถิ่นภายในประเทศ ซึ่งทั้งหมดในปี 2006 นี้มีจำนวนถึง 32.9 ล้านคน โดยเพิ่มขึ้น 56 เปอร์เซนต์ในปีก่อนหน้านี้ โดยกลุ่มผู้พลัดถิ่นภายในประเทศ เป็นกลุ่มที่เพิ่มสูงขึ้นมากที่สุด (เอเอฟพี19062007)

ศาลอิรักตัดสินประหารชีวิต “เคมีคัล อาลี” และพวก เมื่อวันที่ 24 มิ.ย. 2550 ศาลอิรักมีคำพิพากษาให้แขวนคอ “เคมีคัล อาลี” มือขวาของอดีตผู้นำอิรัก พร้อมกับพวกอีก 2 คนโดยให้ประหารชีวิตสุลต่าน ฮาซิม อาห์เหม็ด อัล-ทาย อดีตรัฐมนตรีกระทรวงกลาโหมของอิรัก และประหารชีวิตสุลต่าน ราซิด โมฮัมเหม็ด อดีตผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายปฏิบัติการกองกำลังติดอาวุธอิรัก ในข้อหาฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ชาวเคิร์ดกว่า 180,000 คนในช่วงทศวรรษ 1980 ทำที่สุดศาลยังได้มีคำตัดสินให้จำคุกตลอดชีวิตฟาร์ฮัน มุตลัค ซาเลห์ อดีตหัวหน้าหน่วยข่าวกรองประจำสำนักงานในภูมิภาคตะวันออก และซาบีร์ อัล-คูรี อดีตผู้อำนวยการหน่วยข่าวกรองทหารภายใต้การกำกับดูแลของอดีตผู้นำหน่วยงานของอิรักที่ถูกสหรัฐโค่นล้มจากอำนาจอีกด้วย อย่างไรก็ตามผู้พิพากษาได้ยกฟ้องฮาเซอร์ ทอว์ฟิค อัล-อาบี อดีตผู้ว่าการเมืองโมซูล และหัวหน้าคณะกรรมการกิจการทางตอนเหนือ เนื่องจากพยานหลักฐานไม่เพียงพอ ซึ่งก่อนหน้านี้มีการคาดการณ์ว่าศาลอาจยกฟ้องอัล-อาบี หลังอัยการได้ร้องขอต่อศาลให้มีการปล่อยตัวจำเลย แต่ทีมทนายความในกรุงอัมมานของจอร์แดนออกมาระบุว่าเตรียมที่จะยื่นอุทธรณ์คำตัดสินของศาลต่อไป แม้ว่ามาตรการทางกฎหมายจะนำมาใช้กับคดีนี้ไม่ได้ก็ตาม”คำพิพากษาดังกล่าวไม่มีความยุติธรรม และอิงการเมือง รวมถึงไม่ได้เป็นการพิจารณาคดีตามตัวบทกฎหมายอย่างแท้จริง ซึ่งเราจะยื่นอุทธรณ์คำตัดสินของศาลต่อไป” คาลิล อัล-ดูไลมี หนึ่งในทีมทนายความกล่าว (เอเจนซี24062007)

สถานการณ์การเมืองในอิหร่าน

ในช่วงเดือนมิถุนายน 2550 นี้สถานการณ์ทางการเมืองอิหร่านของอิหร่านมีเหตุการณ์สำคัญที่น่าสนใจนี้ **ไอเออีเอเตรียมส่งทีมตรวจสอบนิวเคลียร์เตหะราน** เมื่อวันที่ 30 มิ.ย. 2550 สำนักข่าวไอเอสเอ็นเอ รายงานว่ารองผู้อำนวยการทบวงการพลังงานปรมาณูระหว่างประเทศ หรือไอเออีเอ จะเดินทางมาเยือนกรุงเตหะรานในวันที่ 11 กรกฎาคมนี้ เพื่อพยายามหาทางแก้ไขประเด็นความขัดแย้งโครงการนิวเคลียร์ของอิหร่าน อาลี อัสดาร์ โซลตอนีห์ ทูตอิหร่านประจำไอเออีเอเผยว่า “คณะ ซึ่งประกอบด้วยรองหัวหน้าทบวงการพลังงานปรมาณูระหว่างประเทศ โอลดี ไฮโนเนน และเจ้าหน้าที่ของไอเออีเออีกจำนวนหนึ่งจะเดินทางมายังเตหะรานในวันที่ 11-13 กรกฎาคมนี้” เขายังเสริมว่า คณะผู้แทนของไอเออีเอจะตรวจสอบแผนการทำงาน เพื่อตอบรับประเด็นที่ยังค้างเกี่ยวกับโครงการนิวเคลียร์ของอิหร่าน ขณะที่ ไอเออีเอประกาศภารกิจสำคัญนี้จากสำนักงานใหญ่ในกรุงเวียนนาวันนี้ (29) แต่ไม่ได้ระบุวันที่แน่นอน โดยบอกเพียงแต่ว่าอาจจะเป็นเดือนกรกฎาคม ทั้งนี้ อาลี ลาริจานี หัวหน้าผู้แทนเจรจานิวเคลียร์ของอิหร่านเชื้อเชิญให้ไอเออีเอส่งทีมตรวจสอบมายังอิหร่าน เพื่อพัฒนาแผนการดำเนินการแก้ประเด็นปัญหาที่ยังไม่ได้รับการแก้ไข เกี่ยวกับโครงการนิวเคลียร์ของอิหร่านในอดีต (manager online 30062007)

อิหร่านเปิดตัว “เพรสทีวี” สู่ ซีเอ็นเอ็น-บีบีซี เมื่อวันที่ 25 มิ.ย 2550 ชาวรายงานข่าว โมฮัมหมัด ซอรรอพรซ หัวหน้าหน่วยงานระหว่างประเทศของอิหร่านบรอดคาสติง หรือไออาร์ไอบีแกลงข่าวเปิดตัวเพรสทีวี เป็นสถานีกระจายข่าวของทางการอิหร่านจะออกสถานีโทรทัศน์ของเพรสทีวี ในวันที่ 2 กรกฎาคมนี้ โดยวัตถุประสงค์หลักของเพรสทีวี เพื่อแสดงมุมมองทางเลือกของชาวทั่วโลก และเพื่อทำลายฐานสื่อที่ครอบงำทั่วโลกของตะวันตก และจะว่าจ้างนักข่าว 26 คน ในสถานที่ต่างๆ ทั่วโลก รวมทั้งในเยรูซาเลม กาซา รามัลเลาะห์ เวสต์แบงก์ รวมทั้งนิวยอร์ก และวอชิงตัน โดยจะมีสารคดีเกี่ยวกับโลกอิสลาม ทอล์กโชว์ถ่ายทอดสดจากกรุงดามัสกัส นิวยอร์ก และวอชิงตัน (ฟาร์สนิวส์25062007)

อิหร่านแอบหนุนกลุ่มฮามาสยึดฉนวนกาซา เมื่อวันที่ 24 มิ.ย. 2550 ทอว์ฟิค อัล-ทิวาบี หัวหน้าหน่วยข่าวกรองของปาเลสไตน์ชี้ว่าอิหร่านอยู่เบื้องหลังการบุกยึดฉนวนกาซาของกลุ่มฮามาสเมื่อต้นเดือนมิถุนายน 2550 ที่ผ่านมาโดยสมาชิกกลุ่มฮามาสหลายสิบคนได้รับการฝึกในอิหร่าน และกลุ่มฮามาสยังลักลอบขนอาวุธผ่านอุโมงค์หลายแห่งเพื่อนำมาใช้สู้รบกับองค์การบริหารปาเลสไตน์นับเป็นครั้งแรกที่เจ้าหน้าที่ระดับสูงของปาเลสไตน์ออกมาระบุอย่างชัดเจนว่าเป็นอิหร่านเพราะก่อนหน้านี้ประธานาธิบดีมาห์มูด อับบาสของปาเลสไตน์ กล่าวเพียงว่า มีประเทศในภูมิภาค

ให้การสนับสนุนแผนการยึดดินแดนชนวนภาษาของกลุ่มฮามาส อย่างไรก็ตามอิหร่านได้ออกมาปฏิเสธข้อกล่าวหาดังกล่าว โดยโมฮัมหมัด อาลี ฮอสเซน โฆษกกระทรวงต่างประเทศอิหร่านออกมาปฏิเสธข้อกล่าวหาดังกล่าว ด้านอดีตนายกรัฐมนตรีอิสมาอีล ฮานีเยา หัวหน้ากลุ่มฮามาสซึ่งถูกประธานาธิบดีอับบาสปลดจากตำแหน่ง ได้ขอเปิดการเจรจากับกลุ่มฟาตาค์ แต่ถูกผู้นำปาเลสไตน์ปฏิเสธอย่างทันที โดยนาบิล อาบู รูเคนา โฆษกของประธานาธิบดีอับบาสกล่าวว่า จะไม่มีการเจรจาใดๆ กับกลุ่มฮามาสจนกว่าสมาชิกกลุ่มฮามาสที่บุกยึดดินแดนภาษาจะถูกนำตัวขึ้นพิจารณาโทษตามกฎหมาย (เอเอฟพี 24062007)

อิหร่านยังยืนกรานใช้น้ำมันเป็นอาวุธต่อสหรัฐ เมื่อวันที่ 19 มิ.ย. 2550 ฮอสเซน คอเซมฟาว อาเบดิลี ผู้แทนของอิหร่านในโอเปกให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์ซาร์ก ว่าอิหร่านปฏิเสธที่จะยกเลิกการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงเป็นอาวุธในการตอบโต้สหรัฐเกี่ยวกับความขัดแย้งเรื่องโครงการนิวเคลียร์ของตน โดยอ้างว่า สหรัฐก็ไม่เคยละเว้นการโจมตีอิหร่านเช่นกัน เพราะอเมริกันไม่ได้พูดว่าการใช้วิถีทางการทหารนั้นผิดกฎหมาย (เอเอฟพี 19062007) นอกจากนี้อิหร่านยังชูยูเอ็นพร้อมยืนกรานพัฒนานิวเคลียร์ เมื่อวันที่ 5 มิ.ย. 2550 ประธานาธิบดี มาห์มูด อะห์มาดิเนjad เตือนคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ เกี่ยวกับการวางมาตรการลงโทษโครงการนิวเคลียร์ของอิหร่าน โดยบอกว่า ยูเอ็นกำลังเสี่ยงเล่นกับหางสิงโตอยู่ แม้ว่าได้ออกข้อตกลงคว่ำบาตรอิหร่านมาแล้วถึง 2 ครั้งในเดือนธันวาคม และมีนาคมที่ผ่านมาแต่อิหร่าน ยืนกรานว่า กิจกรรมนิวเคลียร์ของตนเป็นเพียงความพยายามในการผลิตพลังงานสำหรับจำนวนประชากรที่เติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว และเข้าไปที่หยุดยั้งโครงการ พร้อมนี้ ผู้นำของอิหร่านกล่าวว่า จะตอบโต้ หากถูกโจมตี (เอเอฟพี 05062007)

ปลดอิหร่านหวังให้อิสราเอลโดนทำลายล้าง เมื่อวันที่ 3 มิ.ย. 2550 มะห์มูด อะหมัดินะjad ประธานาธิบดีของอิหร่าน กล่าวว่า การนับถอยหลังในการทำลายล้างระบอบปกครองลัทธิฟิซายอนนิสต์ ด้วยน้ำมันของชาวเลบานอนและปาเลสไตน์ได้เริ่มขึ้นแล้ว โดยก่อนหน้านี้ มะห์มูด อะหมัดินะjad สร้างความโกรธแค้นให้กับชาวยิวอย่างมาก เนื่องจากภายหลังได้รับตำแหน่งเมื่อปี 2005 ได้โจมตี ว่า อิสราเอลควรถูกลบไปจากแผนที่โลก แต่ก่อนหน้านี้ไม่กี่เดือน ประธานาธิบดีอิหร่านพยายามหลีกเลี่ยงที่จะใช้ความรุนแรงกับอิสราเอล (เอเอฟพี 03062007)

องค์กรนิโทษกรรมขออิหร่านเลิกแขวนคอเด็กต่ำกว่า 18 เมื่อวันที่ 27 มิ.ย. 2550 องค์กรนิโทษกรรมนานาชาติ เรียกร้องอิหร่าน ให้ยุติลงโทษประหารชีวิตอาชญากรเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี เพราะจากรายงานที่เผยแพร่โดยหน่วยงานด้านมนุษยชนซึ่งมีสำนักงานอยู่ที่ลอนดอน ประเทศอังกฤษ ระบุว่า ยังมีเด็กอีก 71 ราย ที่ถูกดำเนินคดีในข้อหาฆาตกรรมรุนแรง กำลังรอรับโทษประหารในอิหร่าน พร้อมกับอ้างว่าเตหะรานกลายเป็นประเทศที่มีการลงโทษประหารชีวิตเยาวชนมากที่สุดในโลก จากรายงานขององค์กรนิโทษกรรมนานาชาติ ระบุว่า หากนับตั้งแต่ในปี 2004 อิหร่าน ประหารชีวิตเด็กไปแล้ว 17 ราย ซึ่งเป็นจำนวนมากกว่าชาติอื่นๆ ถึง 8 เท่า (เอเอฟพี 27062007)

สถานการณ์อัฟกานิสถาน

ในช่วงเดือนมิ.ย. 2007 ประเทศอัฟกานิสถานยังคงเผชิญกับการฟื้นคืนของกลุ่มตอลิบานที่มีทีท่าว่าเพิ่มกำลังแผ่ขยายมากขึ้น โดยมีเหตุการณ์สำคัญๆ ดังนี้

ตอลิบานเตรียมส่งมือระเบิดพลีชีพโจมตีทั่วอเมริกา ยุโรป แคนาดาและเยอรมนี จากรายงานข่าวของสำนักข่าวเอบีซีนิวส์ได้หลักฐานเป็นเทปบันทึกภาพชุดใหม่ que แสดงให้เห็น นายมันซัวร์ ดาตุลเลาะห์ ผู้บัญชาการทหารของตอลิบาน ซึ่งพี่ชายของเขาถูกสังหารโดยกองกำลังของสหรัฐเมื่อเดือนที่แล้ว กำลังแนะนำ และแสดงความยินดีกับเหล่าผู้จบการฝึกฝนปฏิบัติการพลีชีพที่ยินเรียงรายกัน ซึ่งผู้ที่ถูกฝึกมาเพื่อทำการระเบิดพลีชีพกลุ่มใหญ่กลุ่มใหม่ได้ถูกส่งเข้าไปในสหรัฐ และยุโรปแล้ว กลุ่มชาวมุสลิมกลุ่มใหม่ที่ได้รับมอบหมายให้ทำการโจมตีสหรัฐ แคนาดา อังกฤษ และเยอรมนีได้รับการแนะนำตัวในพิธีจบการศึกษา ที่ค่ายฝึกของกลุ่มอัลกออิดะห์ หรือกลุ่มตอลิบาน ซึ่งจัดขึ้นเมื่อวันที่ 9

มิถุนายนที่ผ่านมาโดย นักข่าวชาวปากีสถานคนหนึ่งได้รับเชิญเข้าร่วมงาน และถ่ายรูปสมาชิกใหม่ ที่จะถูกส่งไปปฏิบัติการพลีชีพจำนวน 300 คนเหล่านั้น โดยสังเกตเห็นว่า ในจำนวนนั้นยังมีเด็กชายที่อายุเพียง 12 ปีรวมอยู่ด้วย อย่างไรก็ตาม เจ้าหน้าที่หน่วยข่าวกรองของสหรัฐ แจ้งว่า เหตุการณ์ดังกล่าวเป็นอีกตัวอย่างหนึ่งของการรณรงค์ชวนเชื่อที่ก้าวร้าว และทำให้เสียคน ขณะที่เจ้าหน้าที่หน่วยอื่นๆ โดยเฉพาะทำเนียบขาวมองเป็นเรื่องร้ายแรง (เอบีซี 19062007)

ตอลิบานบี้มรณบัตรตำรวจกลางคาบูล จนท.ดับอย่างต่ำ 35 นาย เมื่อวันที่ 17 มิ.ย.หัวหน้าหน่วยสืบสวนอาชญากรรมของกรุงคาบูล เมืองหลวงของอัฟกานิสถาน เผยว่าเกิดเหตุระเบิดรณบัตรตำรวจใจกลางเมืองหลวงของอัฟกานิสถาน ทำให้มีเจ้าหน้าที่ตำรวจเสียชีวิตไม่น้อยกว่า 35 นาย โดยเหตุระเบิดครั้งนี้ถือเป็นการโจมตีครั้งร้ายแรงที่สุดในอัฟกานิสถาน นับตั้งแต่ตอลิบานถูกโค่นอำนาจเมื่อปลายปี 2001 ทั้งนี้ รบัส 45 ที่นั่งถูกแรงระเบิดที่อยู่ภายในตัวรถทำลายจนไม่เหลือชิ้นดี โดยเชื่อว่าเป็นการโจมตีสำนักงานใหญ่กรมตำรวจ ซึ่งอยู่ในพื้นที่ที่มีผู้คนหนาแน่นของศูนย์กลางเมืองใกล้ตลาดที่ผู้คนคับคั่ง ยิ่งไปกว่านั้น รถมินิบัสอีก 2 คัน ที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงก็ได้รับความเสียหาย ขณะที่ชอปปิงสตรีต มูญาฮิด โฆษกของกลุ่มออกขณะที กลุ่มตอลิบานออกมาแสดงความรับผิดชอบต่อเหตุระเบิดพลีชีพครั้งนี้ หลังจากที่ได้ก่อความไม่สงบตลอด 5 ปีที่ผ่านมาด้วยการวางระเบิด และการโจมตีอื่นๆ (เอเอฟพี17062007)

ตอลิบานแลกศพผู้นำทหารกับตัวประกัน 4 คน เมื่อวันที่ 7 มิ.ย. กลุ่มตอลิบานยืนยันว่าได้รับศพของ มุลละห์ ดาตุลละห์ ผู้บัญชาการทหารระดับสูงของกลุ่ม ที่ถูกทหารอัฟกันสังหารเมื่อเดือนที่แล้ว โดยเป็นการแลกเปลี่ยนกับการปล่อยตัวประกัน 4 คน และร่างไร้หัวของหมออีก 1 ศพ ซึ่งกลุ่มหัวรุนแรงในอัฟกานิสถานประกาศในวันอังคารที่ 5 มิ.ย.ว่า ได้ฆาตกรรมแพทย์ ที่ถูกจับตัวมาเมื่อปลายเดือนมีนาคมพร้อมกับนางพยาบาล 3 คน และคนขับรถอีกหนึ่ง (เอเอฟพี 07062007) **ผู้นำตอลิบานอ้างว่าบินลาตินยังมีชีวิตอยู่** เมื่อวันที่ 5 มิ.ย. มานซอร์ ดะตุลละห์ อดีตผู้บัญชาการนักรบตอลิบาน ในอัฟกานิสถานให้สัมภาษณ์กับอัลญะซีเราะห์ เผยว่า อุซามะห์ บินลาติน ผู้นำกลุ่มอัลกออิดะห์ ยังมีชีวิตอยู่และส่งสาส์นแสดงความเสียใจต่อกรณี มุลละห์ ดะตุลละห์ ผู้บัญชาการนักรบระดับสูงของตอลิบานถูกสังหารโดยกองกำลังร่วมสหรัฐฯ ในเดือนพฤษภาคม (เอเอฟพี 05062007)

สถานการณ์และความเคลื่อนไหวด้านพลังงาน/น้ำมัน

1. สถานการณ์และความเคลื่อนไหวทั่วไปด้านพลังงาน/น้ำมัน

สถานการณ์และความเคลื่อนไหวทั่วไปทางด้านการพลังงานและน้ำมันในตะวันออกกลาง ในช่วงเดือน มิ.ย. 2007 มีรายงานข่าวเด่นๆ ที่น่าติดตาม เช่น **ข่าวความเคลื่อนไหวของราคาน้ำมัน** ซึ่งในเดือนนี้ราคาน้ำมันได้ระดับขึ้นไม่หยุด จนทะลุแนวต้านทางจิตวิทยาที่ 70 ดอลลาร์ต่อบาร์เรล และยังไม่มีการที่คาดว่าจะหันหัวลง ซึ่งนักวิเคราะห์ชี้ปัจจัยหลายเรื่อง ทั้งด้านภูมิรัฐศาสตร์ในกรณีเหตุวุ่นวายในประเทศไนจีเรีย ด้านการบริโภคที่เพิ่มขึ้นตามฤดูกาลขณะฤดูร้อนย่างใกล้เข้ามา ปัจจัยภัยธรรมชาติกรณีพายุไซโคลนพัดเข้าบริเวณภูมิภาคอ่าว ปัจจัยการขยายตัวทางเศรษฐกิจในตลาดเกิดใหม่ เช่น จีน อินเดีย และในภูมิภาคตะวันออกกลาง เป็นสำคัญ ซึ่งส่งผลให้เกิดมีอุปสงค์ทางพลังงานเพิ่มมากขึ้น อย่างไรก็ตาม องค์การพลังงานสากล หรือ ไออีเอ กล่าวโทษไปที่กลุ่ม โอเปค ที่ไม่ยอมเพิ่มอัตราการผลิตน้ำมันดิบ ซึ่ง ไออีเอ เชื่อว่าจะช่วยดึงราคาน้ำมันให้ลงมาได้อย่างสำคัญ

ทางด้านการผลิตการค้าและบทบาท/ความเคลื่อนไหวของกลุ่มโอเปค ในเดือนนี้มีข่าวที่น่าสนใจ นอกจากรายงานที่ว่า โอเปคปฏิเสธอย่างเด็ดเดี่ยวที่จะไม่เพิ่มอัตราการผลิตน้ำมันดิบตามที่ ไออีเอ ซึ่งเป็นตัวแทนของกลุ่มผู้บริโภคน้ำมันใหญ่ๆ ขอร้องแล้ว โดยให้เหตุผลยืนยันว่า โลกไม่ได้มีปัญหาอุปทานน้ำมันดิบ และยังมีข้อมูลสนับสนุนว่า สหรัฐนั้นก็ยังมีบัญชีต็อกน้ำมันในคลังที่อยู่ในระดับสูงที่สุดในรอบ 9 ปีอีกด้วย ในเดือนนี้ โอเปคยังได้ท้าทายโลกตะวันตก โดยประกาศว่า โอเปคจะจำกัดการลงทุนในการผลิตน้ำมันลง เนื่องจากการคาดการณ์อนาคตในระยะยาวว่า จะมีการขยายตัวของการผลิตเชื้อเพลิงชีวภาพ (Biofuel) เข้ามาแทนที่น้ำมัน แต่ก็ได้เตือนไว้ว่า ระวังอาจจะเกิดภาวะขาดแคลนน้ำมันขึ้นได้ ถ้าหากการผลิตเชื้อเพลิงชีวภาพเจอปัญหาอุปสรรค นอกจากนั้น โอเปคยังคาดการณ์ความต้องการน้ำมันจากโอเปคภายในปี 2010 จะลดลงต่ำกว่าในปี 2005 ที่สำคัญเนื่องจากอัตราการขยายตัวของการผลิตแก๊สธรรมชาติเหลวจากประเทศผู้ผลิตนอกกลุ่มโอเปค รวมทั้งการผลิตน้ำมันดิบจากกลุ่มนอกโอเปคนี้ ก็ได้เข้ามาชดเชยความต้องการที่เพิ่มขึ้นด้วย อย่างไรก็ตาม ไออีเอ คาดการณ์อุปสงค์น้ำมันปีนี้ เพิ่มขึ้นจากปีก่อน คือประมาณ 2% หรือประมาณ 1.7 ล้านบาร์เรลต่อวัน

ความเคลื่อนไหวทางด้านภูมิรัฐศาสตร์น้ำมัน ในเดือนนี้น่าสนใจ มีกรณีการนัดหยุดงานของสหภาพแรงงานเหมืองน้ำมันในอิรัก ที่โยงถึงการพิจารณาผ่านร่างกฎหมายน้ำมันฉบับใหม่ของรัฐสภาอิรัก ที่กลายเป็นปัญหายืดเยื้อลุกลามกีดกีดกันอำนาจการนำของรัฐบาลประธานาธิบดีบุชของสหรัฐ ส่วนนโยบายแก้ปัญหาด้านพลังงาน และความเคลื่อนไหวด้านอื่นๆ ของอิหร่าน กำลังเป็นที่จับตามอง เหตุการณ์วุ่นวายในไนจีเรียในเดือนนี้เป็นแรงสำคัญหนึ่งที่ส่งให้ราคาน้ำมันพุ่งขึ้น ส่วนในการยึดกิจการของบริษัทน้ำมันนานาชาติเป็นของรัฐในเวเนซุเอลาปรากฏมี 2 บริษัท ไม่ยอมตกลงกับรัฐบาล คือ เอกซ์ซอนโมบิล และโคโนโคฟิลลิปส์ ซึ่งก็ต้องถูกเชิญออกนอกประเทศไป เป็นต้น

2. สถานการณ์ด้านการผลิต/การค้าและบทบาทความเคลื่อนไหวของกลุ่มโอเปค

-สถานการณ์และความเคลื่อนไหวด้านราคาน้ำมัน

-ราคาน้ำมันดิบซื้อขายในเดือน มิ.ย. บวกลบระหว่าง 70 ดอลลาร์ต่อบาร์เรลตลอดเดือน

ราคาน้ำมันดิบพุ่งขึ้นมาอยู่เหนือระดับ 70 ดอลลาร์ต่อบาร์เรล ในการซื้อขายเมื่อวันที่ 4-5 มิ.ย. ขณะที่พายุไซโคลนโกนุ กระหน่ำเข้าสู่อาหรับ ส่งผลกระทบถึงโอมาน ประเทศนอกกลุ่มโอเปค ซึ่งส่งออกน้ำมันดิบเฉลี่ยประมาณ 650,000 บาร์เรลต่อวัน โดยโอมานต้องปิดแท่นอำนวยการความสะดวกการเจาะน้ำมันในทะเล และงดการขนส่งน้ำมันดิบปริมาณดังกล่าวลงชั่วคราว แต่รายงานข่าวว่าพายุไซโคลนดังกล่าวไม่เป็นอุปสรรคใดๆ ต่อการผลิตและขนส่งน้ำมันดิบของบริษัทใหญ่ๆ เช่น ซาอุดีอาระเบีย ของซาอุดีอาระเบีย บริษัทน้ำมันแห่งชาติอาบูดาบี เป็นต้น กระนั้นก็ตาม ราคาน้ำมันดิบซื้อขายในวันที่ 8 มิ.ย. ยังอยู่เหนือ 71 ดอลลาร์ต่อบาร์เรล ขณะที่หลายฝ่ายออกมามากดดันกลุ่มโอเปคให้เพิ่มผลผลิต โดยคาดว่าจะช่วยกดราคาน้ำมันให้ลดต่ำลง ซึ่งประธานกลุ่มโอเปค และรัฐมนตรีพลังงานของยูเออี โมฮัมเหม็ด บิน ตา-เอน อัล ฮามลี ออกมาชี้แจงว่า โอเปคกำลังติดตามสถานการณ์ด้านอุปสงค์อุปทานน้ำมันดิบของโลก และยังไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องจัดประชุมวาระพิเศษในตอนนี้ โอเปคไม่เกี่ยวข้องกับการขึ้นลงของราคาน้ำมันครั้งนี้ และยืนยันว่า อุปทานน้ำมันขณะนี้พอเพียงอยู่แล้ว ต่อมาในวันที่ 19-20 มิ.ย. รายงานว่า ราคาน้ำมันพุ่งขึ้นสูงสุดในรอบ 9-10 เดือน โดยน้ำมันดิบเบรนท์ที่ลอนดอนซื้อขายอยู่ที่ 72.25 ดอลลาร์ต่อบาร์เรล ในวันที่ 18 มิ.ย. สูงที่สุดนับตั้งแต่วันที่ 28 ส.ค. ปี 2006 ส่วนน้ำมันดิบไลท์สวิตของสหรัฐ ซื้อขายอยู่ที่ 69 ดอลลาร์ต่อบาร์เรล สาเหตุตามข่าว เนื่องจากการนัดหยุดงานในไนจีเรียโดยสหภาพแรงงานเริ่มนัดหยุดงานเมื่อวันที่ 20 มิ.ย. เรียกร้องให้รัฐบาลยุติการขึ้นราคาน้ำมันเชื้อเพลิงในประเทศ ปัจจัยที่เป็นสาเหตุอีกเรื่องหนึ่งคือ ความหวั่นเกรงเรื่องบัญชีต็อกน้ำมันดิบในคลังสำรองสหรัฐลดต่ำลง ขณะที่ฤดูร้อนกำลังจะคืบเข้ามา

ราคาน้ำมันจนถึงวันซื้อขายสุดท้ายของเดือนคือวันที่ 29 มิ.ย. ก็ยังอยู่ที่เหนือ 70 ดอลลาร์/บาร์เรล น้ำมันดิบเบรนท์ลอนดอนส่งมอบเดือน ส.ค. อยู่ที่ 71.19 ดอลลาร์/บาร์เรล ขณะที่น้ำมันดิบที่ตลาดนิวยอร์กส่งมอบเดือน ส.ค. ก็ขึ้นมาอยู่ที่ 70.20 ดอลลาร์/บาร์เรล ขณะที่ในวันก่อนหน้านี้อยู่ที่ 70.52 ดอลลาร์/บาร์เรล ระดับสูงสุดนับตั้งแต่ 28 ส.ค. 2006 นักวิเคราะห์อ้างสาเหตุสำรองน้ำมันในคลังสหรัฐลดต่ำลง เนื่องจากโรงกลั่นน้ำมันเริ่มการใช้งานได้ดีขึ้นแล้ว รวมทั้งสาเหตุที่ว่า ราคาน้ำมันเชื้อเพลิงซื้อขายล่วงหน้าเพิ่มสูงขึ้น ดึงให้ราคาน้ำมันดิบสูงขึ้นไปด้วย อย่างไรก็ตาม อีแวน นักวิเคราะห์ที่สังกัด ซิตี้ กรุ๊ป อิงค์. ตั้งข้อสังเกตว่า สาเหตุที่กล่าวอ้างเป็นตัวกระตุ้นราคาน้ำมันดังกล่าว ไม่มีพื้นฐานแต่อย่างใด โดยเขาระบุว่า แม้ว่าโรงกลั่นจะกลับมาใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพขึ้น สำรองน้ำมันดิบในคลังก็มีอยู่มากมายที่จะป้อนเข้าสู่โรงกลั่นได้ ส่วนเหตุผลที่ว่า ราคาน้ำมันเชื้อเพลิงซื้อขายล่วงหน้าเป็นตัวจุดราคาน้ำมันดิบให้สูงขึ้น ก็ไม่เห็นสถิติตัวเลขที่ว่าเลย ตั้งแต่เดือน พ.ค. ไม่เห็นราคาน้ำมันเชื้อเพลิงทำสถิติใหม่อยู่ในบันทึกราคา แต่อย่างใด

-บทบาทความเคลื่อนไหวของกลุ่มโอเปค

-โอเปคไม่ยอมพิจารณาเพิ่มอัตราการผลิตน้ำมันดิบตามการเรียกร้องของ ไออีเอ

รายงานข่าวเมื่อวันที่ 3 มิ.ย. ระบุว่า ในเดือน พ.ค. ที่ผ่านมา สมาชิกกลุ่มโอเปคผลิตน้ำมันรวมทั้งสิ้น 26.76 ล้านบาร์เรลต่อวัน เพิ่มขึ้นจากเดือน เม.ย. 110,000 บาร์เรลต่อวัน โดยประเทศผู้ผลิตบางประเทศลดการเข้มงวดต่อสัญญาลดการผลิตลงบ้าง ประเทศที่เพิ่มการผลิตขึ้นคือ แอลจีเรีย และยูเออี เพื่อชดเชยการผลิตจากไนจีเรียที่ลดลง เนื่องจากสถานีเครื่องอำนวยความสะดวกการขุดเจาะน้ำมันถูกกลุ่มติดอาวุธต่อต้านรัฐบาลโจมตีอย่างต่อเนื่อง ทำให้ต้องปิดการผลิตน้ำมัน ซึ่งปรากฏว่ามีน้ำมันหายไปประมาณ 1 พันล้านบาร์เรลต่อวันจากบริเวณเหมืองน้ำมัน ไนล์

เคลด้าของไนจีเรีย และจากการสำรวจของรอยเตอร์ พบว่า ในเดือน เม.ย. มีสมาชิกโอเปคประมาณ 61% ที่ปฏิบัติตามประกาศตัดลดการผลิต 1.7 ล้านบาร์เรลต่อวัน ซึ่งดำเนินการเพื่อให้ราคาน้ำมันคงที่ วันนี้น้ำมันดิบเบรนท์ที่ลอนดอนซื้อขายอยู่ที่ประมาณ 68 ดอลลาร์ต่อบาร์เรล (รอยเตอร์, นิวส์ เอเจนซี 030607) ในวันที่ 4 มิ.ย. ซึ่งมีชาวพายุไซโคลนก่อตัวในทะเลอาหรับ และราคาน้ำมันซื้อขายในตลาดพุ่งสูงขึ้นเหนือ 70 ดอลลาร์ต่อบาร์เรล ก็มีรายงานข่าวว่า องค์การพลังงานสากล หรือ ไออีเอ ซึ่งเป็นองค์กรตัวแทนกลุ่มผู้บริโภคน้ำมันในตะวันตก ได้ออกมาเรียกร้องให้กลุ่มโอเปคเพิ่มการผลิตน้ำมันดิบ โดยอ้างเพื่อชดเชยการส่งออกน้ำมันในช่วงฤดูร้อน ที่อาจเกิดภาวะที่คาดไม่ถึง (เอฟพี 050607)

ทั้งนี้ องค์การพลังงานสากล หรือไออีเอ ได้คาดการณ์ในรายงานตลาดน้ำมันรายเดือนของตนว่า **อุปสงค์น้ำมันโลกในปี 2007 นี้ จะเพิ่มขึ้น 2% หรือเท่ากับประมาณ 1.7 ล้านบาร์เรลต่อวัน** ซึ่งเป็นการแก้ไขสถิติที่เคยทำนายไว้ก่อนหน้านี้ว่า อุปสงค์ดังกล่าวจะเพิ่มขึ้นประมาณ 4 แสนบาร์เรลต่อวัน ดังนั้น อุปสงค์น้ำมันของโลกในปี 2007 จึงเพิ่มขึ้นมาเป็น 86.1 ล้านบาร์เรลต่อวัน ไออีเอ กล่าวว่า การแก้ไขเนื่องจากได้มีข้อมูลใหม่จากประเทศที่ยอยู่นอกกลุ่ม โออีซีดี (Organisation for Economic Cooperation and Development - OECD) ซึ่งมีการปรับสูงขึ้นประมาณ 250,000 บาร์เรลต่อวันเมื่อปีที่แล้ว (2006) และ 400,000 บาร์เรลต่อวันในปีนี้ (2007) ความต้องการน้ำมันของจีนปีนี้ คาดว่าจะเพิ่มขึ้น 6.1% มาอยู่ที่ประมาณ 7.6 ล้านบาร์เรลต่อวัน นอกจากนั้น ภูมิภาคตะวันออกกลาง ก็กำลังเผชิญการทำลายว่า จะสามารถตอบสนองความต้องการพลังงานที่เพิ่มขยายขึ้นอย่างรวดเร็ว อันเนื่องมาจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่แข็งแกร่งรวดเร็วได้หรือไม่ เป็นต้น ไออีเอ ยังระบุในรายงานฉบับนี้ว่า ปีนี้ราคาน้ำมันอาจพุ่งสูงขึ้น เนื่องจากอุปทานผิดเคื่อง และยืนยันว่า ตลาดน้ำมันในช่วงครึ่งหลังของปีนี้จะค่อนข้างตึงเครียด และภาวะความเสี่ยงจะทำให้ราคาน้ำมันพุ่งสูงขึ้นต่อไป รายงานได้ยกกรณีความเสี่ยงที่อาจทำให้ตลาดผันผวน เช่น ไนจีเรีย ปัญหาภูมิรัฐศาสตร์ การขยายตัวทางเศรษฐกิจและภูมิภาค (เอเอฟพี 120607) รายงานข่าวเมื่อวันที่ 11 มิ.ย. รัฐมนตรีน้ำมันของอิหร่าน กาเชม วิชีรี-ฮามาเนห์ กล่าวกับสื่อมวลชนนอกการประชุมประเด็นน้ำมันและแก๊สในเอเชียที่กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย ว่า **ไม่มีภาวะขาดแคลนน้ำมันดิบในตลาดแต่อย่างใด สต็อกน้ำมันเพื่อการพาณิชย์ยังอยู่ในระดับสูง** และการที่ราคาน้ำมันขึ้นสูงในขณะนี้ ไม่เกี่ยวข้องอะไรกับระดับสำรองน้ำมันในสต็อก เมื่อถูกถามว่าโอเปคควรจะเพิ่มปริมาณน้ำมันดิบในตลาดเพื่อควบคุมราคาน้ำมันไม่ให้เพิ่มสูงขึ้นหรือไม่ ฮามาเนห์ กล่าวว่า “ตอนนี้ไม่มีปัญหาการขาดแคลนน้ำมันดิบในตลาดแต่อย่างใด” (รอยเตอร์ 110607) นอกจากนั้น โอเปคยังได้ออกมาเผย**คาดการณ์อุปสงค์น้ำมันดิบโลกจากสมาชิกกลุ่มโอเปคภายในอีก 3 ปีข้างหน้าว่า จะต่ำกว่าระดับเมื่อปี 2005 อยู่ประมาณ 1 ล้านบาร์เรลต่อวัน** ที่สำคัญเนื่องจากการขยายตัวของการผลิตแก๊สธรรมชาติเหลวจากผู้ผลิตนอกกลุ่มโอเปค แต่ก็ชี้ไว้ว่า แนวโน้มระยะยาวจนถึงปี 2030 อันตรายที่จะประเมินความต้องการน้ำมันดิบเต็มรูปแบบโดยเอาน้ำมันเชื้อเพลิงทางเลือกมาเป็นตัวตั้ง แม้ว่าในระยะสั้น อัตราการผลิตน้ำมันจากผู้ผลิตนอกกลุ่มโอเปคจะสามารถเข้ามาชดเชยอุปสงค์ที่เพิ่มขึ้นมา โอเปควิเคราะห์ว่า จนถึงปี 2010 อุปทานน้ำมันจากผู้ผลิตนอกกลุ่มโอเปคจะขยายตัวมากกว่า 1 ใน 10 มาอยู่ที่ประมาณ 54 ล้านบาร์เรล เทียบกับปี 2005 ขณะที่อุปสงค์เพิ่มขึ้นในอัตราที่สูงขึ้นไม่มากนัก ดังนั้น ทำให้ความต้องการน้ำมันจากโอเปคจึงเพิ่มขึ้นไม่มาก (ดาว โจนส์ นิวส์ไวร์ 260607)

-โอเปคประกาศจะตัดการลงทุนด้านการผลิตน้ำมันหากเชื้อเพลิงชีวภาพทำได้สำเร็จจริง

-ตะวันตกประกาศด้านโลกร้อนหันมาหาเชื้อเพลิงชีวภาพแทนน้ำมัน

อันเนื่องมาจากการรณรงค์ของสหรัฐฯและยุโรป เพื่อต่อสู้ปัญหาภาวะโลกร้อนและการสร้างความมั่นคงให้แก่การส่งออกพลังงานของประเทศ โดยประกาศนโยบายหันมาใช้เชื้อเพลิงชีวภาพมากขึ้น รายงานข่าวเมื่อวันที่ 6 มิ.ย. กล่าวว่า กลุ่มโอเปคได้ออกมาชี้ว่า การเคลื่อนไหวนี้เสี่ยงต่อการที่จะขับเคลื่อนให้ราคาน้ำมัน “พุ่งทะลุเพดาน” และว่ากลุ่มโอเปคอาจจะตัดการลงทุนในด้านการผลิตน้ำมันลง เพื่อตอบสนองการเคลื่อนไหวดังกล่าว (ไฟแนนเชียล ไทมส์

060607)

เวโรนิก ดูปองต์ เขียนใน เอเอฟพี วันที่ 20 มิ.ย. เกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า **โอเปคระบุน้ำมันกลุ่มตนนั้นสามารถที่จะตัดการลงทุนทางการผลิตน้ำมันลงไป** เนื่องจากมีการทำนายกันว่า **ในอนาคต พลังงานจากเชื้อเพลิงชีวภาพ (Biofuel) จะครองตลาด** แต่ก็เตือนให้ระวังไว้ว่า ถ้าหากเชื้อเพลิงชนิดนี้เกิดมีปัญหาขึ้นมา ก็เกิดภาวะขาดแคลนน้ำมัน ขึ้นแน่นอน อย่างไรก็ตาม อับดุลเลาะห์ อัล-บาดี เลขาธิการโอเปค กล่าวว่า มีข้อมูลบางแห่งยืนยันว่า ในระยะยาวประมาณปี 2030 จะมีเชื้อเพลิงชีวภาพในปริมาณที่สูงมาก ดังนั้น อุปสงค์น้ำมันจากโอเปคก็จะต่ำกว่าที่เราประเมินเอาไว้ สหภาพยุโรปและสหรัฐ คาดหวังที่จะสามารถลดอัตราการบริโภคน้ำมันลงประมาณ 20% จากนั้นไปจนถึงปี 2030 โดยการหันไปใช้พลังงานทางเลือกมากขึ้น บาดีเปิดเผยต่อไปว่า โอเปคตั้งเป้าการลงทุนไว้ 130 พันล้านดอลลาร์ ใน 140 โครงการภายในปี 2012 เพื่อเพิ่มการผลิตน้ำมันให้ได้ 6 ล้านบาร์เรลต่อวัน ในปัจจุบัน โอเปคผลิตน้ำมันได้ประมาณวันละ 30 ล้านบาร์เรลต่อวัน นอกจากนั้น กลุ่มโอเปค ซึ่งประกอบด้วยสมาชิก 12 ประเทศ ยังมีแผนที่จะลงทุน 230 – 500 พันล้านดอลลาร์ ระหว่างปี 2012 และ 2020 เพื่อขยายการผลิตให้ได้อีก 9 ล้านบาร์เรลต่อวัน

เลขาโอเปคเตือนการผลิตเชื้อเพลิงชีวภาพอาจพบอุปสรรคด้านทรัพยากร

“ถ้าหากว่าเราได้รับข้อมูลว่า อุปสงค์น้ำมันจะลดลง เราก็มีสิทธิ์ที่จะทบทวนแผนการลงทุนใหม่” อัล-บาดีกล่าว และว่า “เราจะผันเงินที่นำไปใช้ในการด้านการศึกษาและที่อยู่อาศัย” พร้อมกันนั้นก็เตือนว่า ถ้าหากภายใน 10 ปี เชื้อเพลิงชีวภาพที่คาดว่าจะขึ้นครองตลาด เกิดไม่เป็นขึ้นเป็นอันขึ้นมา ก็เกิดภาวะขาดแคลนน้ำมันขึ้น เขายังกล่าวด้วยว่า การผลิตเชื้อเพลิงชีวภาพอาจพบอุปสรรค เนื่องจากอาจจะมีการแข่งขันในเรื่องการเข้าเป็นเจ้าของที่ดินและน้ำมากขึ้นระหว่างผู้ที่ต้องการใช้แหล่งทรัพยากรดังกล่าวมาผลิตอาหาร กับผู้ที่ต้องการนำมาใช้ในการผลิตเชื้อเพลิงชีวภาพ และว่า โอเปคเคารพในสิทธิของประเทศผู้บริโภคน้ำมันในการพยายามที่จะลดการบริโภคเชื้อเพลิงฟอสซิล 20% แต่โอเปคจะคัดค้านการใช้วิธีขึ้นราคาน้ำมันเพื่อนำเงินไปใช้ในการผลิตเชื้อเพลิงทางเลือก (เอเอฟพี 200607)

3. สถานการณ์และความเคลื่อนไหวด้านภูมิรัฐศาสตร์น้ำมัน

-สถานการณ์และความเคลื่อนไหวในอิรัก

-รัฐบาลอิรักใช้กำลังทหารแก้ปัญหากรณีประท้วงร่างกฎหมาย

รายงานข่าวกล่าวว่า เมื่อวันที่ 4 มิ.ย. สหภาพแรงงานคนงานท่อน้ำมันอิรักในเมืองบาสรา ได้ประกาศนัดหยุดงานหลังจากการเจรจาที่ยืดเยื้อยาวนานเป็นเวลาหลายเดือนกับตัวแทนภาครัฐ ไม่สามารถตกลงอะไรกันได้ ทั้งในเรื่องค่าแรง ประกันสุขภาพและความปลอดภัย เรื่องการใช้แรงงานชั่วคราว เรื่องอนาคตของอุตสาหกรรมน้ำมันในอิรัก รวมทั้งการเรียกร้องให้มีการเจรจาหรือเกี่ยวกับกฎหมายน้ำมันฉบับใหม่ ซึ่งทางสหพันธ์แรงงานน้ำมันอิรักคัดค้าน และในการนัดหยุดงานอีกสองวันต่อมาได้เพิ่มการเรียกร้องให้สั่งปลดผู้จัดการใหญ่ของบริษัท Southern Pipeline ออกจากตำแหน่งด้วย รายงานข่าวกล่าวว่า ทางรัฐบาลอิรักไม่ยอมเจรจากับคนงาน และนายกรัฐมนตรี นูรี อัล-มาลิกี ออกมาชี้ว่า “จะใช้ไม่แข็ง” ตอบโต้การคุกคามของสหพันธ์แรงงานท่อน้ำมันที่มีสมาชิก 26,000 คน และได้สั่งจับ ฮัสซัน จูมาอา อะวาด ผู้นำสหพันธ์แรงงานและพวกอีก 3 คน ในข้อหาก่อ “วินาศกรรมเศรษฐกิจของประเทศ” และเมื่อวันที่ 5 มิ.ย. ได้ส่งกำลังทหารเข้าปิดล้อมบริเวณที่ประท้วงของกลุ่มคนงานท่อน้ำมันอิรัก ได้ก่อให้เกิดความไม่พอใจอย่างกว้างขวาง จากบรรดาองค์กรแรงงานสากลรวมทั้งในสหรัฐและอังกฤษ สหพันธ์แรงงานน้ำมันอิรักได้เรียกร้องขอการสนับสนุนจากสหพันธ์แรงงานทั่วโลก

-องค์กรแรงงานทั่วโลกประท้วงรัฐบาลอิรักใช้กำลังทหารปราบคนงาน

รายงานข่าวเมื่อวันที่ 6 มิ.ย. กล่าวว่า ซามี รามาดานี จาก นาฟทานา **คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนสหพันธ์แรงงานสำนักงานในอังกฤษ** ออกแถลงการณ์กล่าวว่า “การประกาศจับกุมผู้นำแรงงาน ถือว่าเป็นการโจมตีอย่างรุนแรงต่อสหพันธ์แรงงานและเสรีภาพประชาธิปไตย” (Naftana Press Release 060607) ส่วน **สหพันธ์แรงงานนานาชาติด้านเคมี พลังงาน เหมืองและแรงงานทั่วโลก** (International Federation of Chemical, Energy, Mine and General Worker's Unions - ICEM) เมื่อวันที่ 6 มิ.ย. ส่งจดหมายเปิดผนึกถึงนายกรัฐมนตรี มาลิกี ของอิรัก ระบุว่า “ขอยืนยันว่า การใช้กำลังทหารเข้าแทรกแซงในความขัดแย้งครั้งนี้ ไม่ใช่หนทางแก้ปัญหา” และว่า “เราขอเรียกร้องให้ทางการอิรักให้คำมั่นว่า จะไม่มีการจับกุมคุมขังผู้ประท้วงหรือผู้นำคนงานใดๆ และจะไม่มีผู้ประท้วงได้รับบาดเจ็บทางร่างกาย จะต้องมีการเจรจาอย่างจริงจังในเรื่องเกี่ยวกับข้อเรียกร้องของคนงาน” นอกจากนั้น ICEM ยังได้เรียกร้องให้สหพันธ์แรงงานที่อยู่ในสังกัดทั้งหมด 384 องค์กรใน 124 ประเทศ ส่งข่าวสารสนับสนุนสหพันธ์คนงานที่ไม่น้ำมันอิรัก นอกจากนั้น ICEM ยังได้ประสานความพยายามกับ สหพันธ์สหภาพคนงานนานาชาติ (ITUC) ศูนย์รวมน้ำใจในสหรัฐ (US Solidarity Center) และ สหประชาชาติสหภาพกรรมกรในสหราชอาณาจักร (UK's Trade Union Congress) ร่วมกันช่วยเหลือสหพันธ์คนงานอิรักครั้งนี้ด้วย ต่อมาในวันที่ 7 มิ.ย. **องค์การกรรมกรสากลของสหรัฐ** (AFL-CIO) ได้ออกแถลงการณ์ร่วมกับ สหประชาชาติสหภาพกรรมกรในสหราชอาณาจักร เรียกร้องให้รัฐบาลอิรักยุติการใช้กำลังทหารข่มขู่คนงานเหมืองน้ำมันที่บาสราทันที โดยแถลงการณ์ร่วมระบุให้รัฐบาลอิรัก “ถอนกำลังรักษาความมั่นคงและกำลังทหารของรัฐบาลกลับออกไป และหยุดการข่มขู่ด้วยการจับกุมและโจมตีคนงานโดยทันที” นอกจากนั้น จอห์น สวีนี ประธาน AFL-CIO ยังได้เขียนจดหมายเปิดผนึกถึง รัฐมนตรีต่างประเทศสหรัฐ คอนโดรีซ่า ไชซ์ ให้ใช้หนทางทางการทูต “ชี้แจงให้รัฐบาลอิรักได้รับรู้ว่า การใช้กำลังทหารเข้าแทรกแซงไม่ใช่หนทางของการจัดการปัญหาครั้งนี้” (Energy Bullertin 070607)

-สหรัฐถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้จัดการกับคนงานอิรักตัวจริง

เดล อเลน ไพเพอร์ เขียนบทความวิจารณ์เกี่ยวกับเรื่องนี้ ระบุว่า เหตุการณ์ที่คนงานอิรักก่อการประท้วงด้วยความพยายามที่จะหยุดการแปรรูปกิจการน้ำมันของอิรักให้ภาคเอกชน แต่ถูกรัฐบาลอิรักตอบโต้โดยการสังหารผู้นำคนงาน และใช้กำลังทหารเข้าปิดล้อมบริเวณที่คนงานรวมตัวประท้วง ในครั้งนี้มีความหมายว่า ปฏิบัติการเพื่อเสรีภาพของชาวอิรัก (Operation Iraqi Freedom) นำโดยสหรัฐ ได้ถูกเผยแพร่ออกมาอย่างล้นจ้นว่า ไม่ใช่อะไรอื่น แต่เป็นสงครามของจักรพรรดินิยมผู้รุกราน และว่า “ผ้าคลุมหน้าของจักรพรรดินิยมผู้รุกรานไม่เพียงหลุดลงมารธรรมดาๆ หากแต่ได้ถูกกระชากจนฉีกขาดออก” และยังชี้ด้วยว่า การที่สื่อมวลชนสหรัฐปิดปากเงียบมากเกี่ยวกับเหตุการณ์ครั้งนี้ เป็นเครื่องชี้ชัดว่า ใครกันแน่คือผู้จัดการกับสหพันธ์คนงานในอิรักตัวจริง (Dale Allen Pfeifer, Are Labor Union Terrorists? Mountain Sentinel, 060607)

-ความคืบหน้าร่างกฎหมายน้ำมันฉบับใหม่ของอิรัก

รายงานข่าวเมื่อวันที่ 22 มิ.ย. โดยสำนักข่าว เอพี กล่าวว่า ร่างกฎหมายน้ำมันฉบับใหม่ที่สนับสนุนโดยสหรัฐ จะถูกส่งกลับเข้ามาให้คณะรัฐมนตรีผ่านการรับรองใหม่อีกครั้ง หลังจากชาวเคิร์ดตกลงประนีประนอมมาตรการแบ่งปันผลประโยชน์ กล่าวคือ บทเฉพาะกาลได้ประนีประนอมมาตรการแบ่งผลประโยชน์ โดยระบุว่าเงินรายได้จากน้ำมันจะนำเข้าฝากในบัญชีของรัฐบาลส่วนภูมิภาคเคิร์ดิสถานในธนาคารกลาง แต่ก็ยังมีประเด็นสำคัญๆ อีกหลายเรื่องที่ยังแก้ไขไม่ตก แม้กระทั่งยังไม่มีกรกล่าวถึงไว้ในร่างกฎหมาย ที่บัดนี้ถูกทำให้อ่อนลงกว่าร่างเดิมไปดังกล่าว เช่นเรื่อง ใครควรเป็นผู้ควบคุมบ่อน้ำมันที่ยังไม่ได้นำขึ้นมาใช้ ซึ่งประมาณว่ามีอยู่ถึง 115 พันล้านบาร์เรล ชาวกล่าวว่า ร่างกฎหมายหลังประนีประนอมระบุให้เปิดบัญชีสองบัญชีในธนาคารกลาง บัญชีหนึ่งสำหรับฝากเงินที่ได้จากการขายน้ำมัน อีกบัญชีหนึ่งเกี่ยวกับค่าธรรมเนียมและภาษีต่างๆ โดยรัฐบาลกลางจะใช้เงินจากบัญชีนี้เพื่อเป็นงบประมาณชาติ ที่เหลือก็แบ่ง

กระจายไปตามหน่วยการปกครองต่างๆ โดยรัฐบาลเคิร์ดจะได้อันดับ 17% ของรายได้รวมทั้งหมด ที่เหลือก็แบ่งไปตามเขตปกครองอื่นๆ ทั่วประเทศ (เอพี 220607)

-สถานการณ์และความเคลื่อนไหวในอิหร่าน

-อิหร่านประกาศช่วยสร้างโรงกลั่นน้ำมันในเอเชียถึง 5 แห่ง

สำนักข่าวตะวันตกรายงานว่า เมื่อวันที่ 11 มิ.ย. รัฐมนตรีน้ำมันของอิหร่าน เซเยด กาชัม วาซีรี ฮามาเนห์ เปิดแถลงระหว่างการประชุมเรื่องน้ำมันและแก๊สในเอเชียว่า ทางอิหร่านจะช่วยสร้างโรงกลั่นน้ำมันแห่งใหม่ถึง 5 แห่งใน 5 ประเทศเอเชีย โดยมีกำลังการผลิตรวมกันถึง 1.1 ล้านบาร์เรลต่อวัน โดยอิหร่านได้ทำการศึกษาความเป็นไปได้ในการสร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว โครงการดังกล่าวถือเป็นส่วนหนึ่งของความพยายามของอิหร่าน ในอันที่จะส่งเสริมความร่วมมือกับกลุ่มประเทศเอเชีย ทั้งนี้อิหร่านจะเป็นผู้สนองน้ำมันดิบให้กับโรงกลั่นเหล่านี้ ประเทศที่อิหร่านจะช่วยสร้างโรงกลั่นดังกล่าวประกอบด้วย จีน สิงคโปร์ อินโดนีเซีย มาเลเซีย และซีเรีย และว่า “จีนและอินเดีย คาดว่าจะเป็น 2 ประเทศสำคัญที่จะเป็นผู้บริโภคที่มีศักยภาพสูงในอีก 20 ปีข้างหน้า” นายกาชัมยังกล่าวด้วยว่า “เรา (อิหร่าน) จะเป็นหุ้นส่วนในโรงกลั่นดังกล่าวและพยายามสนองน้ำมันดิบเข้าสู่โรงกลั่นเหล่านั้น เป้าหมายคือเพื่อรวมพลังกลุ่มประเทศเอเชียเข้าด้วยกัน และสนองน้ำมันดิบเพื่อผลประโยชน์ร่วมกัน” (เอเอฟพี 110607)

อนึ่ง มีข่าวว่า ภายในปี 2011 อิหร่านก็จะสามารถส่งแก๊สผ่านท่อลำเลียงมูลค่า 7.4 พันล้านดอลลาร์ โดยผ่านปากีสถานเข้ามาแน่นอน โดยท่อลำเลียงขนาด 2,600 กิโลเมตรจะส่งแก๊สได้ประมาณ 60 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อวัน และมีข่าวด้วยว่า อิหร่านตกลงส่งออกแก๊สให้โอมานแล้ว 1 พันล้านลูกบาศก์ฟุต/วัน (เอเอฟพี 300607, รอยเตอร์ 270607)

-มาตรการปันส่วนน้ำมันก่อความไม่พอใจแก่ชาวอิหร่าน

ตั้งแต่เที่ยงคืนวันที่ 27 มิ.ย. 2007 เป็นต้นไป ทางอิหร่านได้ประกาศเริ่มการปันส่วนน้ำมัน ปรากฏว่าก่อนที่จะถึงเส้นตายที่กำหนด ได้มีบรรดาเจ้าของรถยนต์พาหนะต่างพากันไปเข้าแถวเพื่อกักตุนน้ำมันจำนวนมาก จนเกิดโห่ลาหลไปทั่วเมือง และมีการกระทบกระทั่งกันระหว่างเจ้าของรถยนต์ที่ไปรอคิวซื้อน้ำมัน และมีรายงานข่าวว่ามีปั้มน้ำมันอย่างน้อยแห่งหนึ่งถูกเผา กระทั่งมีการบุกโจมตีที่ทำการธนาคารของรัฐและศูนย์ธุรกิจหลายแห่ง ในข้อกำหนดของการปันส่วนน้ำมัน ระบุว่า ผู้ขับขี่ยานพาหนะจะซื้อน้ำมันได้เพียงเดือนละไม่เกิน 100 ลิตร หรือเพียงประมาณวันละประมาณ 3 ลิตร ในความพยายามของรัฐบาลที่จะจำกัดการบริโภคน้ำมันภายในประเทศ เนื่องจากอิหร่านมีความจำกัดในด้านโรงกลั่นน้ำมันไม่เพียงพอ ขณะความต้องการบริโภคน้ำมันภายในประเทศพุ่งสูงขึ้นอย่างรวดเร็วในอัตราประมาณ 10% ต่อปี จนต้องนำเข้าน้ำมันเชื้อเพลิงจากต่างประเทศถึง 40% โดยที่รัฐบาลเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายในการสนับสนุนค่าใช้จ่ายส่วนเกินจากราคาน้ำมันที่ขายให้กับประชาชน ซึ่งอยู่ในระดับราคาต่ำกว่าราคาที่แท้จริงถึง 1 ใน 5 ชาวอิหร่านได้แสดงความไม่พอใจมาตรการปันส่วน ระบุว่า “เรามีทรัพยากรน้ำมันมากมายอยู่ใต้ฝ่าเท้าของเราแท้ๆ ทำไมต้องให้เราเข้าแถวรอปันส่วนน้ำมันนานขนาดนี้” อนึ่ง บ่ายวันที่ 30 มิ.ย. อะยาตอลลอห์ อาลี คาเมนี ผู้นำสูงสุดของอิหร่าน ได้กล่าวชื่นชมนโยบายปันส่วนน้ำมันของรัฐบาลอิหร่านว่า เป็นจังหวะก้าวที่ “กล้าหาญ” (รอยเตอร์ 300607)

-ซื้อปันส่วนน้ำมันเป็นมาตรการด้านความมั่นคงของประเทศ

ซาอิด เลย์ลาซ นักเศรษฐศาสตร์และนักวิเคราะห์การเมืองในเตหะรานกล่าวว่า “การบริโภคน้ำมันเชื้อเพลิงในระดับสูง เป็นจุดอ่อนของอิหร่าน และนี่ (การปันส่วนน้ำมันเชื้อเพลิง) เป็นการตัดสินใจในมาตรการด้านความมั่นคงของชาติ” และว่า “เราต้องสั่งเข้าน้ำมันเชื้อเพลิงจากประเทศต่างๆ ถึง 16 ประเทศ... ถ้าหากประเทศเหล่านั้นเกิดตัดสินใจอย่างกระตือรือร้นที่จะไม่ขายน้ำมันเชื้อเพลิงให้เรา อิหร่านคงต้องเข้าใกล้ความล่มสลายแน่” (นิวยอร์ก ไทมส์ 280607)

สถานการณ์และความเคลื่อนไหวทางด้านเศรษฐกิจ

1.สถานการณ์และความเคลื่อนไหวทั่วไปทางด้านเศรษฐกิจ

ในช่วงเดือน มิ.ย. 2007 ในภูมิภาคตะวันออกกลางและภาคเหนือแอฟริกา มีข่าวสถานการณ์และความเคลื่อนไหวทางด้านเศรษฐกิจที่น่าสนใจ โดยทางด้านการเคลื่อนไหวที่เชื่อมโยงกับความเคลื่อนไหวของเศรษฐกิจโลก จัปตาไปกับการประชุมกลุ่มประเทศร่ำรวย จี-8 ที่จัดขึ้นที่ประเทศเยอรมนี ซึ่งครั้งนี้มาแปลกมีการเชิญกลุ่มประเทศเศรษฐกิจเกิดใหม่หลายประเทศเข้าร่วมด้วย เช่น จีน อินเดีย เม็กซิโก บราซิล แอฟริกาใต้ และจัดทำให้เป็นสถาบันเพื่อการพบปะเจรจาอย่างถาวรระหว่างกลุ่ม จี8 กับกลุ่มประเทศเศรษฐกิจเกิดใหม่ 5 ประเทศดังกล่าว ซึ่งจะเรียกว่า จี8+5 หรือที่เรียกว่า “กระบวนการเฮลิกันดัม” (Heiligendamm Process) ในงานนี้มีการสรุปทำที่ทัศนะของกลุ่มจี-8 ที่มีต่อปัญหาภูมิรัฐศาสตร์หลายแห่งในโลก โดยเฉพาะในตะวันออกกลางและภาคเหนือแอฟริกา

นอกจากนั้น มีข่าวที่น่าสนใจรายงานจัดทำโดยธนาคารใหญ่ เอชเอสบีซี เกี่ยวกับดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจของกลุ่มรัฐอ่าวอาหรับ ซึ่งพบว่ายังคงคาดหวังในแง่ดีอยู่มาก และรายงานข่าวแสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองและการขยายตัวของเศรษฐกิจธุรกิจของบริษัทต่างชาติยักษ์ใหญ่ ที่เข้าไปขยายกิจการในภูมิภาคตะวันออกกลางและภาคเหนือแอฟริกา เช่น การขยายธุรกิจของบริษัท จีอี ในตะวันออกกลางที่เน้นภาคธุรกิจที่มีอัตราการขยายตัวในระดับสูง และข่าวการเปิดตัวธุรกิจธนาคารเอกชนในตะวันออกกลางของธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ด โดยเปิดพร้อมกันสองแห่งที่ดูไบ และสิงคโปร์

ความเคลื่อนไหวในซาอุดีอาระเบีย ในเดือนนี้มีข่าวเด่น คือสำนักงานส่งเสริมการลงทุนทั่วไปของซาอุดีอาระเบีย หรือ ซาเกีย เผยวิสัยทัศน์สู่สถานภาพ 1 ใน 10 ประเทศมีศักยภาพการแข่งขันสูงที่สุดของโลก ภายในปี 2010 ของซาอุดีฯ โดยเน้นการสร้างบรรยากาศดึงดูดการลงทุน และให้ความสำคัญกับภาคธุรกิจการเงิน ซึ่งว่าเป็นที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

ความเคลื่อนไหวในดูไบ ซึ่งเดือนนี้มีข่าวได้ขึ้นทำเนียบรายชื่ออยู่ในกลุ่มท็อปเทน เป็นสถานที่ที่ดีที่สุดในโลกสำหรับการพักอาศัยและทำธุรกิจซื้อขายหุ้น เพียงเมืองเดียวของตะวันออกกลาง และห่างจากสิงคโปร์ดีดคู่แข่ง ซึ่งติดอยู่อันดับที่ 33 ก็มีข่าวบริษัทเงินทุนใหญ่ในดูไบ เข้าควบรวมบริษัทผลิตปุ๋ยของอีลิปต์มูลค่ากว่าพันล้านดอลลาร์ ซึ่งถือเป็นดีลที่ใหญ่ที่สุดในภูมิภาคนี้ นอกจากนี้ ยังมีข่าวว่าตลาดแลกเปลี่ยนสินค้าดูไบ (Dubai Mercantile Exchange- DME) ซึ่งเพิ่งเปิดทำการอย่างเป็นทางการในเดือนนี้ กำลังตั้งเป้าจะรวบกิจการซื้อขายสินค้าล่วงหน้าทั้งหลายทั้งปวงเข้ามารวมกันไว้ที่ตลาดนี้ด้วย

ข่าวแถมท้าย จัปตาไปกับการเคลื่อนไหวของกลุ่มสตรี ไอซีที ในเดือน มิ.ย. มีการเคลื่อนไหวจัดประชุมเกี่ยวกับการส่งเสริมบทบาทของสตรี ในการริเริ่มธุรกิจขนาดเล็ก กลาง และขนาดย่อม โดยเฉพาะในวงการธุรกิจ ไอซีที ซึ่งประสบความสำเร็จอย่างสูงในกลุ่มสตรีประเทศบาห์เรน จนได้เรียกชื่อว่า “บาห์เรนโมเดล” และงาน แสดงสินค้าอาหารฮาลาลโลก หรือ ฮาลาล เวิร์ลด์เอ็กซ์โป ซึ่งเตรียมจะจัดขึ้นที่อาบูดาบี ในปลายปีนี้ ตั้งเป้าที่จะทะลอมอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ของโลกนี้มาประชันกันเป็นครั้งแรก

2. เศรษฐกิจตะวันออกกลางเชื่อมโยงเศรษฐกิจโลก

-การประชุมสุดยอดกลุ่ม จี 8 ครั้งที่ 33 ที่เยอรมนี

ระหว่างวันที่ 6 และ 8 มิ.ย. ได้มีการจัดประชุมสุดยอดกลุ่มประเทศร่ำรวย 8 ประเทศ หรือ จี-8 ครั้งที่ 33 ที่เมืองชายฝั่งทะเลบอลติก เฮลซิงคัม ทางภาคเหนือของเยอรมนี ภายใต้คำขวัญของการประชุม คือ “การเติบโตและความรับผิดชอบ” ต่อทั้งโลก (growth and responsibility for the whole world) เน้นในเรื่อง “การลงทุนนวัตกรรม และความยั่งยืน” นอกจากนั้น ยังมีระเบียบวาระที่เกี่ยวกับเรื่องแอฟริกา ประเด็นธรรมชาติ การลงทุนอย่างยั่งยืน สันติภาพและความมั่นคง ความโปร่งใสของตลาดเงิน ทรัพยากรทางปัญญา และการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการเจรจาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางภูมิอากาศ หรือปัญหาเรื่องโลกร้อน ทั้งนี้ ผู้เข้าร่วมประชุม นอกจากประกอบด้วย ผู้นำ หัวหน้ารัฐบาล และตัวแทนประเทศสมาชิกทั้ง 8 ประเทศแล้ว ยังมีผู้รับเชิญเข้าร่วมเป็นพิเศษ อาทิ คณะกรรมการแห่งสหภาพยุโรป รวมทั้งได้เชิญประเทศตลาดเกิดใหม่อีก 5 ประเทศเข้าร่วมการประชุมในครั้งนี้ด้วย คือ บราซิล จีน อินเดีย เม็กซิโก และแอฟริกาใต้ นอกจากนั้น ยังมีกลุ่มประเทศแอฟริกาหลายประเทศที่ได้รับเชิญเข้าร่วมด้วย เช่น ไนจีเรีย อียิปต์ แอลจีเรีย เซเนกัล กานา เป็นต้น

-ในแถลงการณ์ร่วมที่ออกเมื่อวันที่ 8 มิ.ย. เน้นความสำคัญของการมีส่วนร่วมเจรจาหารือของประเทศตลาดเกิดใหม่ทั้ง 5 ประเทศ ว่าเป็นย่างก้าวที่สำคัญสู่การเป็นหุ้นส่วนที่เท่าเทียมและคงทนเพื่อสร้างกรอบเงื่อนไขของเศรษฐกิจโลกที่เป็นแบบโลกาภิวัตน์และการแข่งขัน แถลงการณ์ได้ระบุว่าทั้งกลุ่ม จี-8 และประเทศตลาดเกิดใหม่ทั้ง 5 ตกลงที่จะร่วมมือกันในเรื่องต่างๆ เช่น เรื่องการส่งเสริมการลงทุนข้ามพรมแดนเพื่อผลประโยชน์ร่วมกัน การส่งเสริมการวิจัยและการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ การร่วมกันต่อสู้เพื่อแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงทางภูมิอากาศ (ปัญหาโลกร้อน) โดยให้มีกรอบงานระดับโลกที่ยืดหยุ่น ตรงไปตรงมาและมีประสิทธิผล และการมีปฏิบัติการที่พร้อมเพรียงกันทั่วโลก และเน้นบทบาทที่สำคัญของการมุ่งใจทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะจากตลาดน้ำมัน เพื่อร่วมกันลงทุนที่จำเป็นในเทคโนโลยีที่เป็นมิตรต่อภูมิอากาศในขอบเขตที่กว้างขวาง นอกจากนั้น แถลงการณ์ร่วมยังได้เน้นถึงความร่วมมือกันทางด้านพลังงาน ในอันที่จะใช้เชื้อเพลิงซากดึกดำบรรพ์อย่างก้าวหน้าและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งเพิ่มการใช้แหล่งพลังงานที่นำกลับมาใช้ใหม่ได้อีก เช่น เชื้อเพลิงชีวภาพ เป็นต้น รวมทั้งการแบ่งปันความรู้เพื่อพัฒนาปรับปรุงการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และสุดท้ายเป็นเรื่องการเติบโตและความรับผิดชอบในแอฟริกา ในส่วนของการพัฒนาเศรษฐกิจ ได้มีการเน้นถึงความสำคัญของการเติบโตของภาคเอกชน รวมถึงตลาดเงินที่เต็มรูปแบบมากขึ้น การพัฒนาระบบธรรมชาติ และส่งเสริมการค้า นอกเหนือจากเรื่องอื่นๆ การส่งเสริมสันติภาพและความมั่นคง การเติบโตทางเศรษฐกิจและการลงทุน ธรรมชาติและหุ้นส่วนเพื่อการปฏิรูปในแอฟริกา และการปรับปรุงระบบการสาธารณสุข การต่อสู้เชื้อเอชไอวี/เอดส์ วัณโรค และมาลาเรีย เป็นต้น

-การประกาศจัดตั้ง กลุ่ม จี8+5

อนึ่ง ในการประชุมครั้งนี้ ซึ่งได้เชิญประเทศตลาดเกิดใหม่เข้าร่วม 5 ประเทศ และสมาชิกต่างเห็นความสำคัญของการประชุมในลักษณะขยายวงนี้ ภายหลังจากการประชุม ซานเซลเลอร์ แอนเจลา เมอร์เคล ของเยอรมนี ได้ประกาศจัดตั้ง “กระบวนกร เฮลซิงคัม” ซึ่งจะเป็นกลไกที่นำไปสู่การจัดตั้งสถาบันสำหรับช่วยให้เกิดการเจรจาแลกเปลี่ยนกันอย่างถาวรขึ้น ระหว่างกลุ่ม จี-8 และประเทศเศรษฐกิจเกิดใหม่ยักษ์ใหญ่ทั้ง 5 ชาติ ซึ่งต่อไปจะเรียกว่า “จี8+5” ก็ได้ ทั้งนี้ กระบวนกร เฮลซิงคัม จะช่วยทำให้การขยายวงการอภิปรายถกเถียงประเด็นปัญหาต่างๆ ที่ขยายวงออกไปเรื่อยๆ ไม่ว่าจะเป็น จี9, จี11 หรืออะไรทำนองนี้ ก็จะไม่จำกัดลง ก็จะเป็นดังที่ เมอร์เคลกล่าวว่า “เป้าหมาย (ของกระบวนกรฯ) ก็คือการนำประเทศเหล่านี้มารวมกันเป็นกลุ่มเดียวกัน ซึ่งจะเรียกกันว่า กลุ่ม จี8+5”

-กลุ่มรัฐอาหรับมีความเชื่อมั่นเศรษฐกิจยังขยายตัวดี

ธนาคาร เอชเอสบีซี เผยแพร่ดัชนีความเชื่อมั่นธุรกิจกลุ่มประเทศอาหรับในไตรมาสที่สอง ปี 2007 ยังคงมีแนวโน้มที่ดี เอชเอสบีซี ซึ่งทำการสำรวจบุคคลในวงการธุรกิจในกลุ่มประเทศ จีซีซี เกี่ยวกับระดับความเชื่อมั่นในธุรกิจ ในช่วงไตรมาสที่สอง โดยร่วมกับองค์การหัจญ์เสีย ยูคอฟ ลีราจ ผลปรากฏว่า บุคคลในวงการธุรกิจที่ทำการสำรวจโดย เอชเอสบีซี ระบุว่า พวกเขาเองด้านบวกในด้านการลงทุน โดย 57% ระบุว่า มีความคาดหวังจะมีผลกำไรมากกว่า 5% ในปี 2007 (ลดลง 2% จากตัวเลขสำรวจเมื่อไตรมาสแรก) ขณะที่ 52% วางแผนที่จะเพิ่มการลงทุนในธุรกิจในปี 2007 โดยมี 55% ระบุว่า จะจ้างลูกจ้างพนักงานมากขึ้นในระยะ 12 เดือนจากนี้ และกว่าครึ่งหนึ่งของผู้ตอบแบบสอบถามกล่าวว่า ตลาดที่ขยายตัวออกเป็นตัวกระตุ้นหลักของการเติบโตทางธุรกิจในกลุ่มภูมิภาค ในการจัดทำดัชนีความเชื่อมั่น โดยเปรียบเทียบข้อมูลจากไตรมาสแรก เอชเอสบีซีพบว่า ขณะที่ผลการเปรียบเทียบแสดงออกอย่างเด่นชัดถึงลักษณะที่คล้ายคลึงกันในทุกไตรมาส แต่มีความแตกต่างบางประการในบางประเทศที่น่าสนใจ เช่น กาตาร์ความเชื่อมั่นแข็งแกร่งที่ 114 บาทเรนก็มีความมั่นใจมากขึ้นโดยดัชนีอยู่ที่ 109 แต่คูเวตแสดงสถิติที่ลดลงเหลือ 95 ยูเออี (99) ซาอุดีอาระเบีย (100) และโอมาน 97 ทั้งหมดอยู่ในระดับเดียวกับไตรมาสแรก นอกจากนั้น พบว่า 49% ของบุคคลในวงการธุรกิจมองว่าภาวะเงินเฟ้อเป็นอันตราย (ไตรมาสแรก 48%) และราคาของอสังหาริมทรัพย์ยังเป็นสิ่งที่ทำลาย โดย 47% ระบุว่า สิ่งนี้จะส่งผลกระทบต่อธุรกิจของตน หัวหน้าระดับภูมิภาคของ เอชเอสบีซี ระบุว่า "ข้อค้นพบของดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจ ย้ำสิ่งที่เราได้ยินมาจากการลูกค้าของเราที่ว่า ธุรกิจในกลุ่ม จีซีซี ยังอยู่ในสภาพสมบูรณ์ดี" (กัลฟ์ นิวส์, คาลิจ ไทมส์ 100607)

-ติดตามการลงทุนจากต่างประเทศเข้าสู่ภูมิภาคตะวันออกกลางและแอฟริกาเหนือ

ในช่วงเดือน มิ.ย. มีรายงานข่าวหลายกระแสที่แสดงถึงการตื่นตัวของการลงทุนจากต่างชาติ ที่เข้ามาสู่ภูมิภาคตะวันออกกลาง รวมถึงความตื่นตัวของหลายประเทศในภูมิภาคนี้ที่เคลื่อนไหวเพื่อดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศเข้ามาให้ได้มากขึ้น เช่น ซาอุดีอาระเบีย วันที่ 2 มิ.ย. รายงานว่า **ในปีงบประมาณที่จะสิ้นสุดในเดือน มิ.ย. นี้ อียิปต์คาดว่าจะมีการลงทุนจากต่างประเทศเพิ่มขึ้นถึง 10 พันล้านดอลลาร์** ขณะที่เมื่อปีที่แล้ว ต่างชาติเข้ามาลงทุนในอียิปต์ 6.1 พันล้านดอลลาร์ รัฐมนตรีกระทรวงการลงทุนของอียิปต์ยังเผยว่า อียิปต์ได้ริเริ่มโครงการแปรรูปรัฐวิสาหกิจสินทรัพย์ของรัฐ ซึ่งรวมถึงการขายธนาคารอเล็กซานเดรีย 15% ผ่านการนำหุ้นเข้าซื้อขายในตลาดหุ้น ปรากฏว่าบริษัท ซานเปาโลของอิตาลีได้เข้าซื้อ 80% ของหุ้นธนาคารเป็นเงิน 1.6 พันล้านดอลลาร์ เมื่อปี 2006 (รอยเตอร์ 020607) ขณะเดียวกัน มีรายงานข่าวจากตลาดเงินนานาชาติดูไบกล่าวว่า **ขณะนี้มูลค่ารวมของพันธบัตรอิสลามที่เข้าซื้อขายในตลาดเงินนานาชาติดูไบ (ดีไอเอฟซี) มีมูลค่าถึง 10 พันล้านดอลลาร์แล้ว** หลังจากที่ ดีไอเอฟซี ออกพันธบัตรอิสลามมูลค่า 1.2 พันล้านดอลลาร์ เมื่อวันที่ 18 มิ.ย. ที่ผ่านมา เจ้าหน้าที่จาก ดีไอเอฟซี กล่าวว่า การออกตราสารหนี้ได้รับการตอบรับจากลูกค้านอกภูมิภาคถึง 67% โดยเป็นนักลงทุนจากยุโรป 47% และเอเชีย 20% (กัลฟ์ นิวส์ 190607) รายงานรอยเตอร์ เมื่อวันที่ 28 มิ.ย. เผยสถิติข้อมูลว่า **ในปีนี้นักลงทุนต่างชาติจากนอกภูมิภาคตะวันออกกลาง นำเงินเข้ามาลงทุนในตลาดหุ้นอาบูดาบีแล้ว 844 ล้านดอลลาร์** โดยส่วนใหญ่เป็นนักลงทุนสถาบัน ทั้งนี้ จากการเปิดเผยของ ราเชด อัลบาลูชี รักษาการผู้อำนวยการตลาดหุ้นอาบูดาบี การลงทุนของต่างชาติดังกล่าว เข้ามาระหว่างที่เศรษฐกิจอาบูดาบีกำลังขยายตัว และผลประกอบการของบริษัทจดทะเบียนไตรมาส 1 ปี 2007 ออกมาดี (รอยเตอร์ 280607) **มีกระแสเงินไหลบ่าจากประเทศร่ำรวยเข้าสู่ตลาดเกิดใหม่สูงมากเป็นประวัติการณ์** รายงานล่าสุดเปิดเผยเมื่อวันที่ 4 มิ.ย. ของสถาบันองค์การการเงินนานาชาตินิวอิงตัน (IIF) ระบุว่า ในปี 2006 เงินลงทุนไหลเข้าสู่ตลาดเกิดใหม่มากกว่า 550 พันล้านดอลลาร์ และสถิติในปีนี้จะอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกัน ตลาดเกิดใหม่ที่ดึงดูดการลงทุนจากประเทศอุตสาหกรรมเป็นพิเศษ เช่น จีน อินเดีย เป็นต้น แม้ว่าจะมีปัจจัยเสี่ยงทางภูมิรัฐศาสตร์และปัจจัยอื่นๆ (UPI 040607)

-บริษัท จีอี ภูมิภาคตะวันออกกลางคาดหมายกิจการโต 20% จนถึงปี 2010

จากการเปิดของประธานและหัวหน้าเจ้าหน้าที่บริหารบริษัท จีอี ภูมิภาคตะวันออกกลางและแอฟริกาเหนือ นาบิล ฮาบาเยป ระบุว่า จีอี ได้ใช้นโยบายเชิงรุกทางธุรกิจในการเข้าร่วมในภาคธุรกิจที่มีอัตราการเติบโตสูง ทำให้ธุรกิจของ จีอีในภูมิภาคตะวันออกกลางขยายตัวขึ้นถึง 5.5 พันล้านดอลลาร์ เพิ่มขึ้นถึง 32% ในปี 2005 ภาคธุรกิจที่เปิดกว้างและมีศักยภาพขยายตัวรวดเร็วในภูมิภาคนี้ เช่นภาคธุรกิจพลังงาน การคมนาคมและสาธารณสุข การคมนาคมขนส่ง การบินและน้ำมันและแก๊ส ซึ่งเป็นภาคธุรกิจที่เป็นจุดแข็งของ จีอี โดยผ่านการคิดค้นนวัตกรรมทางเทคโนโลยีและสรุปบทเรียน ขณะนี้ จีอี กำลังวางแผนมาตรฐานทางอุตสาหกรรมใหม่ และทำให้ธุรกิจของบริษัทตอบสนองความต้องการในอนาคตของภูมิภาคได้เป็นอย่างดี ฮาบาเยป ระบุว่า อนาคตของตลาดภูมิภาคตะวันออกกลางและแอฟริกาเหนือจะถูกกำหนดโดยหลายปัจจัย เช่น การขยายตัวของประชากร หน่อใหม่ที่กำลังงอกขึ้นมาของภาคเยาวชนที่มีคุณภาพ ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ เน้นการอาศัยภาคธุรกิจน้ำมันน้อยลง และการรวมพลังเพื่อมุ่งเป้าไปที่การปรับปรุงเศรษฐกิจความรู้และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ทั้งหมดเป็นสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเติบโตของ จีอี โดยการเร่งสร้างสายสัมพันธ์ระหว่าง รัฐบาลกับลูกค้า นำเอาความช่วยเหลือทางปัญญาที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์และถ่ายทอดแบ่งปันความเชี่ยวชาญที่เรามีอยู่ไปพร้อมกัน (อัล บาวบา 110607)

-สแตนดาร์ดชาร์เตอร์ดเปิดตัวแผนธนาคารส่วนบุคคลแห่งใหม่

รายงานข่าวเมื่อวันที่ 11 มิ.ย. แจ้งว่า ธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ด ได้ประกาศเปิดตัวแผนธนาคารส่วนบุคคล (Private Banking) สาขาตะวันออกกลางแล้ว ณ ศูนย์การเงินนานาชาติดูไบ (DIFC) ในยูเออี ทั้งนี้เป็นการขยายกิจการเพื่อสนองความต้องการที่กำลังขยายตัวของผลิตภัณฑ์และบริการที่จัดขึ้นเป็นพิเศษสำหรับบุคคลที่มีสินทรัพย์มูลค่าสูง (high net worth individuals – HNWI) ตั้งแต่ 1 – 50 ล้านดอลลาร์ขึ้นไป ปีเตอร์ ฟราเวล หัวหน้าผู้จัดการสาขาทั่วโลก แผนธนาคารส่วนบุคคลของสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ด เผยว่า ไม่เพียงที่ดูไบและสิงคโปร์เท่านั้น ภายในสิ้นเดือน มิ.ย. นี้ แผนธนาคารส่วนบุคคลของสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ด จะเปิดสาขาในอีก 10 ตลาด รวมถึง ฮองกง เซี่ยงไฮ้ ปักกิ่ง ไช่ มุมไบ นิวเดลี ลอนดอน และเจอร์ซี “ตลาดธนาคารส่วนบุคคลในรัศมีที่เราเข้าถึงนั้นกว้างใหญ่และเติบโตรวดเร็วมาก แต่ก็ยังกระจุกกระจาย เป็นโอกาสอันดีสำหรับธนาคารอย่างสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ด ขณะนี้ประมาณ 80% ของสินทรัพย์ก้อนใหญ่ๆ นั้นพร้อมอยู่แล้ว อยู่ที่ว่าธนาคารของเราจะแกร่งได้ขนาดไหน” และว่า “ทั่วทั้งโลกมีบุคคลที่มีสินทรัพย์มูลค่าสูงอยู่เกือบ 9 ล้านคน และเกือบ 30% อยู่ในเอเชียและตะวันออกกลาง” อัตราการเติบโตของภาคธุรกิจนี้มีสูงกว่าตลาดรวมตลาดทั่วไปในอเมริกาเหนือและยุโรป แผนธนาคารส่วนบุคคลของสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ด จะเน้นมุ่งเป้าไปที่จุดแข็งโดยธรรมชาติของเราในกลุ่มนักธุรกิจนักลงทุนและผู้บริหารระดับสูงที่มีสินทรัพย์มูลค่าสูงเป็นสำคัญ

(Google search 110607)

3. สถานการณ์และความเคลื่อนไหวในกลุ่มและประเทศต่างๆ ในตะวันออกกลาง

-ความเคลื่อนไหวในซาอุดีอาระเบีย

ซาเกียเสนอวิสัยทัศน์สร้างชาติให้ติดอันดับ 1 ใน 10 ชาติมีศักยภาพการแข่งขันด้านการลงทุนสูงที่สุดในโลกภายในปี 2010 รายงานข่าวเมื่อวันที่ 1 มิ.ย. กล่าวว่า อัมร์ อัล-ดอบากห์ ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการลงทุนทั่วไปของซาอุดีอาระเบีย หรือ SAGIA ได้นำเสนอวิสัยทัศน์ดังกล่าว ณ เมืองศูนย์กลางเศรษฐกิจฉางอู๋ อับดุลละห์ โนงานเยียมสถานที่ตั้งโครงการ ที่มีซาเกียและเมืองเศรษฐกิจอิมาร์เป็นเจ้าภาพ จัดโดย จีอี เมื่อวันที่ 31 พ.ค. 2007 เขา กล่าวว่า ซาเกียมีหน้าที่ที่จะต้องส่งเสริมศักยภาพด้านการลงทุนของราชอาณาจักร ทำการแก้ไขปัญหาที่เผชิญหน้านักลงทุนทั้งในประเทศและนานาชาติ ในกรณีที่ปัญหาเกิดขึ้น และดำเนินการจัดตั้งศูนย์ระดับชาติเพื่ออำนวยความสะดวก

สะดวกและดึงดูดการลงทุนเข้าสู่ประเทศ อัล-ดาบบากห์ ชีว่า “การลงทุนถือเป็นออกซิเจนของเศรษฐกิจ หากไม่มีการลงทุนก็ไม่มีการเติบโตทางเศรษฐกิจ ไม่มีการสร้างงาน เราจำเป็นต้องอัดฉีดเงินลงทุนในปริมาณที่พอเพียงเข้าสู่เศรษฐกิจ เพื่อขยายอัตราการเติบโตของเศรษฐกิจ และเมื่อئั้น เราจึงจะสามารถสร้างงาน และจัดการแก้ปัญหาภาวะว่างงานที่เพิ่มขึ้นในประเทศได้สำเร็จ” และว่า “ภารกิจของเราคือการวางตำแหน่งชาอูดีอาระเบียไว้ในกลุ่ม 1 ใน 10 ชาติที่มีศักยภาพการแข่งขันสูงสุด โดยการสร้างบรรยากาศส่งเสริมการลงทุน สร้างสังคมฐานความรู้ และพัฒนาเมืองเศรษฐกิจขึ้น” ชาอูดีอาระเบียสร้างเมืองเศรษฐกิจแล้วหลายแห่ง เช่น เมืองเศรษฐกิจคิงอับดุลเลาะห์ ก็เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากความตั้งใจที่จะสร้างเขตเศรษฐกิจที่หลากหลายและกว้างขวางขึ้นของชาอูดีฯ ส่วนเมืองเศรษฐกิจอื่นๆ ขณะนี้อยู่ในแผน เช่น ที่มาดินาห์ เฮลและจิซาน และอีกสองแห่งที่ ทาบูค และดัมมาม (อาหรับ นิวส์ 010607)

-ความเคลื่อนไหวสร้างบรรยากาศการลงทุนในแห่งอื่นๆ

ในเดือน มิ.ย. มีรายงานข่าวหลายกระแสที่แสดงออกเกี่ยวกับการพยายามสร้างบรรยากาศเพื่อดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ ในหลายประเทศในภูมิภาคตะวันออกกลาง เช่น ที่อิหร่าน ชาววันที่ 23 มิ.ย. ว่า **อิหร่านมุ่งหวังที่จะดึงดูดนักลงทุนที่มาตั้งฐานอยู่ในยูเออี ให้เข้าไปลงทุนในเขตเสรีการลงทุนของตนที่ตั้งอยู่บนเกาะคิชและเกษม์** โดยมีข่าวว่า ตัวแทนจากเขตเสรีการลงทุนดังกล่าว ได้ติดตามรัฐมนตรีพาณิชย์อิหร่าน มาซูด มิร์กาเซมี เดินทางไปดูไบเมื่อเร็วๆ นี้ และมีความเคลื่อนไหวในเขตการลงทุนในเกาะทั้งสอง โดยมีการเสนอแรงจูงใจ เช่น ไม่เก็บภาษีเงินได้ และให้ต่างชาติเป็นเจ้าของกิจการได้เหมือนกับเขตเสรีในดูไบ อนึ่ง การค้าระหว่างยูเออีกับอิหร่านเพิ่มขึ้น 10% ในปี 2006 อยู่ที่ 11 พันล้านดอลลาร์ (กัลฟ์ นิวส์ 230607) ส่วนในดูไบเอง ก็มีรายงานข่าวว่า **ดูไบได้ขึ้นทำเนียบรายชื่อ 1 ใน 10 สถานที่ที่ดีที่สุดในโลกสำหรับการอยู่อาศัยและซื้อขายหุ้น** ทั้งนี้ จากการสำรวจของนิตยสารรายเดือนชื่อ Trader ในสหรัฐ และอ้างในรายงานข่าวของ อาวาเบียนบิซิเนส คอท คอม โดยระบุว่าเมือง ดูไบ ที่เคยได้รับคำสรรเสริญว่า เป็นเมืองไม่มีภาษีและฝนตก ได้กลายเป็นเมืองเดียวจากตะวันออกกลางที่ดีอยู่ใน 50 อันดับแรก ทั้งห้างสิงคโปร์ที่เคยเป็นคู่แข่ง ซึ่งติดอยู่ลำดับที่ 33 นิตยสารฉบับนี้ จัดให้เมืองซิดาโก และลอนดอน อยู่ในลำดับที่ 1 และ 2 ตามลำดับ (อาวาเบียนบิซิเนสคอทคอม 100607) ขณะเดียวกัน **ยูเออีกำลังพิจารณาอนุญาตให้ต่างชาติเป็นเจ้าของกิจการได้ถึง 100%** โดยที่ อาบูดาบี เมืองหลวงของยูเออี กำลังมีการประชุมของคณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชน เพื่อพิจารณาร่างกฎหมายเกี่ยวกับการลงทุนของต่างชาติ โดยในเนื้อหาจะมีการอนุญาตให้ต่างชาติสามารถเข้าเป็นเจ้าของกิจการในภาคธุรกิจบริการบางส่วนได้ถึง 100% คณะกรรมการร่วมดังกล่าวประกอบด้วยตัวแทนจากภาครัฐและเอกชนที่มาจากบริษัทต่างๆ 35 แห่ง และจากกระทรวงทบวงกรมต่างๆ หลายกระทรวง (กัลฟ์ นิวส์ 180607)

-ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการรวมสกุลเงินและอัตราแลกเปลี่ยน

ในช่วงเดือน มิ.ย. มีความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับเรื่องนี้อย่างกว้างขวาง สืบเนื่องจากการประกาศปล่อยค่าเงินลอยตัวจากการผูกกับดอลลาร์สหรัฐของประเทศคูเวตเมื่อเดือนที่ผ่านมา โดยปรากฏว่าในเดือนนี้ **ประเทศซีเรียได้กลายเป็นประเทศที่สองในตะวันออกกลาง ที่ออกมาประกาศปล่อยค่าเงินปอนด์ซีเรีย** จากการผูกติดกับดอลลาร์สหรัฐ โดยนำค่าเงินปอนด์ซีเรียมาเชื่อมโยงกับตะกร้าเงินหลายสกุล เริ่มตั้งแต่ในกลางเดือน ก.ค. นี่เป็นต้นไป ทั้งนี้จากการประกาศของธนาคารกลางซีเรีย ตามรายงานจากสำนักข่าว บลูมเบิร์ก วันที่ 5 มิ.ย. รายงานข่าวกล่าวด้วยว่า นับตั้งแต่ต้นปี 2007 มา ค่าเงินดอลลาร์สหรัฐตกไปแล้ว 10% ขณะที่ธนาคารกลางทั่วโลกกำลังมองหาสกุลเงินอื่นๆ สำหรับสำรองเงินตราต่างประเทศในคลังของแต่ละประเทศเหล่านั้น (บลูมเบิร์ก 050607) ก่อนหน้านั้นเมื่อวันที่ 4 มิ.ย. ธนาคารชาติดูไบออกมาระบุว่า **เงินดอลลาร์กำลังถูกเงินยูโรคุกคามหนัก** เนื่องจากหลายประเทศเล็งเงินยูโรเพื่อเป็นสกุลเงินสำรองเงินตราต่างประเทศแทนดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งอ่อนตัวอย่างไม่หยุดยั้ง และขณะนี้ประเทศที่เคยผูกค่าเงินไว้กับดอลลาร์ประมาณ 1 ใน 3 ที่หันไปใช้เงินยูโรเป็นสกุลเงินหลัก (กัลฟ์ นิวส์ 040607) และรายงานข่าวเมื่อ

วันที่ 6 มิ.ย. ระบุ ค่าเงินดอลลาร์ตกต่ำสุดในรอบ 2 สัปดาห์ เมื่อเทียบกับเงินยูโร จากการที่ประธานธนาคารกลางสหรัฐ ออกมากล่าวว่า ภาวะซบเซาของภาคธุรกิจส่งหาริมทรัพย์ในสหรัฐ จะส่งผลกระทบต่ออัตราการเติบโตของเศรษฐกิจโดยรวมยาวนานกว่าที่คาดคิด (บลูมเบิร์ก 060607)

ในประเทศยูเออี ชาววันที่ 7 มิ.ย. ธนาคารดอยช์แบงก์ทำนายว่า โอกาสที่ยูเออีจะปรับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรามีเพิ่มขึ้น โดยดอยช์แบงก์ชี้ว่า ยูเออี จะปล่อยให้ค่าเงินดิแรมของตนเพิ่มค่าขึ้นมาอีกอย่างมากที่สุด 3% เท่านั้น เมื่อเทียบกับค่าเงินดอลลาร์สหรัฐ คาโลไลน์ เกรตส์ นักเศรษฐศาสตร์ระดับภูมิภาคของดอยช์แบงก์ กล่าวว่า ก่อนที่ผู้ว่าการธนาคารกลางกลุ่ม จีซีซี จะประชุมกันอีกครั้งในเดือน ก.ย. เพื่อตรวจสอบภาวะเงินเฟ้อ และเพิ่มอำนาจการซื้อ มีโอกาสที่ยูเออีจะตัดสินใจปรับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราเพิ่มขึ้น หลังจากที่คุณเวตนาบ่งไปแล้วเมื่อเดือนที่แล้ว และว่า สุลต่าน บิน นาสเซอร์ อัล ซาวาดี้ ผู้ว่าการธนาคารกลางยูเออี เคยกล่าวว่า ภาวะเงินเฟ้อของยูเออีส่วนใหญ่เกิดจากอัตราค่าเช่าที่เพิ่มสูงขึ้น (รอยเตอร์ 070607) และในวันที่ 25 มิ.ย. ผู้ว่าการธนาคารกลางยูเออี สุลต่าน บิน นาสเซอร์ อัล ซาวาดี้ ออกมาเสนอว่า ยูเออีอาจเลือกที่จะปล่อยค่าเงินที่ผูกติดกับดอลลาร์ แต่จะต้องทำในลักษณะเป็นการตัดสินใจร่วมกันของกลุ่มรัฐในอ่าวอาหรับ หรือกลุ่ม จีซีซี อื่นๆ ด้วย อัล ซาวาดี้ กล่าวด้วยว่า ถ้าหากเป็นเรื่องที่แจ่มชัดว่า เป็นการกระทำอันเนื่องด้วยเหตุผลของนโยบายอัตราแลกเปลี่ยน ที่ประเทศอ่าวอาหรับจำเป็นต้องเปลี่ยนไปเพื่อระบบตะกัวเงิน เมื่อนั้น เราก็จะทำพร้อมๆ กัน ทั้งนี้ ก่อนหน้านั้นเมื่อวันที่ 9 มิ.ย. อัล ซาวาดี้ ยังยืนยันไม่มีนโยบายปล่อยค่าเงินในอนาคตันใกล้ เพราะถือว่านโยบายอัตราแลกเปลี่ยนนั้น เป็น “สมอเรือที่มั่นคง” และการตัดสินใจของคุณเวตเป็นที่ยอมรับกันในกลุ่ม จีซีซี ว่าเป็นเรื่องของรัฐบาลคุณเวตโดยเฉพาะ (รอยเตอร์ 250607) ก่อนหน้านั้นคือ เมื่อวันที่ 7 มิ.ย. ยังมีรายงานข่าวว่า มีความเป็นไปได้ที่ กลุ่มรัฐจีซีซี จะสามารถบรรลุข้อตกลงเรื่องการรวมสกุลเงินภายในเวลาที่กำหนด คือปี 2010 โดยผู้ว่าการธนาคารกลางยูเออี ได้อธิบายว่า การรวมสกุลเงินจะสามารถดำเนินการให้บรรลุผลใน 3 ขั้นตอน โดยในขั้นตอนสุดท้ายก็คือ เหลือสกุลเงินเดียว (รอยเตอร์ 070607)

ยังมีอีกหลายประเทศในภูมิภาคตะวันออกกลางที่ยืนยันผูกค่าเงินไว้กับดอลลาร์สหรัฐ เช่น ซาอุดีอาระเบีย ชาววันที่ 2 มิ.ย. ผู้ว่าการธนาคารกลางซาอุดีฯ ฮามัด อัล ซายารี กล่าวว่า การผูกค่าเงินไว้กับเงินดอลลาร์ที่อ่อนตัวของซาอุดีอาระเบีย ไม่มีผลต่อภาวะเงินเฟ้อในราชอาณาจักรแต่อย่างใด และธนาคารกลางซาอุดีฯ ก็ย้ำหลายครั้งว่า ทางซาอุดีฯ จะยังคงผูกค่าเงินของตนไว้กับดอลลาร์ต่อไป แม้ว่า คุณเวตได้ตัดสินใจปล่อยค่าเงินของตนไปแล้ว ด้วยเหตุผลว่าต้องควบคุมภาวะเงินเฟ้อจากการสั่งสินค้าเข้า อัล ซายารี กล่าวว่า ภาวะเงินเฟ้อมักจะมาจากปัญหาการใช้จ่ายภาครัฐ และราคาของสินทรัพย์ในท้องถิ่นมากกว่า และในวันที่ 24 มิ.ย. ผู้ว่าการธนาคารกลางซาอุดีฯ ก็ได้ออกมายืนยันว่า ซาอุดีฯ จะสามารถควบคุมภาวะเงินเฟ้อไว้ได้ และว่า ตัวเลขที่เผยแพร่เมื่อเร็วๆ นี้ ยืนยันว่า อัตราเงินเฟ้อของซาอุดีฯ ได้ลดต่ำกว่า 3% มาอยู่ที่ 2.9% อย่างไรก็ตาม อัล ซายารี ไม่ยอมกล่าวถึงเรื่องที่สา อัตรารเงินเฟ้อในอนาคตจะเป็นตัวชี้้นำการกำหนดนโยบายอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราของประเทศหรือไม่ (รอยเตอร์ 240607) ผู้ว่าการธนาคารกลางโอมาน ฮามูด บิน ซานกูร์ อัล ซาดจารี ปฏิเสธความเป็นไปได้ที่โอมานจะปล่อยค่าเงินจากการผูกติดกับเงินดอลลาร์สหรัฐ อัล ซาดจารี กล่าวว่า ประโยชน์ของการที่ผูกติดค่าเงินไว้กับดอลลาร์นั้น สำคัญมากต่อประเทศโอมาน และโอมานจะยังคงรักษาพันธกรณีไว้ ขณะเดียวกัน ธนาคารได้ยุติการออกพันธบัตรพัฒนาของรัฐบาล เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการจำกัดหนี้ภายในประเทศ (กัลฟ์ นิวส์ 180607) ผู้ว่าการธนาคารกลางจอร์แดน อูมายา ตูกัน แถลงว่า จอร์แดนตั้งใจที่จะรักษาการผูกค่าเงินดิแนร์ไว้กับดอลลาร์ต่อไป ตูกันกล่าวว่า การปล่อยค่าเงินจากดอลลาร์ “ไม่ใช่เรื่องสำหรับการอภิปรายได้แย่ง” แต่ยอมรับว่า เมื่อถึงจุดหนึ่ง ราชอาณาจักรจอร์แดนอาจจะเริ่มซื้อดอลลาร์ด้วยเงินดิแนร์ เพื่อที่จะลดแรงกดดันที่มีต่อกระแสเงินดิแนร์ของประเทศ (เอเจนซี 240607)

สถานการณ์และความเคลื่อนไหวด้านสังคม

1. สถานการณ์และความเคลื่อนไหวทั่วไปทางด้านสังคม

จากรายข่าวความเคลื่อนไหวด้านสังคมที่น่าติดตาม ในภูมิภาคตะวันออกกลางและภาคเหนือแอฟริกา ในเดือน มิ.ย. 2007 จัปตาไปที่แนวคิดและนโยบายที่น่าสนใจเกี่ยวกับด้านแรงงานและการจ้างงาน จากคำปราศรัยที่ลึกซึ้ง แสดงถึงอัจฉริยภาพ และพระปรีชาสามารถ ของมกุฎราชกุมารแห่งบาห์เรน ซึ่งทรงเป็นองค์ประธานของคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจ (The Economic and Development Board –EDB) ที่นำเสนอต่อที่ประชุมองค์การแรงงานสากล ครั้งที่ 96 ที่เจนีวา เมื่อวันที่ 11 มิ.ย. ที่ผ่านมา หากใครได้ติดตามทั้งหมดในคำปราศรัยครั้งนี้ จะได้พบประโยคและถ้อยคำที่แสดงวิสัยทัศน์กว้างไกลมากมาย เช่น “We are now sharing skills and goods on a worldwide scale with neighbouring countries or even continents. So the local is global and the global is local” (เดี๋ยวนี้เราแลกเปลี่ยนความชำนาญและสินค้ากันในระดับโลก ระหว่างประเทศเพื่อนบ้านหรือกระทั่งระหว่างทวีป ดังนั้น ท้องถิ่นก็คือโลก โลกก็คือท้องถิ่นดีๆ นี่เอง) หรือ “There are few things in life that make as much difference to the human condition as a sense of dignity” (ในชีวิตนี้ มีของไม่กี่อย่างที่จะทำให้คนเรามีความรู้สึกที่แตกต่างในความเป็นมนุษย์ได้มากเท่ากับคำว่า “ศักดิ์ศรี”) เป็นต้น ไม่เพียงเท่านั้น พระองค์ยังได้นำเสนอแนวทางการจัดการปัญหาแรงงานไว้อย่างน่าสนใจยิ่ง

นอกจากนั้น ยังได้เกิดกระแสแนวคิดที่น่าติดตาม นั่นคือ **แนวคิดการรื้อฟื้น แผนการณ์มาร์แชลล์ ที่สหรัฐเคยนำมาใช้เมื่อหลังสงครามโลกครั้งที่ 2** เอามาใช้ในการแก้ปัญหาภูมิรัฐศาสตร์ในภูมิภาคตะวันออกกลางและแอฟริกาเหนือ ในนาม **แผนการณ์มาร์แชลล์สำหรับมุสลิม** (The Muslim Marshall Plan) นั่นก็คือการแก้ปัญหาการเมืองในตะวันออกกลางที่กำลังเข้มแข็งเกลียว โดยใช้สังคมและเศรษฐกิจนำ ซึ่งอาจจะกลายเป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาลชุดต่อไปไม่ว่าจะมาจากพรรคไหน ที่จะเข้ามาแทนที่รัฐบาล ปธน. บุช ในไม่ช้านี้ก็เป็นได้ คงให้แก่ภูมิภาคนี้ และเขามีความศรัทธาต่อภารกิจของภาคเอกชนในภูมิภาคตะวันออกกลางอย่างยิ่ง

ข่าวน่าสนใจสตรีในบาห์เรน เข้าสู่ธุรกิจ เทคโนโลยีขั้นสูง หรือ ไอซีที มีการลงทุนนับหมื่นดอลลาร์ ในธุรกิจนี้ ขณะที่เศรษฐกิจตะวันออกกลางกำลังขยายตัว และเคลื่อนเข้าสู่เศรษฐกิจฐานบริการ งานด้านไอซีที จะเป็นตลาดที่เปิดกว้างขึ้น สตรีที่ผ่านการอบรมมีความรู้ด้านนี้ก็มีโอกาสที่ดีขึ้น

สุดท้ายเป็นสรุปข่าวสถานการณ์ และความเคลื่อนไหวที่น่าสนใจ ทางด้านการศึกษา และด้านสาธารณสุขในภูมิภาคตะวันออกกลางและแอฟริกาเหนือ ซึ่งเป็นการสะท้อนลักษณะการพัฒนาในยุคโลกาภิวัตน์ที่เด่นชัด จะเห็นการขยายตัวของทั้งสองภาคส่วนนี้ เป็นไปอย่างคึกคักในทั่วทั้งภูมิภาค ทั้งนี้เพื่อรองรับการขยายตัวในทุกๆ ด้านที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว อันสะท้อนมาจากการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจและการระเบิดของประชากรในภูมิภาคนี้พร้อมๆ กันไป

2. ความเคลื่อนไหวในด้านการพัฒนาทางแรงงานและการจ้างงาน

-มกุฎราชกุมารแห่งบาห์เรน ปราศรัยในที่ประชุมองค์การแรงงานสากลครั้งที่ 96

-ทรงเรียกร้องทุกคนให้ทำงานร่วมกัน สู่การสร้างโลกาภิวัตน์ที่ยุติธรรม

เมื่อวันที่ 11 มิ.ย. ต่อที่ประชุมขององค์การแรงงานสากล (ILO) ครั้งที่ 96 ซึ่งจัดขึ้นที่เจนีวา เซด ซาลมาน บิน ฮามัด อัล คาลิฟา มกุฎราชกุมารแห่งบาห์เรน และประธานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งบาห์เรน ได้กล่าวปราศรัยเกี่ยวกับแนวคิดและการดำเนินการ เกี่ยวกับการจัดการปัญหาแรงงานและการจ้างงานอย่างน่าสนใจ พระองค์กล่าวว่า **พระองค์เชื่อว่า ไอแอลโอ เป็นองค์กรที่เข้าใจดีอยู่แล้วว่า ตลาดแรงงานไม่ใช่เพียงแค่เป็นประเด็นเกี่ยวกับเศรษฐกิจ หากแต่เป็นเรื่องเกี่ยวกับส่วนบุคคลที่ลึกซึ้ง** นั่นคือเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับ “ศักดิ์ศรี” (dignity) ของมนุษย์ ซึ่งเป็นหนึ่งในไม่กี่สิ่งที่ทำให้คนเรารู้สึกถึงความแตกต่างในความเป็นมนุษย์ และพระองค์ชี้ว่า ศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์และความพยายามที่จะเพิ่มพูนมันให้มากขึ้นนี้เอง คือภารกิจของ ไอแอลโอ ทั้งนี้ ทรงชี้ด้วยว่า ในโลกสมัยใหม่ยุคปัจจุบัน ความรู้สึกในเรื่องศักดิ์ศรีความเป็นคนนั้นมันเชื่อมโยงเข้ามาอยู่ในเรื่องการจ้างงานมากขึ้นเรื่อยๆ และว่า ทุกวันนี้ไม่มีใครหรือกิจการใดสามารถดำรงอยู่ได้อย่างเดียวๆ โดดๆ ไม่มีเศรษฐกิจท้องถิ่นที่แยกจากเศรษฐกิจโลกาภิวัตน์ หรือในทางกลับกัน เศรษฐกิจท้องถิ่นก็คือเศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจโลกก็คือเศรษฐกิจท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นนั่งทำงานอยู่ที่ไหน ชีวิตของเรา ธุรกิจของเรา เศรษฐกิจของเราถูกพันกันไว้อย่างลึกซึ้งกว่าที่เคยมีมาในประวัติศาสตร์ พัฒนาการของมนุษย์ จากนั้นพระองค์ได้เรียกร้องให้ทุกฝ่ายต้องทำงานร่วมกันเพื่อสร้างโลกาภิวัตน์ที่มากับความยุติธรรม

มกุฎราชกุมาร ทรงชี้ว่า ถ้าหากเราต้องการจะก้าวไปข้างหน้าได้อย่างมีพลังเป็นเอกภาพ เราต้องคำนึงถึงเรื่องที่เป็นหัวใจสำคัญ 3 เรื่อง ที่เกี่ยวข้องกับแรงงานในอนาคต นั่นคือ 1) ต้องคำนึงถึงความเป็นจริงในเรื่องการเปลี่ยนแปลงทางประชากรที่ทำให้เรากำลังแรงงานที่เป็นคนรุ่นหนุ่มสาวมากขึ้น 2) เราต้องคำนึงถึงความจำเป็นที่จะต้องจ้างแรงงานจากต่างประเทศ และ 3) ความจำเป็นที่จะต้องสร้างเงื่อนไขสภาวะแวดล้อมที่สนองโอกาสในการก้าวไปสู่ความสำเร็จ เพราะเราต้องให้แก่เยาวชนของเราไม่เพียงแค่ ช่องทางเข้าถึงการศึกษาและการรับเข้าสู่โลกเศรษฐกิจเท่านั้น แต่เรายังต้องให้ช่องทางเข้าถึงแรงบันดาลใจแก่พวกเขาด้วย “เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะสร้างตัวตนของเขาให้เป็นอะไรก็ได้ดังที่เขาใฝ่ฝัน ขึ้นอยู่กับความชำนาญเฉพาะตัว การทำงานหนักและความมุ่งมั่นบากบั่นของเขาเอง”

ตั้งกองทุนแรงงานและสำนักงานกำกับดูแลตลาดแรงงานควบคู่กัน มกุฎราชกุมาร ทรงกล่าวว่า บาห์เรนได้จัดทำโครงการปฏิรูปทางเศรษฐกิจที่ครอบคลุม เป็นการปฏิรูปตลาดแรงงานและปฏิรูประบบการศึกษาไปพร้อมๆ กัน นอกจากนั้น ยังได้จัดตั้งหน่วยงานภาครัฐขึ้น 2 หน่วย เพื่อช่วยกันสร้างกำลังแรงงานที่สอดคล้องกับการขยายตัวของเศรษฐกิจขึ้นในประเทศ และช่วยสร้างผู้ประกอบการพันธุ์ใหม่ของเราเองขึ้นมาด้วย นั่นคือ 1) ตั้งกองทุนแรงงานเพื่อเพิ่มกำลังการผลิตในภาคเอกชน และ 2) จัดตั้งสำนักงานกำกับดูแลตลาดแรงงาน ซึ่งจะเป็นหุ้นส่วนที่ควบคู่กันกับกองทุนแรงงาน เพื่อทำหน้าที่หาแนวทางที่เหมาะสมและดีที่สุดต่อโครงสร้างตลาดแรงงานแห่งชาติของเรา

ประกันการมีงานทำให้แรงงานรุ่นใหม่ที่กำลังเติบโตขึ้นมา พระองค์ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการประกันการมีงานทำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับแรงงานในภูมิภาคตะวันออกกลาง ซึ่งจะเป็นคนรุ่นใหม่ที่อยู่ในวัยหนุ่มสาวจำนวนมากมหาศาลที่กำลังเติบโตขึ้นมา ซึ่งมีอยู่ถึง 20% ของจำนวนประชากรทั้งหมด หรือ 1 ใน 5 คนของประชากรในตะวันออกกลางอยู่ในระหว่างอายุ 15-24 ปี เป็นทั้งชุมทรัพย์การอันทรงค่ามหาศาล ขณะเดียวกันก็เป็นสิ่งที่ต้องดูแลอย่างระมัดระวัง อย่าให้ประชากรเหล่านี้ตกอยู่ในความยากจน ต่ำต้อย ไม่มีงานทำ เป็นอันตราย ดังคำขวัญของไอแอลโอ อันลึกซึ้งที่ว่า “ความยากจนที่โหดร้าย ก็คือภัยที่คุกคามต่อความมั่งคั่งในทุกๆ ที่” และได้ทรงกล่าวเชื้อเชิญให้ทุกคนมาเยี่ยมชมงานด้านแรงงานของบาห์เรน และร่วมสร้างโครงสร้างไตรภาคีให้เกิดขึ้นทั่วทั้งภูมิภาค (เจนีวา 110607)

-สตรีนักธุรกิจบาห์เรนเป็นแบบอย่างแม่บ้านไอซีที ช่องทางมาหากินใหม่

ระหว่างการประชุมเรื่อง บทบาทของเทคโนโลยีข่าวสารในการส่งเสริมการดำเนินกิจการขนาดย่อย เล็ก และ ขนาดกลางจัดโดย หน่วยส่งเสริมการลงทุนองค์การพัฒนาศักยภาพของ ยูเอ็น มีการเปิดเผยว่า สตรีบาห์เรนที่ได้รับการส่งเสริมสามารถเข้าถึงทุนเป็นมูลค่าถึง 13 ล้านดอลลาร์ สร้างงานใหม่ 258 ตำแหน่งในช่วง 5 ปี และได้รับการยอมรับเป็นแบบอย่างสำหรับการส่งเสริมกิจการสตรีในที่อื่นๆ ทั่วโลก รายงานกล่าวว่า สตรีได้เข้าสู่ภาคไอซีทีมากขึ้นเนื่องจากสามารถนำงานไปทำที่บ้านได้ ไม่เพียงแต่สามารถทำการผลิตด้านซอฟต์แวร์ได้ ยังทำด้านซัพพลายและ การตลาดด้วย และคาดได้ว่า สตรีจะเข้าสู่อุตสาหกรรมนี้กันมากขึ้นเรื่อยๆ (กัลป์ เดลี นิวส์ 050607)

3. ความเคลื่อนไหวทางนโยบายและยุทธศาสตร์

-การรื้อฟื้นแนวคิดแผนการมาร์แชลล์แก้ปัญหาตะวันออกกลาง

อาลี อีเทอราซ ในบทความที่ชื่อว่า “The Muslim Marshall Plan” เขียนว่า ทุกวันนี้ เราต้องการแผนการมาร์แชลล์สำหรับตะวันออกกลางและเอเชียใต้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งชาติที่ไม่ได้ผลิตน้ำมัน ซึ่งไม่มีทรัพยากรที่นำความร่ำรวยมาให้อย่างมหาศาลเหมือนกับประเทศเพื่อนบ้าน ประเทศที่เป็นเป้าหมายเด่นๆ ควรจะเป็น อียิปต์ ปากีสถาน อัฟกานิสถาน ซีเรีย จอร์แดน เยเมน บังกลาเทศ และอุซเบกิสถาน ถึงเวลาแล้วที่จะผันเงินที่เคยให้แก่ผู้ปกครองที่เป็นเผด็จการฟาสซิสต์ในชาติเหล่านี้ มาให้แก่ประชาชนที่อยู่ใต้การปกครองในชาติเหล่านี้แทน

แผนการมาร์แชลล์ คือโครงการที่สหรัฐสร้างขึ้น สำหรับให้ความช่วยเหลือชาติแพ้สงครามให้ฟื้นกลับสู่สภาพปกติ จอร์จ มาร์แชล ผู้เป็นต้นคิดแผนการนี้กล่าวไว้ว่า “มันเป็นเรื่องที่สุดสมผลดีที่สหรัฐควรจะทำทุกวิถีทางที่ทำได้ เพื่อช่วยฟื้นฟูสภาพทางเศรษฐกิจของโลกให้กลับสู่ภาวะปกติ หากไม่แล้วก็จะไม่มีความมั่นคงทางการเมือง และไม่มีสันติภาพที่ถาวรเกิดขึ้น นโยบายของเราไม่ต้องการจะสู้รบกับประเทศใด หากแต่เพื่อสู้รบกับความยากจน หิวโหย สิ้นไร้ไม้ดอกและความวุ่นวายทั้งปวง”

อีเทอราซ เขียนว่า นโยบายนี้น่าจะเหมาะสมสำหรับคณะรัฐบาลสหรัฐชุดต่อจากนี้น่ามาใช้ ไม่ว่าจะเป็นพรรคเดโมแครตหรือรีพับลิกัน รัฐบาลชุดใหม่ของสหรัฐควรทดลองทำโครงการ แผนการมุสลิมมาร์แชลล์ ผู้เขียนระบุว่า การนำแผนการนี้มาใช้แก้ปัญหาที่เรามีอยู่หมดไปในทันที แต่ทว่าจำเป็นจะต้องดำเนินการโดยผ่านการติดตามอย่างใกล้ชิด สร้างขั้นตอนวิธีการเพื่อให้ความช่วยเหลืออย่างมีประสิทธิภาพ และสร้างเส้นสายภายในกับกลุ่มสมาคมพลเรือนและปัญญาชน และที่สำคัญที่สุด ผู้เขียนระบุว่า แผนนี้จะสามารถลงลึกไปถึงแก่นรากของปัญหาในโลกมุสลิม นั่นคือการเข้าถึงสถานที่ให้การศึกษา และให้พลังอำนาจแก่ผู้ที่ต้องการแยกศาสนาออกจากรัฐ และผู้ที่ไม่ต้องการให้พวกถือแนวทางศาสนาเข้มงวดได้ขึ้นครองอำนาจ อีเทอราซ เขียนด้วยว่า การให้การศึกษาและบริการทางสังคม ถือเป็นสิ่งสำคัญที่องค์กรมุสลิมสุดหัวทุกองค์กรนำมาใช้ ไม่ว่าจะเป็นกลุ่ม ฮามาส อิซบอลเลาะห์ และตอลิบาน ทั้งหมดมีความสามารถสูงในการให้บริการเหล่านี้ นั่นก็คือเหตุผลของการว่าทำไมเหล่ามุสลิมที่มีทรัพยากรน้อยทั่วโลกจึงสนับสนุนพวกนี้ และว่า คำว่า “ตอลิบาน” มีความหมายว่า “นักศึกษา” แล้วเหตุใดเหล่าบรรดาที่ปรึกษาและผู้ที่ถูกเรียกว่าผู้เชี่ยวชาญในรัฐบาลสหรัฐทั้งหลาย จึงไม่ตระหนักในจุดเล็กๆ ธรรมดาๆ ที่ว่า ถ้าหากคุณต้องการมีหลักประกันอนาคต คุณต้องจับไปที่นักศึกษา และแผนการมุสลิมมาร์แชลล์จะทำการสิ่งเหล่านี้

อย่างไรก็ตาม อีเทอราซ กล่าวว่า แผนการมุสลิมมาร์แชลล์ จะประสบความสำเร็จได้นั้น ก่อนอื่น สหรัฐต้องมีปณิธานทางการเมืองที่จะทำให้มันเกิดเป็นจริงขึ้น และข้อที่สอง สหรัฐต้องจ้างผู้เชี่ยวชาญชุดใหม่ เพราะว่ามีอยู่ในปัจจุบันนั้น เป็นพวกขี้เกียจทำงาน ล้มเหลวทางปัญญา และมีพฤติกรรมน่าสงสัย (The Huffinton Post, 110607)

ภาคผนวก 1

รายชื่อคณะผู้ดำเนินงานโครงการตะวันออกกลางศึกษา (MEMP)

(โดยการสนับสนุนของ สกว.)

1. **นายอนุช อาภาภิรม** ตำแหน่งหัวหน้าโครงการฯ จบปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นนักคิดนักเขียนและนักวิจัยอิสระ เคยทำงานเป็นหัวหน้าฝ่ายวิชาการ บริษัทสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด และเคยดำรงตำแหน่งกรรมการผู้จัดการ บริษัทสำนักพิมพ์สวัสดี และตำแหน่งรองกรรมการผู้จัดการอาวุโสด้านตำราเรียน บริษัทสำนักพิมพ์ตันอ้อ แกรมมี จำกัด เคยเป็นที่ปรึกษาประธานสภาผู้แทนราษฎร สมัยของนายมารุต บุญนา และได้เป็นประธานคณะกรรมการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งสถาบันพระปกเกล้า และเป็นรองประธานฝ่ายโครงการมูลนิธิโลกสีเขียว ปัจจุบันยังดำรงตำแหน่งเป็นประธานมูลนิธิศูนย์สื่อเพื่อการพัฒนา
2. **นางวิสมัย อาภาภิรม** ตำแหน่งบรรณาธิการประจำโครงการฯ จบปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีประสบการณ์ในวิชาชีพสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ กว่ายี่สิบปี โดยทำงานประจำกองบรรณาธิการนิตยสารและหนังสือพิมพ์รายวันหลายฉบับ ก่อนที่จะมาทำงานเป็นบรรณาธิการสังเคราะห์รายงานจากสนาม ในโครงการแสวงหารูปแบบการพัฒนาระดับท้องถิ่นของรัฐ นอกจากนั้นยังเคยเป็นบรรณาธิการวารสารประมวลข้อมูลข่าว “สารสนเทศ” และบรรณาธิการโครงการสื่อสิ่งพิมพ์ด้านสิ่งแวดล้อม มูลนิธิโลกสีเขียว ปัจจุบันเป็นนักเขียน บรรณาธิการและนักแปลอิสระ
3. **ผศ. ดร. ศรีสมบัติ โชคประจักษ์ชัด** ตำแหน่งนักวิจัยประจำโครงการ จบการศึกษาดุษฎีบัณฑิต (นโยบายสาธารณะ) มหาวิทยาลัยจอร์จ เมสัน สหรัฐอเมริกา เป็นอาจารย์ประจำภาควิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นหัวหน้าโครงการวิจัยหลายชิ้นนับตั้งแต่ปี 2527 ถึงปัจจุบัน ได้รับรางวัลเกียรติคุณรางวัลชมเชยวิทยานิพนธ์สาขารัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ สภาวิจัยแห่งชาติ ประจำปี พ.ศ. 2547 รวมทั้งเคยมีผลงานบทความ และตำราที่ได้รับการตีพิมพ์ หลายชิ้น ปัจจุบัน นอกจากเป็นอาจารย์ประจำแล้ว ยังดำรงตำแหน่งอนุกรรมการนโยบายตำรวจแห่งชาติด้านการปราบปรามอาชญากรรมเฉพาะทาง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และเป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการพัฒนาบุคลากร กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม (ปี 2549-2552)
4. **นางสาวฐิติยา เส็งเจริญ** ตำแหน่งเจ้าหน้าที่สำนักงานโครงการ จบการศึกษาศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีความชำนาญเป็นพิเศษในการจัดเก็บและค้นคืนข้อมูล และมีประสบการณ์ในการติดต่อประสานงานกับองค์กรด้านสิทธิมนุษยชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ภาคผนวก 2

แนะนำโครงการตะวันออกกลางศึกษา

เนื่องจากได้พิจารณาเห็นว่า ในระยะใกล้ๆ นี้ ภูมิภาคตะวันออกกลางได้แสดงบทบาทที่ทวีความสำคัญมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะภายหลังจากเกิดภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจในเอเชีย เริ่มเมื่อปี ค.ศ. 1997 ตามมาด้วยเหตุการณ์วินาศภัยอาคารเวิลด์เทรดในสหรัฐ ปี ค.ศ. 2001 อันนำไปสู่การประกาศสงครามต่อต้านการก่อการร้าย และการบุกโจมตีอิรักของสหรัฐและพันธมิตร รวมทั้งการประกาศทำสงครามอันศักดิ์สิทธิ์ของโลกมุสลิม ซึ่งได้ก่อให้เกิดความตึงเครียดขึ้นในภูมิภาคส่วนนี้อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้น การติดตามความเคลื่อนไหวและการรู้จักภูมิภาคตะวันออกกลางในปัจจุบันจึงมีความสำคัญมากขึ้น

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ได้เล็งเห็นความสำคัญนี้ จึงได้ร่วมมือและให้การสนับสนุนแก่โครงการตะวันออกกลางศึกษา (Middle East Monitoring Project- MEMP) จัดทำโครงการตะวันออกกลางศึกษาขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์คือ

- เพื่อศึกษารวบรวมข้อมูลความรู้พื้นฐานที่สำคัญของประเทศต่างๆ ในภูมิภาคตะวันออกกลาง
- เพื่อติดตามความเคลื่อนไหวทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และด้านพลังงาน ของประเทศต่างๆ ในภูมิภาคตะวันออกกลาง
- เพื่อศึกษา เรียนรู้ และเผยแพร่แลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้และการเคลื่อนไหวที่สำคัญของประเทศต่างๆ ในภูมิภาคตะวันออกกลาง ระหว่างกลุ่มบุคคลและองค์กรเป้าหมายของโครงการ ตลอดจนบุคคลที่สนใจทั่วไป

โครงการ MEMP ในระยะเริ่มต้น (Pilot Phase) กำหนดเวลา 3 เดือน (เม.ย. – มิ.ย. 2549) จัดทำรายงานประจำเดือน 2 ฉบับ คือ 1) ตะวันออกกลางในบริบทโลก (นำเสนอ 24 พ.ค. 2549) และ 2) ตะวันออกกลางในท่ามกลางการเปลี่ยนแปลง (กำหนดนำเสนอ กรกฎาคม 2549)

โครงการเต็มรูปแบบของ MEMP กำหนดเริ่มต้นในเดือน ก.ค. 2549 จะมีรายงานสังเคราะห์ข่าวความเคลื่อนไหวด้านต่างๆ ในภูมิภาคตะวันออกกลางทุกเดือน และรายงานสำเร็จรูปจำนวนหนึ่งออกมาเป็นระยะๆ โดยมีผลที่คาดหวังว่าจะออกมาภายใน 2 ปี คือ

- ได้องค์ความรู้ และข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประเทศต่างๆ ในภูมิภาคตะวันออกกลางที่ครบถ้วนและทันสมัย
- สาธารณชน และกลุ่มบุคคล/ องค์กรหน่วยงานเป้าหมาย มีความรับรู้เกี่ยวกับความเป็นไปของประเทศในภูมิภาคตะวันออกกลางมากขึ้น ก่อให้เกิดการตระหนักรู้ยิ่งขึ้น ถึงความสำคัญของภูมิภาคนี้ต่อโลกปัจจุบัน
- องค์กร / หน่วยงานภาครัฐและเอกชนต่างๆ สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน ในการกำหนดนโยบายสาธารณะ หรือความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

ทั้งนี้ กลุ่มเป้าหมายที่คาดว่าจะนำไปใช้ประโยชน์ได้ คือ ผู้นำและผู้บริหารทั้งภาครัฐ ธุรกิจเอกชนและองค์กรประชาชน ผู้ที่ทำงานเกี่ยวกับสื่อสารมวลชน และครู อาจารย์ นักเรียน นักศึกษา และสาธารณชนที่สนใจทั่วไป
